

ความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
: ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนในเขตเทศบาลเมืองกำแพงเพชร

ไตรรงค์ แก้วมณี

สารนิพนธ์ฉบับแรก ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตราจารย์บัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๕๐

ความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
: ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนในเขตเทศบาลเมืองกำแพงเพชร

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๐

๓ ๑๕๘๖

**PEOPLE'S EXPECTATION ON THE REPRESENTATIVES : A CASE STUDY
OF PEOPLE IN MUANG KAMPHAENGPHEH MUNICIPALITY AREA**

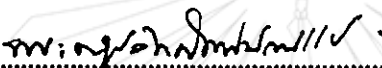

TRIRONG KEAWMAN

**A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ART
DEPARTMENT OF GOVERNMENT
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E. 2550 (2007)**

หัวข้อสารนิพนธ์ : ความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎร : ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนในเขตเทศบาลเมืองกำแพงเพชร
ชื่อนักศึกษา : ไตรรงค์ แก้วมัน
สาขาวิชา : รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ พรเพ็ญ โชชัย
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์)

พร.พ. ๒๕๖๐
.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ พรเพ็ญ โชชัย)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ระมัด โชชัย)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศรัณย์ วงศ์คำจันทร์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Title : People's Expectation on the Representatives : A Case Study of
People in Muang Kamphaengphet Municipality Area

Student's Name : Trirong Keawman

Department : Government

Advisor : Assoc. Prof. Pornpen Chochai

Co – Adviser : Asst. Emeritus Prof. Dr. Sukit Chaimusik

Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University in Partial
Fulfillment of the Requirements for the Master's Degree.

P. Sampipattanavijayam
.....Dean of Graduate School
(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajarn)

Thematic Committee

P. Sampipattanavijayam
..... Chairman
(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajarn)

Pornpen Chochai
..... Advisor
(Assoc. Prof. Pornpen Chochai)

S. Chaimusik
..... Co-Advisor
(Asst. Emeritus Prof. Dr. Sukit Chaimusik)

R. Chochai
..... Member
(Assoc. Prof. Dr. Ramud Chochai)

Saran W
..... Member
(Assoc. Prof. Dr. Saran Wongkhamchantra)

หัวข้อสารนิพนธ์	: ความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนในเขตเทศบาลเมืองกำแพงเพชร
ชื่อนักศึกษา	: ไตรรงค์ แก้วมัน
สาขาวิชา	: รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา	: รองศาสตราจารย์ พรเพ็ญ โชชัย
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก
ปีการศึกษา	: ๒๕๕๐

บทคัดย่อ

การศึกษาความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนในเขตเทศบาลเมืองกำแพงเพชร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร/กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ คือ ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลเมืองกำแพงเพชร ซึ่งได้มาจากการสุ่มโดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่และมอร์แกน ได้จำนวน ๓๗๕ คน สถิติที่ใช้คือการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ประชาชนมีความคาดหวังต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในด้านความสามารถอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.60$), ด้านคุณทัศนะอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.60$), ด้านคุณธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.60$), ด้านคุณประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.54$), ด้านคุณลักษณะชีวิตอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.51$), ด้านคุณวาจาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.55$), ด้านคุณวุฒิอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.36$), ด้านคุณประวัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.35$), ด้านสัมมาอาชีพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.40$), ด้านคุณกิริยาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.36$)

Thematic Title : People's Expectation on the Representatives : A Case Study of People in
Muang Kamphaengphet Municipality Area

Student's Name : Trirong Keawmun

Department : Government

Advisor : Assoc Prof. Pornpen Chochai

Co – Advisor : Asst Emeritus. Prof Dr. Sukit Chaimusik

Academic year : B.E. 2550 (2007)

ABSTRACT

This thematic Paper aimed to study the people expectation on the quality of representatives : A case study of people in Muang Kamphaengphet Municipality Area. The samples in this research were the 379 populations in Kamphaengphet municipal that were sampling randomizely with Krejcie and Morgan technique. The statistics used, were frequency distribution, percentage, mean and standard deviation.

The results of this study were the highest expectation in qualities of ability ($\bar{X} = 4.60$), vision ($\bar{X} = 4.60$), ethics ($\bar{X} = 4.60$), usefulness ($\bar{X} = 4.54$), life characteristic ($\bar{X} = 4.50$), verbal ($\bar{X} = 4.55$), the high expectations were education ($\bar{X} = 4.77$), history background ($\bar{X} = 4.78$), right live hood ($\bar{X} = 4.40$), and manner ($\bar{X} = 4.77$).

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาช่วยเหลือแนะนำและให้คำปรึกษาจาก คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย และคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ทั้งส่วนกลาง ส่วนวิทยาเขตล้านนา และศูนย์การศึกษากำแพงเพชร ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ พรเพ็ญ โชชัย ที่ได้กรุณาตรวจสอบความถูกต้องของชื่อเรื่อง คำโครงของการวิจัย ตลอดจนข้อชี้แนะต่าง ๆ ของการวิจัยจนสำเร็จตามความประสงค์

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ระมิด โชชัย อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร อาจารย์สุนทร จินดาอินทร์ อดีตสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดกำแพงเพชร อาจารย์นริศร์ ศรีโพธิ์ อดีตปลัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด (ระดับ ๕) นายวิชัย กันดา ประธานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดกำแพงเพชร และนายภิญโญ ประกอบผล ท้องถิ่นจังหวัดกำแพงเพชร ที่กรุณาให้คำปรึกษาและช่วยตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ตลอดจนทั้งความถูกต้องในระดับต่าง ๆ ของงานวิจัย

ขอขอบคุณนายเกียรติชัย ตีรณศักดิ์กุล นายกเทศมนตรีเมืองกำแพงเพชร นายสมชาย สุธรรมรัตน์บดี รองนายกเทศมนตรีเมืองกำแพงเพชร นายกนกศักดิ์ รามบุตร ปลัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร (ระดับ ๕) ที่เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสทางการศึกษาในระดับมหบัณฑิต

คุณค่าและประโยชน์อันพึงจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกัตัญญาบูชา แต่บิดามารดา ครู อาจารย์ และผู้มีอุปการะคุณทุกท่าน

ไตรรงค์ แก้วมัน

มหามกุฏราชวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
๑.๓ สมมติฐานการวิจัย	๓
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย	๓
๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๔
๑.๖ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๔
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖
๒.๑ ทฤษฎีความคาดหวัง (Expectation Theories)	๖
๒.๒ บริบทเทศบาลเมืองกำแพงเพชร	๑๒
๒.๓ รัฐธรรมนูญไทยที่เกี่ยวกับคุณสมบัติของนักการเมือง	๑๗
๒.๔ จริยธรรมนักการเมือง	๒๔
๒.๕ คุณสมบัติและลักษณะของผู้นำทางการเมืองไทย	๒๗
๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔๗
๒.๗ กรอบแนวคิดการวิจัย	๕๗
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๕๘
๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๕๘
๓.๒ วิธีดำเนินการวิจัย	๕๘

	หน้า
๓.๓ ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย	๖๐
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๖๐
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๖๑
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๒
๔. ๑ ผลการวิเคราะห์สภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	๖๒
๔. ๒ ความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	๖๖
๔.๓ ผลทดสอบสมมติฐาน	๘๕
บทที่ ๕ บทสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	๘๖
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๘๖
๕.๒ อภิปรายผล	๙๐
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๙๔
บรรณานุกรม	๙๕
ภาคผนวก	๙๘
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย	๙๙
ภาคผนวก ข หนังสือขอแสดงความอนุเคราะห์เก็บและรวบรวมข้อมูล	๑๐๑
ภาคผนวก ค แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บและรวบรวมข้อมูล	๑๑๘
ภาคผนวก ง ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม	๑๑๖
ภาคผนวก จ จำนวนสมาชิกหมู่บ้านต่อแบบสอบถาม	๑๒๕
ประวัติผู้วิจัย	๑๒๗

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ ๑ ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ	๖๒
ตารางที่ ๒ ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ	๖๓
ตารางที่ ๓ ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา	๖๓
ตารางที่ ๔ ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้ต่อเดือนโดยประมาณ	๖๔
ตารางที่ ๕ ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามกลุ่มอาชีพ	๖๕
ตารางที่ ๖ ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามหน่วยหรือเขตเลือกตั้ง	๖๕
ตารางที่ ๗ ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการกำหนดวุฒิการศึกษาของผู้สมัคร ส.ส.	๖๖
ตารางที่ ๘ ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับคุณสมบัติทางการศึกษาขั้นต่ำของผู้สมัครส.ส.	๖๖
ตารางที่ ๙ ความต้องการของประชาชนเกี่ยวกับความรู้หรือการศึกษาของ ส.ส.	๖๗
ตารางที่ ๑๐ ความต้องการของประชาชนเกี่ยวกับสถาบันการศึกษาที่ ส.ส. จบการศึกษา	๖๗
ตารางที่ ๑๑ ความต้องการของประชาชนเกี่ยวกับเพศของ ส.ส.	๖๘
ตารางที่ ๑๒ ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับอาชีพที่เหมาะสมกับการเป็น ส.ส.	๖๘
ตารางที่ ๑๓ ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับลักษณะของ ส.ส. ที่ประชาชนต้องการ	๖๙
ตารางที่ ๑๔ ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับลักษณะของ ส.ส. ที่ประชาชนไม่ต้องการ	๖๙
ตารางที่ ๑๕ ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลงานของ ส.ส. ที่ประชาชนพอใจ	๗๐
ตารางที่ ๑๖ ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับเหตุผลในการตัดสินใจเลือก ส.ส.	๗๑
ตารางที่ ๑๗ ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ได้รับเลือกเป็น ส.ส. ในเขตของท่านเมื่อเลือกตั้งคราวก่อน	๗๒
ตารางที่ ๑๘ ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับคุณสมบัติของ ส.ส. ในการเลือกตั้งครั้งต่อไป	๗๒
ตารางที่ ๑๙ ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับคุณสมบัติที่จะพิจารณาในกรณีการเลือกตั้ง ส.ส. คราวถัดไป	๗๓
ตารางที่ ๒๐ ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการติดตามผลงานของ ส.ส. ในเขตเลือกตั้ง	๗๔

ตาราง	หน้า
ตารางที่ ๒๑ ความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ภาพรวม	๗๕
ตารางที่ ๒๒ ความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านความสามารถ	๗๖
ตารางที่ ๒๓ ความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านคุณประโยชน์	๗๗
ตารางที่ ๒๔ ความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านคุณวุฒิ	๗๘
ตารางที่ ๒๕ ความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านคุณทศนะ	๗๙
ตารางที่ ๒๖ ความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านคุณลักษณะชีวิต	๘๐
ตารางที่ ๒๗ ความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านประวัติ	๘๑
ตารางที่ ๒๘ ความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านสัมมาอาชีพ	๘๒
ตารางที่ ๒๙ ความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านคุณวาจา	๘๓
ตารางที่ ๓๐ ความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านคุณกริยา	๘๓
ตารางที่ ๓๑ ความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านคุณธรรม	๘๔
ตารางที่ ๓๒ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลการทดสอบสมมติฐาน	๘๕

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยยึดหลักการรัฐธรรมนูญแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เป็นวิถีทางในการปกครองประเทศ ตามมาตรา ๑ แห่งรัฐธรรมนูญราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐^๑ ระบุไว้ว่า พระมหากษัตริย์ ผู้เป็นประมุขของประเทศทรงใช้อำนาจอธิปไตยที่มาจากปวงชนชาวไทย ผ่านทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรีและศาล ซึ่งหมายความว่า อำนาจอธิปไตยหรืออำนาจสูงสุดในทางการเมืองมาจากประชาชนชาวไทย และพระมหากษัตริย์ผู้เป็นประมุขทรงใช้อำนาจที่มาจากประชาชนผ่านทางฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการ โดยเฉพาะอำนาจในฝ่าย นิติบัญญัติ เป็นพระราชอำนาจที่มาจากประชาชนที่มีคณะบุคคลที่เรียกว่า สมาชิกรัฐสภา เป็นผู้ใช้พระราชอำนาจนี้ผ่านสถาบันที่เรียกว่า “รัฐสภา”

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ กำหนดหน้าที่ของรัฐสภาไว้ ๒ ประการ^๒ คือ

๑. หน้าที่ออกพระราชบัญญัติหรือกฎหมายตรงกับมาตรา ๘๒ กำหนดว่า “ร่างพระราชบัญญัติจะตราขึ้นเป็นกฎหมายได้ แต่โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา”

๒. หน้าที่ควบคุมการบริหารราชการ ตรงกับมาตรา ๑๘๒ กำหนดว่า “วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน โดยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ”

บทบาทและหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อาจจะไม่ได้กระทำภายในสภาผู้แทนราษฎรประการเดียว เช่น การตอบสนองในเชิงบริหาร หรือการตอบสนองในเชิงสัญลักษณ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอาจจะกระทำนอกสภาผู้แทนราษฎรก็ได้ ส่วนบทบาทและหน้าที่ในการออกกฎหมายและการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะกระทำภายในสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า บทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามที่กำหนด

---

^๑สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, ๒๕๔๗), หน้า ๖.

^๒เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๕.

ไว้ในรัฐธรรมนูญ เป็นเพียงบทบาทและหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น ซึ่งไม่ใช่ทั้งหมดของบทบาท และหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในความเป็นจริง

นอกจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะไม่ได้มีบทบาทและหน้าที่เฉพาะในสภาเพียงเท่านั้น ยังพบว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่บางครั้ง ได้ให้ความสำคัญกับบทบาทนอกสภาไม่น้อยกว่าบทบาทในสภา โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเหล่านั้นเองก็ยอมรับว่าสถานการณ์มีส่วนทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องมีบทบาทเช่นนั้น ทั้งนี้สาเหตุสำคัญ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่างก็อ้างว่า เป็นความต้องการของประชาชนเอง คนในฐานะผู้ที่ประชาชนเลือกตั้งเข้ามา จำเป็นต้องสนองตอบ โดยหยิบยกเอาความผิดพลาดของกระบวนการให้บริการของระบบราชการไทยที่ขาดความเป็นธรรม เป็นปัจจัยที่ทำให้ประชาชนต้องหันไปพึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ยกตัวอย่างเช่น บทสัมภาษณ์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบางรายที่ได้กล่าวถึงบทบาทของตน

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงต้องพยายามช่วยเหลือราษฎรในเขตของตนเพราะฉะนั้นความช่วยเหลือของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ให้แก่ราษฎร จึงสะท้อนเงื่อนไขสำคัญ ๒ ประการ คือ ประการแรกเป็นเงื่อนไขทางคุณค่าสังคม หมายความว่า ในระบบสังคมไทยเมื่อบุคคลต่างๆ มีความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ใกล้ชิดกับบุคคลเหล่านั้น ย่อมจะมีพันธะทางสังคมที่จะต้องช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน ประการที่สองเป็นเงื่อนไขทางการเลือกตั้ง หมายความว่า ราษฎรใช้ความช่วยเหลือที่ผู้สมัครให้แก่ตนเป็นปัจจัยสำคัญในการออกเสียงเลือกตั้ง ถ้าผู้สมัครรายใดให้ความช่วยเหลือแก่ตนมากกว่าราษฎรก็จะออกเสียงให้แก่ผู้สมัครรายนั้น

อย่างไรก็ตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน แม้จะมีบทบัญญัติที่ให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพมากขึ้น ต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากขึ้น เช่น การให้สิทธิผู้ต้องหาที่จะหาทนายความเข้าฟัง การสอบสวน กำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ การให้สิทธิประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๕๐,๐๐๐ คน ร้องขอให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้สวนนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ส.ส. หรือ ส.ว. หรือมีการกำหนดระบบการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ มีการกำหนดวุฒิการศึกษาของผู้สมัครตำแหน่งทางการเมืองต่างๆ ไว้ก็ตาม แต่ในความเป็นจริงแล้วรัฐธรรมนูญก็เป็นเพียงกฎหมายฉบับหนึ่ง เป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศที่ใช้เป็นแม่บทในการบริหารราชการแผ่นดิน และถือว่าเป็นเครื่องมือในการปฏิรูปการเมือง และเป็นเพียงก้าวแรกของการปฏิรูปการเมืองเท่านั้น ถ้าพึ่งบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญจึงไม่มีพลังเพียงพอที่จะผลักดันให้การปฏิรูปการเมืองบรรลุผลตามเจตนารมณ์ได้ ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการปฏิรูปการเมืองตามรัฐธรรมนูญ จึงขึ้นอยู่กับว่าประชาชนจะมีความตื่นตัวทำหน้าที่เป็นพลเมือง ที่เห็นว่ากิจการของบ้านเมืองเป็นเรื่องที่สำคัญเท่าเรื่องส่วนตัวหรือไม่ ประชาชนต้องตระหนักในหลักเกณฑ์นี้ นอกจากนี้ นักการเมืองซึ่งถือว่าเป็นพลังที่สำคัญที่จะต้องเข้ามารับผิดชอบก้าวต่อไปของการปฏิรูป

การเมือง หลังจากที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เป็นผู้บัญญัติจัดทำรัฐธรรมนูญเสร็จสิ้นแล้วแต่ปัญหาในขณะนี้ก็คือความพร้อมของนักการเมืองที่จะก้าวเข้ามารับผิดชอบในการดำเนินการทางการเมืองต่อไป ทำอย่างไรเราจึงจะสามารถมีนักการเมืองและผู้บริหารประเทศที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความสำนึกแห่งความรับผิดชอบต่อสูงส่งได้มีความสามารถในการกำหนดนโยบายในการบริหารประเทศที่ดี สามารถที่จะทำหน้าที่ในการจัดการประเทศให้ได้ดีที่สุด

นักการเมืองจึงเป็นหัวใจของการจัดการประเทศ ดังนั้นคุณภาพของนักการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้ระบอบการเมืองการปกครองของไทยก้าวไปข้างหน้า อย่างไรก็ตาม ประชาชนผู้ออกเสียงเลือกตั้ง มักจะตั้ง “ความคาดหวัง” ไว้ที่คุณภาพของผู้สมัครมากกว่าปัจจัยอื่นๆ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อได้องค์ความรู้เกี่ยวกับความคาดหวังซึ่งส่งผลต่อระบอบการปกครองของไทยสืบไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๑.๓ สมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างกัน

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้ง ๑๐ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านความสามารถ
๒. ด้านคุณประโยชน์
๓. ด้านคุณวุฒิ
๔. ด้านคุณทัศนนะ
๕. ด้านคุณลักษณะชีวิต
๖. ด้านคุณประวัติ
๗. ด้านคุณอาชีพะ
๘. ด้านคุณวาจา

๘. ด้านกริยา

๑๐. ด้านคุณธรรม

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๕.๑ ทำให้ทราบความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยในอนาคตว่าจะมีลักษณะเช่นใด

๑.๕.๒ ทำให้ทราบถึงปัจจัยต่างๆ อันเป็นลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทย ซึ่งก่อให้เกิดผลในการพัฒนาประชาธิปไตยที่ผ่านมาของประเทศไทย

๑.๕.๓ ผลจากการค้นคว้าจะเป็นข้อมูลพื้นฐาน และเป็นแนวทางในการศึกษาเกี่ยวกับคุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยในอนาคต

๑๖. คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

คุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้ง ๑๐ ด้าน จากการศึกษาของเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ ดังนี้

ด้านความสามารถ หมายถึง เป็นคนเก่ง ฉลาดรอบรู้ สามารถบริหารจัดการได้อย่างดีเลิศ ในด้านการบริหารงาน การบริหารคน บริหารเศรษฐกิจ ทำได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

ด้านคุณประโยชน์ หมายถึง ต้องทำทุกสิ่งโดยเห็นแก่ส่วนรวมเป็นหลัก ทำเพื่อประโยชน์เพื่อประชาชน สังคม ประเทศชาติ ไม่เห็นแก่ส่วนตัวหรือพวกพ้อง ไม่ทำหน้าที่เพื่อหาผลประโยชน์ส่วนตัว และไม่ประนีประนอมกระทำตามแรงบีบบังคับของพลังกลุ่มหากเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องหรือเป็นผลร้ายต่อประเทศชาติ

ด้านคุณวุฒิ หมายถึง เป็นผู้มีความรู้ เป็นผู้ใฝ่ใจในการศึกษาหาความรู้ มีความคิด ความอ่านดี และต้องเป็นคนที่ชอบเรียนรู้ มีลักษณะเป็นนักเรียนตลอดชีวิต ไม่ปฏิเสธสิ่งใหม่ ต้องเปิดใจพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้า โลกตลอดเวลา และมีประสิทธิภาพการทำงานด้านการบริหารมาเป็นอย่างดี

ด้านคุณทัศนคติ หมายถึง ต้องเป็นคนที่วิสัยทัศน์ มองอนาคต เป็นคนมีความคิดริเริ่ม ไม่มองอะไรแคบๆ ไม่เป็นคนตัดสินใจด้วยเหตุผลเฉพาะหน้า เป็นคนมีเหตุผล มีทัศนคติที่มีความเป็นสากลพร้อมๆ กับลักษณะของความเป็นไทย เพื่อสามารถนำประเทศไทยให้มีเอกลักษณ์ในความเป็นไทย

ด้านคุณลักษณะชีวิต หมายถึง มีลักษณะพื้นฐานของการดำเนินชีวิตแบบเสมอต้นเสมอปลาย ก่อนเข้ามาดำรงตำแหน่งเป็นอย่างไร เมื่อได้รับตำแหน่งแล้วก็ต้องเป็นเช่นนั้นไม่ได้เป็นการเสแสร้ง มีความเมตตา ความกรุณาต่อคนจน คนด้อยโอกาสในสังคม เป็นผู้สนใจและยกระดับใน

เรื่องของสิทธิมนุษยชน เพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันด้วยความเสมอภาค รู้จักให้อภัย มีความมั่นคงใน
 อารมณ์ รู้จักอดทนอดกลั้นและรักษาจิตสำนึกให้ถูกต้องและชอบธรรมอยู่เสมอ ไม่ใช่อำนาจหรือ
 อิทธิพลข่มขู่บังคับผู้ที่ด้อยกว่า มีความสุภาพ อ่อนน้อม ไม่ถือตัว มีความขยันขันแข็ง เป็นคนกล้า
 หาญ กล้ารับผิดชอบ กล้าตัดสินใจ กล้ายอมรับผิด และเป็นผู้ที่แสดงตัวรับผิดชอบต่อสิ่งที่กระทำ

ด้านคุณประวัติ หมายถึง เป็นผู้ที่มีประวัติดีดี มีการดำเนินชีวิตตั้งแต่อดีตที่โปร่งใสในชีวิต
 หน้าที่การทำงานจะต้องเป็นผู้ที่มีความหวังดีต่อสาธารณชน และต้องมีชีวิตครอบครัวเป็นแบบอย่าง

ด้านคุณอาชีพ หมายถึง จะต้องเป็นผู้ที่ประกอบแต่สัมมาอาชีพมาตลอด คือ อาชีพที่ไม่
 ผิดกฎหมาย ไม่มีประวัติในการดำเนินธุรกิจที่สังคมไม่ยอมรับ ไม่มีกิจการที่เกี่ยวข้องกับการพนัน
 หรือธุรกิจที่สร้างปัญหาสังคมมาก่อน

ด้านคุณวาจา หมายถึง ต้องเป็นผู้ที่มีวาทศิลป์ มีคำพูดที่สุภาพ มีเหตุมีผล รักษาคำพูด ไว้
 ให้มั่นคง ไม่โกหก ไม่กลับกลอก ไม่ปลิ้นปล้อน ไม่เป็นคนที่ชอบให้ร้ายโจมตีผู้อื่น

ด้านคุณกริยา หมายถึง ต้องเป็นผู้ที่สง่างาม ต้องสามารถสร้างความเชื่อมั่น ชื่นชมต่อผู้ที่
 เข้ามาใกล้ชิดได้ เป็นผู้ที่มีจรรยาบรรณ วางตัวอย่างเหมาะสม เข้ากับคนทุกประเภททุกระดับได้

ด้านคุณธรรม หมายถึง เป็นคนที่มีคุณธรรมประจำใจ มีความซื่อสัตย์ เป็นผู้มีจริยธรรมมี
 ความซื่อสัตย์ จริงใจต่อประเทศชาติและประชาชน และประพฤติตนตามระเบียบ

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : ศึกษาเฉพาะกรณี ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองกำแพงเพชร ผู้ศึกษาได้นำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไว้ ดังนี้

๒.๑ ทฤษฎีความคาดหวัง (Expectation Theories)

๒.๒ บริบทเทศบาลเมืองกำแพงเพชร

๒.๓ รัฐธรรมนูญไทยที่เกี่ยวกับคุณสมบัติของนักการเมือง

๒.๔ จริยธรรมนักการเมือง

๒.๕ คุณสมบัติและลักษณะของผู้นำทางการเมืองไทย

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๗ กรอบแนวคิดการวิจัย

๒.๑ ทฤษฎีความคาดหวัง (Expectation Theories)

การที่บุคคลใดจะกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จะมีความคาดหวังว่าจะได้รับความสำเร็จเป็นผลตอบแทนการกระทำ เช่น ความคาดหวังว่า เมื่อเรียนสำเร็จแล้วจะได้รับปริญญา ความคาดหวังจึงเป็นสิ่งที่เกิดก่อนการกระทำ จึงเป็นเหตุของการกระทำ เพราะพฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากความคาดหวังที่จะได้รับผลสำเร็จจากการกระทำนั้น ๆ

Murray ได้ให้ความหมายของความคาดหวัง ไว้ว่า หมายถึง ระดับผลงานที่บุคคลกำหนดหรือคาดหมายว่าจะทำได้ เมื่อให้บุคคลที่ทำงานที่ตนเคยทำและความคาดหวังนั้นเป็นระดับที่บุคคลปรารถนาไปให้ถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ในการทำงานแต่ละครั้ง เขาได้อธิบายต่อไปว่าบุคคลจะรู้สึกประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวในการที่จะไปให้ถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ขึ้นอยู่กับความยากหรือความง่ายของงานที่ให้ทำนั้น ถ้างานนั้นเป็นงานที่ง่ายมากการทำสำเร็จก็ไม่มี ความหมาย และในทางตรงกันข้ามงานที่มีความยากมาก ๆ ก็จะไม่ได้อะไรเช่นเดียวกัน เพราะผู้ทำจะไม่เกิดความรู้สึกว่างานนั้นเป็นสิ่งท้าทายความสามารถด้วยความรู้สึกที่ว่าแม้ทำไม่สำเร็จก็ไม่คิดว่าเป็น

การล้มเหลว ดังนั้นความรู้สึกว่าตนประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวจะเกิดขึ้นเมื่อทำงานระดับกลางๆ^๑

Decco กล่าวว่า การที่บุคคลกำหนดความคาดหวังไว้อย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ผ่านมา กล่าวคือ ถ้าบุคคลเคยประสบความสำเร็จในการทำงานนั้นมาก่อนก็จะทำให้การกำหนดความคาดหวังในการทำงานในคราวต่อไปสูงขึ้น และใกล้เคียงกับความสามารถจริงมากขึ้น แต่ในทางตรงกันข้ามกับระดับความคาดหวังต่ำลงมาเพื่อป้องกันมิให้ตนเองเกิดความรู้สึกล้มเหลวจากการที่วางระดับความคาดหวังได้สูงกว่าความสามารถจริง^๒

Hanner, W.C. กล่าวว่า ก่อนที่มนุษย์จะได้รับการจูงใจให้กระทำการใด เขาจะต้องพิจารณาก่อนว่า ความสามารถและความพยายามของเขาจะทำให้ได้ผลตามที่พึงปรารถนาหรือไม่^๓

Bartol & others กล่าวว่า การที่คนงานจะมีแรงจูงใจที่จะทุ่มเทความพยายาม (effort) เพื่อการปฏิบัติงาน (performance) เพื่อให้ได้ผลงานตามที่ต้องการหรือไม่นั้นจะพิจารณาจากองค์ประกอบ ๓ ประการ คือ ความคาดหวังเกี่ยวกับความพยายามกับการปฏิบัติงาน ความคาดหวังเกี่ยวกับการปฏิบัติงานกับผลลัพธ์ และความคาดหวังเกี่ยวกับคุณค่าของผลลัพธ์หรือรางวัลที่จะได้รับ^๔

กล่าวโดยสรุป ความคาดหวังในที่นี้เป็นความรู้สึกนึกคิดและคาดการณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยสิ่งนั้นๆ อาจจะเป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ได้ ความรู้สึกนึกคิดหรือคาดการณ์นั้นๆ จะมีลักษณะเป็นการประเมินค่าโดยมาตรฐานของตนเอง เป็นเครื่องวัดการคาดการณ์ของแต่ละบุคคลแม้จะเป็นการให้ต่อสิ่งที่เป็นรูปธรรมหรือนามธรรมชนิดเดียวกันก็อาจจะแตกต่างกันออกไปได้ ทั้งนี้แล้วแต่ภูมิหลัง ประสบการณ์ ความสนใจ และการเห็นคุณค่าความสำเร็จของสิ่งนั้นๆ

^๑Henry A., Murray, *Exploration in Personality*, (New York : Science Edition, Inc., ๑๙๖๒), p. ๔๑๖-๔๒๐.

^๒John P., De Cecco, *The Psychology of Learning and Instruction*, (Englewood Cliffs New Jersey : Prentice-Hall, Inc., ๑๙๖๘), p. ๑๖๖-๑๖๗.

^๓W.C., Hanner, "Reinforcement Theory & Contingency Management in Organizational Settings," Reprinted in R.M. Steers & L.W. Porter. *Motivation & Work Behavior*. (New York : McGraw-Hill, ๑๙๘๗), p. ๘๗.

^๔K. Bartol, D. Martin, M. Tein, and G. Matthews, *Management: A Pacific Rim Focus*. (๒nd ed.) (Roseville NSW : McGraw-Hill, ๑๙๘๘), p. ๑๑๑.

ออกไปได้ ทั้งนี้แล้วแต่ภูมิหลัง ประสบการณ์ ความสนใจ และการเห็นคุณค่าความสำเร็จของสิ่งนั้นๆ

ตัวแบบของทฤษฎีความคาดหวังนี้^๕ ได้รับแรงกระตุ้นมาจากการทำงานของ Edward Tolman และ Kurt Lewin อย่างไรก็ตาม Victor Vroom ได้เกร็ดคิดเป็นคนแรกที่นำทฤษฎีมาประยุกต์เข้ากับการจูงใจในสถานที่ทำงาน (Vroom) ทฤษฎีนี้เสนอแนะว่าบุคคลไม่เพียงแต่จะถูกผลักดันด้วยความต้องการเท่านั้น แต่จะแนะนำวิธีที่แต่ละคนเลือกตัดสินใจจากหนทางเลือกของพฤติกรรมต่างๆ และจะตัดสินใจเลือกเกี่ยวกับสิ่งที่จะต้องกระทำหรือไม่ต้องกระทำด้วย^๖

ทฤษฎีความคาดหวังนี้พัฒนามาจากสมมติฐานที่ว่า ก่อนที่บุคคลจะได้รับแรงจูงใจให้กระทำสิ่งใดๆ เขาจะต้องพิจารณาก่อนว่าความสามารถและความพยายามของเขาจะทำให้ได้ผลตอบแทนที่พึงปรารถนาหรือไม่ หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า การจูงใจให้ทำงานเป็นความคาดหวังที่ยึดถือของแต่ละบุคคล ดังนั้น Victor Vroom จึงได้กำหนดสมมติฐานของทฤษฎีขึ้นมาใหม่ ว่า การจูงใจขึ้นอยู่กับวิธีการซึ่งบุคคลต้องการ และวิธีการซึ่งบุคคลคิดว่าจะได้สิ่งนี้จะนำไปสู่การเกิดผลลัพธ์อย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อจะทำให้เกิดพฤติกรรมซึ่งจะนำไปสู่การบรรลุจุดมุ่งหมายและเลือกพฤติกรรมที่คาดหมายว่าจะประสบความสำเร็จได้สูงสุด ทฤษฎีนี้จะมีจุดแข็งในทางปฏิบัติขึ้นอยู่กับอำนาจของความคาดหวังในการปฏิบัติที่จะได้ผล และการจูงใจในผลลัพธ์ของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ

ทฤษฎีความคาดหวังมุ่งเป้าไปที่ว่าทำอะไร (How) ให้ผู้ร่วมงานแสดงพฤติกรรมออกมา และมีความพยายามมากน้อยแค่ไหน (How much) เป็นทฤษฎีที่ว่าด้วยการคาดการณ์โอกาสที่จะเกิดขึ้นจากเหตุการณ์ในหลายกรณีแล้วแต่ละบุคคลจะเลือกทางเลือกอย่างไร ในพฤติกรรมการตัดสินใจที่จะกระทำตามเหตุการณ์อันไหนดี และกรณีใดถ้าได้ตัดสินใจลงไปนั้นแล้วจะมีความเป็นไปได้หรือประสบความสำเร็จได้มากน้อยแค่ไหน ความคาดหวังจะเป็นตัวแรงจูงใจจะมีมากน้อยแค่ไหนก็จะขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังหรือระดับความพยายาม (Expectancy) เครื่องมือที่มีความเป็นไปได้ในการจูงใจ (Instrumentality) ความรุนแรงของความต้องการของบุคคล (Valence)

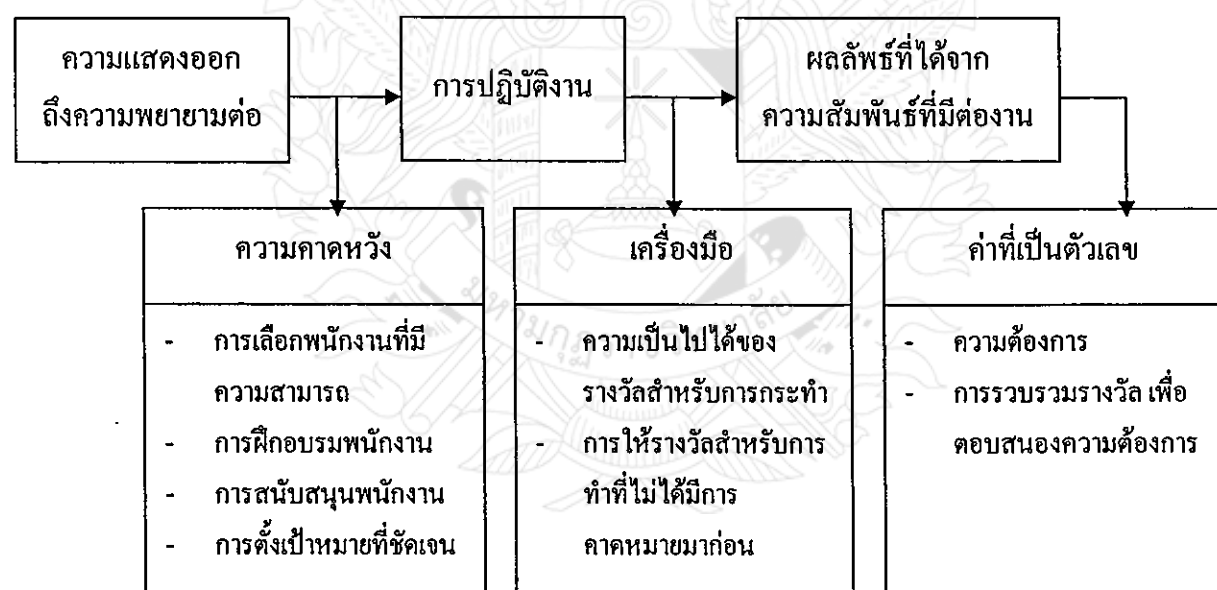
^๕วิเชียร วิทชอุตม, ภาวะผู้นำ, (นนทบุรี : บริษัท ซีระฟิล์ม และ โซเท็กซ์ จำกัด, ๒๕๔๗), หน้า ๑๑๕-๑๑๘.

^๖V. Vroom, and P. Yetton, *Leadership and Decision Making*, (Pittsburgh : University of Pittsburgh Press, ๑๙๖๔), p. ๑๑๕.

ความคาดหวัง (Expectancy) ความเป็นไปได้ขึ้นอยู่กับความพยายามของแต่ละคน อันจะทำให้ได้รับผลงานในระดับต่างๆ ซึ่งอาจจะเป็นความเชื่อของแต่ละบุคคล ความคาดหวังถูกพิจารณาในแง่ของความน่าจะเป็นของผู้กระทำว่าพฤติกรรมอย่างหนึ่งทำให้เกิดผลลัพธ์อย่างหนึ่ง ความคาดหวังเป็น โอกาสที่ถูกรับรู้ของการเกิดขึ้นบางอย่าง โดยพฤติกรรมความคาดหวังที่จะมี ความเป็นไปได้จะมีค่าอยู่ในช่วงจาก 0 ถึง +๑ (0 แสดงว่าความแน่นอนที่ผลลัพธ์จะเกิดขึ้น ภายหลังการแสดงพฤติกรรมนี้ และมีความมั่นใจ ๑๐๐% ที่จะทำได้ผลงาน)

เครื่องมือ (Instrumentally) คือ โอกาสที่เป็นไปได้ที่ถูกกำหนด โดยแต่ละบุคคลที่กำหนดระดับการปฏิบัติงานให้สำเร็จว่าจะนำไปสู่ผลของงานที่หลากหลาย มีความเป็นไปได้ที่แต่ละคนจะได้รับระดับผลงานที่แตกต่างกัน ซึ่งมีค่าตั้งแต่ -๑ ถึง +๑ (-๑ แสดงถึงการรับรู้ว่าบรรลุความสำเร็จของผลลัพธ์ในระดับที่ ๒ เป็นที่แน่นอนว่าปราศจากผลลัพธ์ในระดับที่ ๑ และเป็นไปไม่ได้กับผลลัพธ์ในระดับที่ ๑) (+๑ แสดงว่าผลลัพธ์ระดับที่ ๑ เป็นสิ่งจำเป็นและเพียงพอสำหรับการเกิดผลลัพธ์ระดับที่ ๒) (๐ แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์ระดับที่ ๑ และ ๒)

รูปที่ ๒.๑ แสดงให้เห็นถึงการเกี่ยวข้องกับการจัดการของทฤษฎีความคาดหวังของวิกเตอร์วรูม (Victor Vroom)^๑

^๑Ibid, p. ๑๑๖.

ค่าเป็นตัวเลข (Valence) เป็นค่าซึ่งเชื่อมโยงกับแต่ละบุคคลที่มีผลต่างๆ ของงาน เป็นค่าที่แสดงถึงผลการปฏิบัติงานของแต่ละคน ค่าตัวเลขจะอยู่ในช่วงระหว่าง -๑ (ผลงานที่ไม่พึงปรารถนาอย่างมาก) ไปจนถึง +๑ (ผลงานที่พึงปรารถนาอย่างมาก)

วิกเตอร์ วรูม (Victor Vroom) จึงได้เสนอว่าการจูงใจ (Motivation : M) ความคาดหวัง (Expectancy : E) เครื่องมือ (Instrumentality : I) และค่าตัวเลข (Valence : V) มีความเกี่ยวข้องกัน และมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน และเขาได้ตั้งสมมติฐานของความสัมพันธ์ว่า $M = (E) \times (I) \times (V)$ โดย

M = Motivation (การจูงใจ)

E = Expectancy (ความคาดหวัง)

I = Instrumentality (เครื่องมือ)

V = Valence (ค่าที่เป็นตัวเลข)

อนึ่ง เมื่อปัจจัยตัวใดตัวหนึ่งมากกว่าตัวที่เข้าใกล้ ๐ (ศูนย์) การจูงใจของวิธีการทำงานที่กำหนดให้ นั้นจะลดลงเป็นอันอย่างมาก ในทางตรงกันข้าม ถ้าปัจจัยเหล่านั้นมีค่าในทางบวก (+) การจูงใจของวิธีการทำงานที่กำหนดให้ นั้น ก็จะอยู่ในระดับสูงและเป็นไปในทางบวกเสมอ ดังภาพข้างบน

ในทางปฏิบัติทฤษฎีความคาดหวังนี้ จะกล่าวถึงว่าพนักงานจะใช้ความพยายามเป็นอย่างมาก โดยตัวเขาเชื่อว่าการกระทำจะนำไปสู่สิ่งที่ดี และทำให้ได้รับรางวัล เช่น โบนัส ขึ้นเงินเดือน หรือเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง และรางวัลจะทำให้จุดมุ่งหมายส่วนตัวของพนักงานแต่ละคนสามารถลุล่วงได้

ทฤษฎีนี้ศึกษารายละเอียดของความสัมพันธ์ ๓ องค์ประกอบด้วยกัน ซึ่งมีอิทธิพลต่อแรงจูงใจของคนที่กระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างมีประสิทธิภาพ มีดังต่อไปนี้ (Eerde and Thierry, ๑๙๙๖ : ๕๗๕ - ๕๗๖)

๑. ความสัมพันธ์ของความพยายามกับการกระทำ (Effort - Performance relationship) ระดับที่คนรับรู้ได้จากการที่คน ได้ใช้ความพยายามกับการกระทำบางอย่าง ความสัมพันธ์ของการกระทำกับรางวัล (Performance - reward relationship) ระดับที่คนจะเชื่อว่าการกระทำจะเกิดผลตอบแทนตามที่ปรารถนา

๒. ความสัมพันธ์ของรางวัลกับเป้าหมายส่วนตัว (Reward - Personal Goals relationship) ระดับของรางวัลที่ได้รับที่สามารถตอบสนองต่อเป้าหมายส่วนตัว หรือความต้องการและรางวัลที่ดึงดูดใจสำหรับบุคคล

องค์ประกอบสิ่งแรกของแรงจูงใจสอดคล้องกับทฤษฎีความคาดหวัง โดยคนมีความเชื่อว่า แต่ละคนมีความคาดหวังเกี่ยวกับการเชื่อมโยงระหว่างการใช้ความพยายามในงานที่ทำ (E) กับการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพในงาน (P) ถ้าคนเชื่อว่าไม่ต้องเพียรพยายามในการทำงาน มันคงเป็นไปได้ที่จะทำงานให้ออกมาดี แต่ถ้าคนมีความเพียรพยายามต่องานในระดับที่สูง ก็จะนำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ($E \rightarrow P$) ตามทฤษฎีความคาดหวัง ($E \rightarrow P$) ก็คือ เงื่อนไขที่ต้องมีเพื่อก่อให้เกิดแรงจูงใจอย่างสูงในการทำงาน และเป็นเหตุผลสำหรับความพยายามที่จะกระทำ ซึ่งจะทำให้ผลการปฏิบัติงานออกมามีประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพนั่นเอง

โดยทั่วไปคนมักจะยึดถือความเชื่อเกี่ยวกับความเหมาะสมที่จะเป็นไปได้ว่า พวกเขาจะได้รับจากประสบการณ์ต่างๆ ตามผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น (O) เหมือนกับผลของการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพในงาน (P) ตัวอย่างเช่น ผู้คนอาจจะคิดว่าถ้าเขาพบมาตรฐานที่ดีในการปฏิบัติงาน มันก็เหมือนกับว่าเขาได้รับโบนัสพิเศษ และถ้าเขาไม่ขยันทำงาน ก็ไม่ต้องหวังในการเลื่อนตำแหน่ง ในกรณีนี้เราสามารถบอกได้ว่าคนที่มีความขยันในการปฏิบัติงาน ผลลัพธ์ของการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลก็จะเกิดขึ้น ($P \rightarrow O$)

จากที่กล่าวมาข้างต้นนี้เกี่ยวกับทฤษฎีความคาดหวังของ Victor Vroom เราอาจสามารถสรุปแนวคิดในเรื่องความคาดหวังได้ออกเป็น ๓ ประการ ดังต่อไปนี้

๑. การจูงใจในการทำงานขึ้นอยู่กับความคาดหวังของแต่ละคน ถ้ามีความคาดหวังมากจะมีการใช้ความอดสาหะเพิ่มมากขึ้น จะเป็นผลให้มีการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานได้มากขึ้น ซึ่งบุคคลทุกคนจะมีความเชื่ออยู่ว่า ถ้าพวกเขาขยันทำงานมากขึ้นก็จะได้รับผลตอบแทนจากผลผลิตที่เพิ่มมากขึ้น แต่ถ้าพวกเขาไม่ได้รับผลตอบแทนจนเป็นที่พอใจก็จะทำให้ไม่มีผลผลิต นอกจากนี้แล้วทฤษฎีความคาดหวังยังได้เสนอแนะถึงความคิดที่น่าสนใจว่า บุคคลจะถูกจูงใจให้ทำงานตามกรอบของระดับความคาดหวังของแต่ละคน บุคคลที่มีระดับความคาดหวังอยู่ในระดับสูง จะมีการใช้ความอดสาหะและหวังผลจากการทำงานสูง เพื่อเพิ่มและพัฒนาประสิทธิภาพของการทำงานได้เพิ่มมากขึ้น ในทางตรงกันข้ามหากบุคคลที่มีระดับความคาดหวังอยู่ในระดับต่ำ เขาก็จะมีความเบื่อหน่ายและจะทำงานแบบตามสบาย โดยไม่สนใจที่จะเพิ่มผลผลิตให้กับองค์กรเลย

๒. ทฤษฎีความคาดหวังช่วยชี้ให้เห็นว่า การจูงใจในการทำงานมีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกับประสิทธิภาพในการทำงาน โดยมีผลตอบแทน คือ รางวัล เป็นเครื่องมือกระตุ้นให้เขาเกิดแรงจูงใจในการทำงาน ยิ่งถ้าบุคคลแต่ละคนมีความเชื่อว่าประสิทธิภาพการทำงานที่ดี ก็จะเป็นเครื่องช่วยให้เขาเกิดแรงจูงใจในการทำงานได้เพิ่มมากขึ้นเท่านั้น

๓. ทฤษฎีความคาดหวังจะมีคุณลักษณะเป็นศูนย์กลางความเชื่อในเรื่องคุณค่าของรางวัลที่ได้จากการคาดหวังนั้นมีค่าสูง ก็จะก่อให้เกิดพลังแรงจูงใจในการทำงานได้สูงขึ้น ในทางตรงกันข้าม หากไม่มีความเชื่อในเรื่องคุณค่าของรางวัลดังกล่าวแล้ว การจูงใจในการทำงานก็จะลดต่ำลง

๒.๒ บริบทเทศบาลเมืองกำแพงเพชร

เทศบาลเมืองกำแพงเพชร ได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ ต่อมาในปีพุทธศักราช ๒๔๘๐ ในสมัยพระภักดีดินแดน เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดกำแพงเพชร ได้รื้อถอนเรือนรับรองเจ้านายชั้นผู้ใหญ่ ซึ่งมีสภาพชำรุดทรุดโทรม และหมดความจำเป็น มาตั้งที่หน้าจวนผู้ว่าราชการจังหวัดในสมัยนั้น เป็นแบบทรงไทย กว้างประมาณ ๑๐ เมตร ยาวประมาณ ๑๒ เมตร กลางเป็นห้องโถงสำหรับเป็นที่ประชุมสมาชิกสภาเทศบาล กั้นห้องไว้ด้านเหนือและด้านใต้ของตัวอาคารอย่างละ ๑ ห้อง สำหรับเป็นที่ทำงานของคณะเทศมนตรีและพนักงานเทศบาล การก่อสร้างอาคารหลังนี้ขึ้นจังหวัดมุ่งหมายให้เป็นเรือนรับรองเจ้านายชั้นผู้ใหญ่ หรือผู้บังคับบัญชาที่มาตรวจราชการจังหวัดกำแพงเพชร แต่เมื่อได้ตั้งเทศบาลขึ้นไม่มีที่ทำการ ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงให้เทศบาลยืมเป็นสำนักงานเทศบาลตลอดมา จนถึงพุทธศักราช ๒๔๘๕ กระทรวงมหาดไทยได้อนุมัติให้จังหวัดก่อสร้างศาลากลางจังหวัดหลังใหม่ขึ้น แล้วเสร็จเดือนมกราคม พ.ศ.๒๔๘๒ หน่วยงานต่างๆ ในส่วนของจังหวัดกำแพงเพชร จึงย้ายไปทำงานที่ศาลากลางหลังใหม่ เทศบาลเมืองกำแพงเพชรซ่อมแซมอาคารหลังเดิม ซึ่งใช้เป็นศาลากลางจังหวัดกำแพงเพชร มาถึง ๑๒ ปี ดัดแปลงแก้ไขใช้เป็นที่ทำการของเทศบาลเมืองกำแพงเพชรตลอดมาถึงปี พุทธศักราช ๒๕๒๐ นายกเทศมนตรี (นายดำรง วรรณรัตน์) มีนโยบายที่จะสร้างสำนักงานเทศบาลแห่งใหม่ขึ้น และสภาเทศบาลฯ ได้อนุมัติให้มีการสร้างสำนักงานเทศบาลเมืองกำแพงเพชรหลังใหม่ โดยมีนายสุทธิพร เกริกกฤตยา เป็นผู้บริหารที่ดินให้ได้ก่อสร้างเมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๒๑ จนถึงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๒๒ โดยได้เปิดทำการในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๒ จนถึงปัจจุบัน และในอนาคตอันใกล้นี้ คือ วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ พนักงานเทศบาลเมืองกำแพงเพชร ทุกกองงานก็จะย้ายไปทำงาน ณ สำนักงานเทศบาลเมืองกำแพงเพชรหลังใหม่ ซึ่งตั้งอยู่บนเนื้อที่ ๑๕ ไร่ ถนนสายเลี่ยงเมืองทิศตะวันออก ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยความเห็นชอบจากสภาเทศบาลฯ เพราะเนื่องจากสำนักงานเทศบาลหลังเดิม ไม่เพียงพอต่อการบริการประชาชนที่มาติดต่อราชการ^๔

^๔สำนักงานเทศบาลเมืองกำแพงเพชร, รายงานประจำปี ๒๕๔๘, (กำแพงเพชร : สำนักงานเทศบาลเมืองกำแพงเพชร, ๒๕๔๘), หน้า ๒๑-๒๒.

เทศบาลเมืองกำแพงเพชร เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีพื้นที่ตามประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๒๑ ลงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๐๕ จำนวน ๑๔.๕ ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อดำบลหนองปลิง
ทิศใต้	ติดต่อดำบลเทพนคร และตำบลคณเฑาะ
ทิศตะวันออก	ติดต่อดำบลหนองปลิง ตำบลคณเฑาะ และตำบลสระแก้ว
ทิศตะวันตก	ติดต่อดำบลนครชุม (ขนานกับฝั่งตะวันตกของแม่น้ำปิง)
คณะผู้บริหารเทศบาลเมืองกำแพงเพชร ประกอบด้วย	
นายกเทศมนตรี	ศิริศักดิ์ กุล นายกเทศมนตรี
นายกเทศมนตรี	สุวรรณวัฒนา รองนายกเทศมนตรี
นายกเทศมนตรี	สุธรรมรัตน์ บดี รองนายกเทศมนตรี
นายกเทศมนตรี	ตรีบุษชาติ สุกุล รองนายกเทศมนตรี

เทศบาลเมืองกำแพงเพชร เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีทั้งฝ่ายบริหาร คือ นายกเทศมนตรี และรองนายกเทศมนตรี บริหารงานเทศบาลให้มีศักยภาพในการพัฒนาเมืองเป็นอันมากด้วยความพร้อมของทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรบุคคลกับฝ่ายนิติบัญญัติ คือ ประธานสภาฯ รองประธานสภาฯ และสมาชิกสภาเทศบาล รวม ๑๘ คน จะทำหน้าที่พิจารณางบประมาณรายจ่ายเทศบัญญัติงบประมาณประจำปี เพื่อการใช้จ่ายในการพัฒนาเมืองของฝ่ายบริหาร และระเบียบ ข้อบังคับเทศบัญญัติอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารงานเทศบาล

เทศบาลเมืองกำแพงเพชรก้าวสู่การเป็นเมืองต้นแบบในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม และการบริหารการจัดการเป็นอย่างดี และด้วยความโดดเด่นของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ปัจจุบัน ทำให้กำแพงเพชรของเราเป็นเมืองที่มีรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก เหนือสิ่งอื่นใด การเป็นเมืองต้นแบบหาใช่ความพร้อม แต่ในด้านอาคารสถานที่ หรือสาธารณูปการแต่เพียง ด้านเดียวไม่ คณะผู้บริหารมุ่งหวังจะให้ประชากรมีคุณภาพการศึกษา ซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพประชากรในส่วนขององค์กร หวังที่จะพัฒนาสมรรถนะขององค์กรอยู่เสมอ รวมทั้งปรับตัวให้ทันกับความท้าทายของสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นใหม่ ในรูปแบบของการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่น ตลอดระยะเวลาทำงาน ๒ สมัย (๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๒ – ๓๑ มกราคม ๒๕๕๑) ของ

^๕ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒.

นายกเทศมนตรีเมืองกำแพงเพชรที่ชื่อ นายเกียรติชัย ติรณศักดิ์กุล ได้มีความมุ่งมั่นที่จะผลักดันให้เมืองกำแพงเพชรมีทิศทางในการพัฒนาอย่างถูกต้องและชัดเจน และเป็นที่น่ายินดีที่เทศบาลเมืองกำแพงเพชรได้รับรางวัลถึง ๘ รางวัล ได้แก่

๑. รางวัลชนะเลิศเทศบาลที่มีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีปี ๒๕๔๘ จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย
๒. รางวัลสำนักทะเบียนดีเด่น ประจำปี ๒๕๔๘
๓. รางวัลแปลงสินทรัพย์เป็นทุนประเภทสาธารณะคดีเด่น อันดับที่ ๑ ประเภทที่ ๑
๔. รางวัลประกาศนียบัตร ตลาดคีมีมาตรฐาน (ตลาดสดเทศบาลฯ)
๕. รางวัลจากสถาบันพระปกเกล้าในด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ประจำปี ๒๕๔๘
๖. รางวัลเหรียญเงิน ประชวคโครงการวิทยาศาสตร์ทั่วประเทศ โปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ โดยนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ (เกริกกฤตยาอุปถัมภ์) เทศบาลเมืองกำแพงเพชรไปแข่งขันการพัฒนาหุ่นยนต์ชิงแชมป์ประเทศไทย ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ผลการแข่งขันได้รับเหรียญเงิน ประเภทสื่อและเทคโนโลยี
๗. รางวัลโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพนักเรียนได้มาตรฐานระดับทองประจำปี ๒๕๔๘ จากสำนักงานสาธารณสุขกำแพงเพชร โรงเรียนเทศบาล ๔ (อินทร์ – ชุ่ม คีสารอุปถัมภ์) เทศบาลเมืองกำแพงเพชร ได้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด จนถึงได้ระดับทอง
๘. รางวัลสุดยอดส้มแห่งปี ระดับจังหวัดปี ๒๕๕๐ โรงเรียนเทศบาล ๔ (อิน – ชุ่ม คีสารอุปถัมภ์) เทศบาลเมืองกำแพงเพชร ได้รับการประเมินผลการประกวดส้มจากคณะกรรมการพัฒนาส้มสาธารณะระดับจังหวัดให้ได้รับรางวัลสุดยอดส้มแห่งปี^{๑๑}

วิสัยทัศน์

“สร้างเมืองกำแพงเพชรให้เป็นเมืองน่าอยู่คู่เมืองประวัติศาสตร์เป็นเอกด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เค้นประจักษ์เมืองมรดกโลก”

พันธกิจการพัฒนาเมือง

พันธกิจการพัฒนาเมืองกำแพงเพชร ดัง “ปรัชญา”

“สร้างและสนับสนุนให้เป็นเมืองน่าอยู่ คู่เมืองประวัติศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และเชิงประวัติศาสตร์”

^{๑๑}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๓.

ยุทธศาสตร์การพัฒนา

ดำเนินนโยบายตามหลักการบริหารการจัดการบ้านเมืองที่ดี ดังนี้

๑. ยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเป้าหมายในการพัฒนาท้องถิ่น
๒. ยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร การสร้างสังคมเข้มแข็ง
๓. ใช้หลักไตรภาคี ประกอบด้วย ประชาชน ชุมชนและส่วนราชการในการร่วมคิด ร่วมทำร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมกับผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาล
๔. เปิดโอกาสและเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้าง
๕. ปรับปรุงและลดขั้นตอน ลดระยะเวลาในการปฏิบัติให้รวดเร็ว เบ็ดเสร็จ โดยจัดตั้งศูนย์บริการในสำนักงานเทศบาลขึ้น
๖. สร้างและสนับสนุนกิจกรรมให้เมืองกำแพงเพชรเป็นเมืองน่าอยู่ เมืองแห่งสุขภาพดี เมืองน่าท่องเที่ยวและเมืองประวัติศาสตร์
๗. เพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น ทั้งด้านสวัสดิการ พัฒนาสถานที่ทำงาน และจัดหาวัสดุอุปกรณ์และเครื่องใช้สำนักงานและการปฏิบัติหน้าที่^{๑๑}

ตารางอัตราค่าจ้างพนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้าง

(ข้อมูล ณ วันที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๔๕)

กอง / ฝ่าย	พนักงานเทศบาล	ลูกจ้างประจำ	พนักงานจ้าง			รวมแต่ละกอง	หมายเหตุ
			ภารกิจ	ทั่วไป	รวม		
สำนักปลัดเทศบาล	๒๗	๕	๑๕	๓	๒๒	๕๔	
กองการคลัง	๑๘	-	๕	๕	๑๔	๓๒	
กองการช่างสุขาภิบาล	๕	๒	๔	๒	๖	๑๓	
กองการช่าง	๒๐	๑๐	๑๒	๔๒	๕๔	๘๓	
กองการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม	๑๕	๑๕	๑๓	๕๑	๖๔	๙๔	
กองวิชาการและแผนงาน	๗	-	๑	-	๑	๘	
กองการศึกษา	๑๐	๒	๑๓	๒	๑๕	๒๗	
กองการสวัสดิการสังคม	๒	-	๓	-	๓	๕	
หน่วยงานตรวจสอบภายใน	๑	-	-	-	-	๑	
รวมทั้งสิ้น	๑๐๕	๓๔	๗๐	๑๐๕	๑๗๕	๓๑๘	

^{๑๑}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๐.

๒.๓ รัฐธรรมนูญไทยที่เกี่ยวกับคุณสมบัติของนักการเมือง

บทบัญญัติที่เกี่ยวกับคุณสมบัติของนักการเมืองตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ กำหนดไว้ในบทบัญญัติส่วนใหญ่จะเหมือนกับที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ฉบับเก่า แต่ที่มีความแตกต่างได้แก่

มาตรา ๑๐๗ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๑. มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
๒. มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง
๓. สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า เว้นแต่เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา
๔. เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียว นับถึงวันสมัคร
๕. ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งต้องมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้
คือ

(ก) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งมาแล้ว เป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปี นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง

(ข) เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง หรือเคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดนั้น

(ค) เป็นบุคคลซึ่งเกิดในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง

(ง) เคยศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง เป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าสองปีการศึกษา

(จ) เคยรับราชการหรือเคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง เป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าสองปี^{๑๒}

มาตรา ๑๐๘ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คือ

๑. ดิคาเสพคิตให้โทษ

๒. เป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี

^{๑๒} สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, ๒๕๔๗), หน้า ๖๒.

๓. เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตาม มาตรา ๑๐๖ (๑) (๒) หรือ (๔)
๔. ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล
๕. เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไปโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีในวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท
๖. เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ
๗. เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ
๘. เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำนอกจากข้าราชการการเมือง
๙. เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
๑๐. เป็นสมาชิกวุฒิสภา
๑๑. เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น หรือเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ
๑๒. เป็นกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลปกครอง กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน
๑๓. อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา ๒๕๕
๑๔. เคยถูกวุฒิสภามีมติตามมาตรา ๓๐๗ ให้ถอดถอนออกจากตำแหน่งและยังไม่พ้นกำหนดห้าปีนับแต่วันที่วุฒิสภามีมติจนถึงวันเลือกตั้ง
- มาตรา ๑๑๐ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้อง
๑. ไม่ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ นอกจากข้าราชการการเมืองซึ่งมิใช่รัฐมนตรี
๒. ไม่รับสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วน หรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทที่รับสัมปทาน หรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว

๓. ไม่รับเงินหรือประโยชน์ใดๆ จากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เป็นพิเศษนอกเหนือไปจากที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ปฏิบัติกับบุคคลอื่นๆ ในธุรกิจการงานตามปกติ^{๓๓}

บทบัญญัติมาตรานี้ มิให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรับเบี้ยหวัดบำเหน็จ บำนาญเงินปีพระบรมวงศานุวงศ์ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกันและมีให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรับ หรือดำรงตำแหน่งกรรมการของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา หรือกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งในฐานะเป็นผู้ทรงวุฒิตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หรือกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งในการบริหารราชการแผ่นดิน ในกรณีที่ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรี

มาตรา ๑๑๑ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องไม่ใช่สถานะหรือตำแหน่งการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าไปก้ำกาย หรือแทรกแซงการบรรจุแต่งตั้ง ย้าย โอน เลื่อนตำแหน่ง และเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการ ซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำและมีใช้ข้าราชการการเมืองพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๑๑๒ สมาชิกสภาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเริ่มตั้งแต่วันเลือกตั้ง

มาตรา ๑๑๓ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงเมื่อ

๑. ถึงคราวออกตามอายุของสภาผู้แทนราษฎรหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร

๒. ตาย

๓. ลาออก

๔. ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๐๗

๕. มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐๕ (๑)(๒)(๓)(๕)(๖)(๗)(๘)(๙)(๑๐)(๑๑)(๑๒)(๑๓)

หรือ (๑๔)

๖. กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๑๑๐ หรือมาตรา ๑๑๑

๗. ได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี

๘. ลาออกจากพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกหรือพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก มีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของที่ประชุมร่วมของ คณะกรรมการบริหารของพรรคการเมืองและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น ให้พ้นจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกในกรณี เช่นนี้ ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพ นับแต่วันที่ลาออกหรือ

^{๓๓}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๔.

พรรคการเมืองมีมติ เว้นแต่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นได้อุทธรณ์ต่อ ศาลรัฐธรรมนูญภายใน สามสิบวัน นับแต่วันที่พรรคการเมืองมีมติคัดค้าน ว่ามติดังกล่าว มีลักษณะตามมาตรา ๔๗ พรรค สามถ้ำศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามติดังกล่าวมิได้มีลักษณะ ตามมาตรา ๔๗ พรรคสาม ให้ถือว่า สมาชิกภาพสิ้นสุดลงนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย แต่ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามติดังกล่าวมีลักษณะตามมาตรา ๔๗ พรรคสาม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นอาจเข้าเป็นสมาชิกของ พรรคการเมืองอื่นได้ภายใน สามสิบวัน นับแต่วันที่ ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย

๕. ขาดจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรค การเมืองที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นเป็นสมาชิก และไม่อาจเข้าเป็นสมาชิก ของพรรคการเมือง อื่นได้ภายใน หกสิบวันนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่ง ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิก ภาพนับแต่วันถัดจากวันที่ครบกำหนด หกสิบวันนั้น

๑๐. วุฒิสภามีมติตามมาตรา ๓๐๗ ให้ถอดถอนออกจากตำแหน่งหรือ ศาลรัฐธรรมนูญ มี คำวินิจฉัยให้พ้นจากสมาชิกภาพตามมาตรา ๕๖ ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพ นับแต่ วันที่วุฒิสภามีมติหรือศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย แล้วแต่กรณี

๑๑. ขาดประชุมเกินจำนวนหนึ่งในสี่ของจำนวนวันประชุมในสมัยประชุมที่มีกำหนด เวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวัน โดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานสภาผู้แทนราษฎร

๑๒. ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำ โดย ประมาทหรือความผิดลหุโทษ^{๑๔}

การสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตาม (๗) ให้มีผลในวันถัดจากวันที่ ครบสามสิบวันนับแต่วันที่พระบรมราชโองการแต่งตั้ง

สำหรับหน้าที่ในการควบคุมการบริหารราชการตามมาตรา ๑๘๒ แห่งรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ว่าด้วยการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามารถกระทำได้หลายรูปแบบที่สำคัญๆ ได้แก่

๑. การตั้งกระทู้ถามเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการจะตรวจสอบเพื่อให้รัฐมนตรี ซึ่งเป็นผู้บริหาร ตอบ หรือชี้แจง ดังมาตรา ๑๘๓ กำหนดไว้ว่า “ในที่ประชุมวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎร สมาชิก ทุกคนมีสิทธิตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องใดเกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้ แต่รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิที่จะ ไม่ตอบ เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผย เพราะเกี่ยวกับความปลอดภัย หรือ ผลประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน

^{๑๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๖.

๒. การเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรี กล่าวคือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจจะขอเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีในฐานะฝ่ายบริหารได้ และถ้ารัฐมนตรีนั้นไม่ได้รับความไว้วางใจจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รัฐมนตรีนั้นก็จะต้องออกจากตำแหน่งหรือไม่สามารถบริหารงานได้ต่อไป ดังมาตรา ๑๘๕ กำหนดว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า สองในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี เมื่อการเปิดอภิปรายทั่วไปสิ้นสุดลง โดยมีใช้ด้วยมติให้ผ่านระเบียบวาระเปิดอภิปรายนั้น ให้สภาผู้แทนราษฎรลงมติไว้วางใจหรือไม่ไว้วางใจ การลงมติในกรณีเช่นว่านี้ มิให้กระทำในวันเดียวกับวันที่การอภิปรายสิ้นสุด มติไม่ไว้วางใจต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร”

๓. การตั้งคณะกรรมการ เพื่อสอบสวนหรือศึกษาเรื่องต่างๆ อำนาจการตั้งคณะกรรมการสามัญและวิสามัญ รัฐธรรมนูญให้อำนาจแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะกระทำการ หรือสอบสวนเรื่องราวต่างๆ ได้ โดยการตั้งคณะบุคคลขึ้นเป็นคณะกรรมการขึ้นมาทำหน้าที่ช่วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะตรวจสอบเรื่องราวต่างๆรวมทั้งเรื่องที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายบริหารด้วย ดังนั้นคณะกรรมการทั้งสามัญ และวิสามัญ จึงเป็นกลไกหนึ่งที่จะช่วยเสริมอำนาจการควบคุมและตรวจสอบของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อฝ่ายบริหารได้ ดังมาตรา ๑๘๖ ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ.๒๕๕๐ ระบุว่า “วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร มีอำนาจเลือกสมาชิกของแต่ละสภาตั้งเป็นคณะกรรมการสามัญ และมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นสมาชิกหรือมิได้เป็นสมาชิก ตั้งเป็นคณะกรรมการวิสามัญ เพื่อกระทำการพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใดๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาแล้วรายงานต่อสภา มติตั้งคณะกรรมการวิสามัญดังกล่าวต้องระบุกิจการหรือเรื่องให้ชัดเจนและไม่ซ้ำหรือซ้อนกัน”^๔

ตามที่กล่าวข้างต้น คือ บทบาทและหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ควรจะเป็น ในทัศนะของ ศ.ดร.กนก วงษ์ตระหง่าน ซึ่งเน้นหนักถึงบทบาทและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ ตามหลักการที่ว่าด้วยการปกครอง โดยระบบตัวแทน (Representative Government)

บทบาทหน้าที่ที่เป็นจริง ซึ่ง Heing Bulau และ Paul D.Kamp ได้ให้องค์ประกอบสำคัญของความเป็นตัวแทนในเชิงการสนองตอบไว้ ๔ ประการ คือ

๑. การสนองตอบในเชิงนโยบาย ซึ่งประเด็นที่สำคัญ คือ การเกี่ยวข้องกันในระหว่างความต้องการทางนโยบายของประชาชนกับการกระทำ หรือพฤติกรรมของสมาชิกสภาผู้แทน

^๔ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๕.

ราษฎร กล่าวคือ เมื่อใดก็ตาม ถ้าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนผู้ออกเสียงเลือกตั้งสามารถได้มาซึ่งข้อตกลงร่วมกันในนโยบายหนึ่งๆ ไม่ว่าจะวิธีการได้มาซึ่งข้อตกลงร่วมกันจะเป็นอย่างไร เมื่อนั้นแสดงว่า การเป็นตัวแทนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น สนองตอบต่อประชาชนผู้ออกเสียงเลือกตั้ง

๒. การสนองตอบในเชิงบริการ การกระทำในการให้บริการนี้ไม่เกี่ยวข้องกับการให้บริการในเชิงนิติบัญญัติ แต่ครอบคลุมไปถึงการช่วยติดต่อประสานงาน จนถึงการแก้ไขปัญหาระหว่างประชาชนผู้ออกเสียงเลือกตั้งกับข้าราชการประจำ ในกรณีที่ประชาชนไม่สามารถติดต่อกับข้าราชการประจำที่รับผิดชอบในเรื่องปัญหาความเดือดร้อนต่างๆ ได้ หรือติดต่อได้แต่ไม่ได้รับความช่วยเหลือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงทำหน้าที่คล้ายกับเป็นตัวกลาง หรือตัวเชื่อมระหว่างประชาชนกับผู้ให้บริการต่างๆ

๓. การสนองตอบในเชิงจัดสรรผลประโยชน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะมีบทบาทในการจัดสรรทรัพยากรต่างๆ ที่จะเป็ผลประโยชน์แก่พื้นที่หนึ่งๆ บทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในส่วนนี้จะมีลักษณะของการจัดสรรผลประโยชน์ให้แก่พื้นที่ และประชาชนที่เลือกตั้งตน ซึ่งเป็นการสนองต่อประโยชน์ของประชาชนในเขตเลือกตั้งของตน

๔. การสนองตอบในเชิงสัญลักษณ์ การสนองตอบในเชิงนี้มีลักษณะในเชิงจิตวิทยา มากกว่า ในขณะที่การสนองตอบในเชิงนี้เกี่ยวข้องกับความเชื่อถือ และความไว้วางใจ ซึ่งหมายความว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีคุณสมบัติคล้ายกับการเป็น “สัญลักษณ์” ที่ประชาชนให้ความเชื่อถือไว้วางใจ ทำให้ประชาชนรู้สึก และเชื่อว่าเขามีตัวแทนในสภาผู้แทนราษฎรถึงแม้ว่าอาจจะไม่มีผลในทางวัตถุแต่มีผลทางจิตใจของประชาชน^{๑๖}

กิติ ตัชคานนท์ ได้แบ่งประเภทผู้นำตามลักษณะการปฏิบัติงาน ไว้ดังนี้

๑. ผู้นำตามกฎหมาย ได้แก่ ผู้นำที่เป็นไปตามกฎหมายหรือกฎระเบียบที่กำหนดไว้ เช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ปลัดกระทรวง อธิบดี ฯลฯ โดยกฎหมายจะกำหนดคุณลักษณะของแต่ละตำแหน่งไม่ว่าจะต้องเป็นเช่นนั้นเช่นนี้ ผู้ใดจะสามารถมาอยู่ในตำแหน่งนี้ได้อย่างไร ผู้ใดมีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กฎหมายหรือกฎระเบียบกำหนดก็จะมาครองตำแหน่งนั้นได้

๒. ผู้นำที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะตัว เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติพิเศษ มีท่าทางบุคลิกลักษณะหรือความสามารถพิเศษเฉพาะตัว ซึ่งเป็นไปได้ทั้งในทางดีหรือทางเลว เช่น เมื่อเป็นนักเลงก็จะได้รับ

^{๑๖}ศ.ดร.กนก วงษ์ตระหง่าน, การเมืองในสภาผู้แทนราษฎร, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๐), หน้า ๑๕.

การยอมรับในหมู่คนเลงให้เป็นหัวหน้าแก๊ง เมื่อเป็นนักกีฬาที่ได้รับการยกย่องให้เป็นหัวหน้าทีม เป็นลักษณะของผู้หน้าที่ดีเด่น

๓. ผู้นำในทางลักษณะที่เป็นสัญลักษณ์ เช่น พระมหากษัตริย์เป็นผู้นำของพระราชวงศ์ หรือของประเทศที่มีพระมหากษัตริย์เป็นผู้นำ^{๑๑}

Eugene E. Jennings ได้แบ่งผู้นำออกเป็น ๓ แบบ^{๑๒} จากการศึกษาของฌองส์ ลินส์ว็สตี ดั้งนี้

๑. ผู้นำใฝ่อำนาจ (Prince)

ผู้นำแบบนี้เป็นผู้ที่ทำให้ความสำคัญแก่การมีอำนาจเหนือผู้อื่น แต่ไม่ให้ความสำคัญแก่การทำงานในตำแหน่งผู้นำ เขาคิดถึงอำนาจก่อนงาน อำนาจเป็นจุดหมายปลายทางของเขา ไม่ใช่ช่วงชิงอำนาจมาเพื่อจะได้มีโอกาสทำงานเพื่อส่วนรวม จริงอยู่เมื่อได้อำนาจมาแล้วก็ไม่ใช่ว่าเขาจะไม่ทำงานในหน้าที่ของผู้นำเลย เขาจะทำงานไปตามบทบาทของผู้นำเหมือนกัน หากแต่ว่าเขาจะไม่รักษาอำนาจใ้ห้อยู่ยืนยาว ถ้าจะต้องทำในเรื่องผิดศีลธรรม ทรมาน หักหลังคนอื่น หรือใช้ความโหดร้ายเขาก็จะทำได้โดยไม่รู้สึกลำบากใจ เขาจะทำทุกอย่างเพื่อให้ได้อำนาจและรักษาอำนาจ

ผู้นำแบบนี้จะเป็นผู้นำที่อันตรายต่อคู่แข่งทางการเมืองมากที่สุด เขาจะพูดไม่ตรงกับใจของตนเอง เขาจะคอยทำลายคู่แข่งขึ้นเมื่อมีโอกาส ประจบประแจงคนมีอำนาจ แต่เมื่อประสบโอกาสเขาก็จะกำจัดคนอื่นเพื่อให้เขาขึ้นสู่อำนาจ และเมื่อขึ้นสู่อำนาจแล้วเขาก็จะใช้วิธีการต่างๆ เพื่อรักษาอำนาจไว้ให้นานที่สุด ผู้นำในประวัติศาสตร์ที่สังหารพี่ น้อง เพื่อน หรือนายเพื่อช่วงชิงอำนาจหรือรักษาอำนาจก็จัดได้ว่าอยู่ในแบบผู้นำใฝ่อำนาจตามการจำแนกของเจนนิงส์

๒. ผู้นำแบบวีรบุรุษ (Hero)

ผู้นำแบบนี้จะเป็นผู้มีความนึกคิดไปถึงอนาคตอันยิ่งใหญ่ของสังคมที่รออยู่ในอนาคต เขาไม่เพียงคิดทำหรือให้ความสำคัญแก่สิ่งที่เกิดอยู่เฉพาะหน้า เขาจะคิดว่าโชคชะตาทำให้เขาต้องเข้านำสังคม เขาคิดว่าการเข้าสู่อำนาจนั้นเป็นความรับผิดชอบมากกว่าที่จะพอใจที่จะมีอำนาจเพียงพอจะได้อยู่เหนือผู้อื่น (ซึ่งเป็นแบบแรก), ผู้นำแบบวีรบุรุษจะให้ความสำคัญแก่ภาระที่เขาจะต้องนำมากรกว่าอำนาจสำหรับผู้นำแบบนี้อำนาจเป็นเพียงเครื่องมือ ที่เขาจะได้มีโอกาสนำไปเพื่อปฏิบัติภารกิจให้ลุล่วง

^{๑๑} กิติ ตั๊กคานนท์, เทคนิคการสร้างภาวะผู้นำ, (กรุงเทพมหานคร : เศรษฐการพิมพ์, ๒๕๓๑), หน้า ๑๕.

^{๑๒} Eugene E. Jennings, *An Anatomy of Leadership*, (New York : ๑๙๖๐), p. ๒๒.

ผู้นำแบบนี้อาจจะใช้เล่ห์เหลี่ยมหรือความโหดเหี้ยมเพื่อช่วงชิงหรือรักษาอำนาจ แต่จะทำเท่าที่จำเป็นเท่านั้น เขาจะหลีกเลี่ยงการใช้เล่ห์เหลี่ยมหรือการกระทำที่ผิดศีลธรรมเท่าที่จะทำได้ คือ จะทำเมื่อจำเป็นจริงๆ เท่านั้น ผู้นำแบบวีรบุรุษก็เช่น พระเจ้าตากสินมหาราช, ชาร์ล เอ็ด โคลด์ เป็นต้น

๓. ผู้นำแบบซูเปอร์แมน (Superman)

ในความคิดของเจนนิงส์นั้น ผู้นำใฝ่อำนาจนั้นมีความคิดหลักว่าอยากได้อำนาจ อยากจะเป็นคนที่เหนือคนอื่น ส่วนผู้นำวีรบุรุษนั้นเป็นผู้ที่มองเห็นการณ์ไกล และคิดว่าตนเองมีภาระหน้าที่ที่จะนำสังคมไปสู่ภาวะใหม่ ผู้นำทั้งสองแบบนี้เห็นได้ง่ายในตัวอย่างที่มีอยู่จริง

ส่วนผู้นำในลักษณะที่สาม คือ ผู้นำซูเปอร์แมนนี้ เจนนิงส์ไม่ได้ให้ตัวอย่างเป็น คนจริงๆ ไว้เด่นชัด และการใช้คำว่าซูเปอร์แมนนั้นก็ไม่ได้หมายความว่าเป็นผู้มีความสามารถ พิสดารเหนือมนุษย์ในเรื่องนิยาย เจนนิงส์ใช้คำว่าซูเปอร์แมนเพื่อชี้ให้เห็นคนแบบหนึ่ง ซึ่งต่างจากคนธรรมดาทั่วไป โดยเลือกรับแนวปฏิบัติของสังคมที่มีมานานแต่เพียงบางอันและอาจจะคิด คำนึงอันใหม่ๆ ให้แก่สังคม อันเป็นลักษณะพิเศษ เพราะคนทุกๆ ไปนั้นจะทำตามคนอื่น ส่วนผู้ที่มีลักษณะแบบซูเปอร์แมนนั้นยึดถือความคิดของตัวเองเป็นหลัก เพราะฉะนั้นจึงอาจจะถือได้ว่า เขาเป็นผู้นำในลักษณะของการแสดงแนวความคิดใหม่ๆ เป็นผู้ที่ทำให้สังคมเปลี่ยนแปลง เพราะ ถ้าคนมัวแต่คิดว่าสิ่งที่คนอื่นๆ คิดอยู่ทำอยู่นั้นดีพร้อมแล้ว สังคมก็จะเจริญขึ้นไม่ได้เพราะไม่มี การเปลี่ยนแปลง^{๑๕}

๒.๔ จริยธรรมนักการเมือง

อาชีพการเมืองเป็นอาชีพที่อาศัยการเตรียมตัวน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับวิชาชีพของ แพทย์ พยาบาล วิศวกร สถาปนิก นักบัญชี นักกฎหมาย ครูอาจารย์ ทหาร นักธุรกิจ หรือแม้กระทั่ง ข้าราชการที่มีอาชีพในการปกครองคล้ายคลึงกับนักการเมือง ที่ต้องอาศัยเวลาอันยาวนานในการศึกษา ฝึกอบรมในเทคนิคพิเศษ และผ่านการทดสอบตามมาตรฐานการรับรองที่กำหนดไว้สูง ของแต่ละวิชาชีพ ผู้เป็นนักการเมืองมิได้ถูกจำกัดว่าจะต้องจบการศึกษาระดับใด และไม่มีข้อพิสูจน์ ชัดเจนใดๆ ที่จะสรุปได้ว่า ระดับการศึกษาเป็นเครื่องกำหนดความสามารถในการเป็นนักการเมือง ที่มีคุณธรรมเป็นที่ยอมรับของประชาชน ตลาดการเมืองประกอบด้วยบุคคลที่มีภูมิหลังหลากหลาย ที่เข้ามาสู่อาชีพการเมืองโดยมุ่งหวังที่จะมีอำนาจ มีเกียรติและสถานภาพสูงทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นผู้

^{๑๕}ณรงค์ สินสวัสดิ์, ผู้นำการเมือง : แนวทางวิเคราะห์และกรณีศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : วารินทร์การพิมพ์, ๒๕๓๗), หน้า ๑๓๒-๑๓๔.

มีอุดมคติที่สูงส่งหรือต่ำเพียงใดก็ตาม นอกจากนี้ อาชีพการเมืองมิได้มีองค์กรวิชาชีพที่จะเป็นผู้กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน การปรับปรุงและการปฏิบัติงานด้านวิชาชีพให้ก้าวหน้าทันกับวิชาการ และเทคโนโลยีใหม่ๆ ดังเช่นองค์กรวิชาชีพอื่นๆ การแก้ไขปรับปรุงกฎหมายหลัก และระบบการเมืองของประเทศ หลักเกณฑ์ข้อบังคับการดำเนินงานของสถาบันหลักทางการเมือง เช่น รัฐสภา พรรคการเมือง เป็นเพียงการพยายามจัดระเบียบวิธีการแก้ไขความขัดแย้งที่มีได้มีผลต่อพัฒนาการของอาชีพในความหมายที่ใช้ในกรณีของวิชาชีพ โดยทั่วไป

การขาดมาตรฐานการเข้าสู่อาชีพการเมืองดังกล่าวข้างต้น ทำให้อาชีพการเมืองมีลักษณะที่เป็นได้ทั้ง ๒ ด้าน คือ การเป็นนักการเมืองแบบสมัครเล่น (part – time) และนักการเมืองอาชีพ (full – time) ซึ่งต่างก็มีปัญหาที่ข้อจำกัดในการปฏิบัติหน้าที่ทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมอย่างไรก็ดี ถึงแม้ว่าหากพิจารณาในด้านการเตรียมตัวทางวิชาชีพแล้ว อาชีพการเมืองอาจจะมีมาตรฐานที่ด้อยกว่าวิชาชีพอื่นก็ตาม แต่อาชีพการเมืองเป็นอาชีพที่มีความสำคัญอย่างน้อย ๒ ประการ คือ

๑. เป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจอธิปไตย หรือที่เรียกว่าอำนาจทางการเมือง (political power) นั้น เป็นการใช้อำนาจที่มีผลกระทบในขอบเขตที่กว้างและลึก ที่อาจนำมาซึ่งความล่มสลายของระบบการเมือง การเปลี่ยนแปลงระบบการปกครอง หรือแม้กระทั่งการสูญเสียอำนาจอธิปไตยของรัฐ และการอยู่รอดของประเทศ ทั้งนี้ ไม่นับถึงผลกระทบที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมหาศาลในด้านเศรษฐกิจ สังคม ชุมชน และชีวิตของปัจเจกชนได้

๒. ตำแหน่งทางการเมืองและการปกครอง (public office) ถือว่าเป็นตำแหน่งที่ต้องได้รับความไว้วางใจสูงจากประชาชน (Public Office is a public trust) แนวคิดดังกล่าว หมายความว่าผู้ที่ เป็นนักการเมือง ไม่ว่าจะ เป็นนักการเมืองสมัครเล่น หรือนักการเมืองอาชีพ จะถูกมองจากประชาชนในลักษณะที่เข้มงวดเป็นพิเศษกว่าบุคคลธรรมดา หรือแม้กระทั่งผู้ประกอบวิชาชีพอื่นๆ เพราะเป็นบุคคลสาธารณะ (public man) ทั้งนี้เพราะเป็นตำแหน่งของการเป็น “ผู้นำ” ทางการเมือง^{๒๐}

ในการพิจารณาจริยธรรมนักการเมือง มีความจำเป็นจะต้องยึดถือลักษณะสำคัญ ๒ ประการข้างต้นของอาชีพการเมืองไว้เสมอว่า การกระทำ (action) ของนักการเมืองที่จะวิเคราะห์ในแง่อาชีพจะต้องเป็นการกระทำที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจทางการเมืองที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่งทางการเมืองและการปกครอง (public office) ซึ่งถือเป็นตำแหน่งที่จะมีความชอบธรรม (legitimacy) มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับศรัทธา ความไว้วางใจ (trust) จากประชาชนที่ได้รับ

^{๒๐} วริยา ชินวรร โณ, จริยธรรมในวิชาชีพ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, ๒๕๔๕) , หน้า ๕๖.

ผลกระทบจากการตัดสินใจในเรื่องนโยบาย มาตรฐาน แผนงาน และการปฏิบัติต่างๆ ในนามของรัฐ (ไม่ว่าจะเป็นระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น) มิฉะนั้นจะทำให้เข้าใจไขว้เขว ซึ่งจะทำให้จริยธรรมนักการเมืองมิได้แตกต่างจากจริยธรรมหรือคุณธรรมที่ปัจเจกชนพึงมี

อาชีพการเมืองกับความรับผิดชอบ

แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) นักสังคมวิทยาการเมืองที่มีชื่อเสียงชาวเยอรมัน ได้บรรยายถึงอาชีพการเมืองไว้เมื่อ ค.ศ.๑๙๑๙ ในหัวข้อ “Politik als Beruf” (Politics as a Vocation) ซึ่งมีประเด็นสำคัญหลายประการที่สามารถนำมาเป็นแนวทางการวิเคราะห์อาชีพนักการเมืองกับจริยธรรมได้

เวเบอร์ชี้ให้เห็นความแตกต่างระหว่างอาชีพการเมืองกับอาชีพอื่นๆ ที่ต้องใช้ปัญญา (intellectual professions) คือ “เป็นอาชีพที่ไม่ต้องอาศัยระยะเวลาในการฝึกฝน ที่มีการพัฒนาความสำนึกในเรื่องเกียรติของวิชาชีพนั้น (professional honor) ซึ่งเป็นจริยธรรม กล่าวคือ ไม่ต้องอาศัยความรู้ทางด้านเทคนิคพิเศษ ซึ่งทำให้ไม่เกิดความสำนึกว่าจะต้องสร้างจริยธรรมของวิชาชีพ”^{๒๐} (professional integrity) อย่างไรก็ตาม เวเบอร์มีความเห็นว่า การเกิดพรรคการเมืองทำให้มีโอกาสฝึกฝนวิธีการต่อสู้ เพื่อช่วงชิงอำนาจ ตำแหน่งในพรรค และในการเลือกตั้ง เพื่อตำแหน่งในรัฐ เขาเห็นว่านักกฎหมายน่าจะเป็นนักการเมืองสมัยใหม่ได้ดีที่สุด เพราะศึกษาและฝึกอบรมในการต่อสู้คดีมาแล้ว สามารถนำความรู้นี้มาใช้ในการต่อสู้เพื่อผลประโยชน์ได้ (คือ ทำกรณีที่คุณแล้วน่าจะแพ้ (band case) ให้ชนะได้ ซึ่งก็มีได้หมายความว่าผู้ต่อสู้จะต้องมีคุณธรรมหรือจริยธรรม แต่เป็นการต่อสู้ตามตัวบทกฎหมายเป็นสำคัญ ภายในระบบพรรคเองก็อาจแบ่งเป็นผู้ชำนาญและเจ้าหน้าที่ทางการเมือง (political officials) แต่โดยรวม การเมืองในพรรคการเมืองก็คือ การเมืองที่เป็นการต่อสู้เพื่อผลประโยชน์

เวเบอร์ตั้งคำถามว่า ถ้าเช่นนั้น จริยธรรมทางการเมืองอยู่ที่ไหน เขามองว่า จริยธรรมเกิดขึ้นในสภาพที่วิกฤติ ซึ่งทำให้ต้องหันมาอ้างเหตุผลความถูกต้องในการกระทำทางการเมือง เป็นการใช้จริยธรรมเป็นเครื่องมืออ้างความถูกต้อง อย่างไรก็ตาม เวเบอร์ไม่ได้มองว่า หลักจริยธรรมทางทฤษฎีทั้งหมดจะเกี่ยวข้องโดยตรงกับการเมือง แต่เนื่องจากการเมืองเป็นเรื่องของการใช้อำนาจ เขาเห็นว่า จริยธรรมที่เกี่ยวข้องน่าจะมีเพียง ๒ อย่าง คือ

๑. จริยธรรมว่าด้วยความเชื่อมั่นศรัทธาที่มีหลักการ (ethics of principled conviction)

^{๒๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๕-๖๖.

๒. จริยธรรมว่าด้วยความรับผิดชอบ^{๒๒} (ethics of responsibility)

หลักจริยธรรมทั้ง ๒ อย่าง มีความเกี่ยวพันกันในลักษณะที่ว่า หากมีความเชื่อมั่นศรัทธาที่มีหลักการ แต่ไม่มีความรับผิดชอบต่อการกระทำที่เกิดจากความรู้สึกเช่นนั้น คนที่มีความเชื่อมั่นศรัทธาที่มีหลักการจะได้รับการเคารพ แต่จะไม่มีใครยอมให้เป็น “นักการเมือง” ถ้าไม่ยอมมีความรับผิดชอบต่อ เพราะอาจใช้ความรุนแรงจากการมีอำนาจที่ชอบธรรม โดยไม่คำนึงถึงผลที่ตามมา นักการเมืองที่มีความเชื่อรุนแรง (conviction politician) เป็นบุคคลอันตราย

ในทัศนะของเวเบอร์ นักการเมืองควรมีคุณสมบัติเด่น ๓ ประการ คือ

๑. มีอารมณ์ผูกพันแน่วแน่ จริงจังต่ออุดมการณ์ (passion) ซึ่งเขาหมายความว่า นักการเมืองจะต้องรู้สึกห่วง กังวล เอาใจใส่ต่อสิ่งที่เขาต้องการจะต่อสู้ คำว่า passion ไม่ใช่อารมณ์ที่เกิดจากความตื่นเต้นที่ไร้ความหมาย หรือเป็นเพียงเจตคติภายในเท่านั้น แม้แต่การปฏิบัติที่ปราศจากความรับผิดชอบก็ไม่นับว่าเป็น passion

๒. มีความรับผิดชอบต่อ (responsibility) จริยธรรมของความรับผิดชอบต่อเป็นตัวชี้ให้เห็นชัดว่า นักการเมืองมีความมุ่งมั่นที่จะทำงานเพื่ออุดมการณ์หรือไม่

๓. มีวิจารณญาณ (judgment) ซึ่งหมายถึงความสามารถที่จะรักษาไว้ ซึ่งความไม่หวั่นไหว และความสงบ แต่สนองตอบต่อสภาพความเป็นจริง หรืออีกนัยหนึ่ง จะต้องพิจารณาสิ่งต่างๆ คนจากระยะห่าง การขาดวิจารณญาณเป็นบาปหนักอย่างหนึ่งของนักการเมือง เป็นสิ่งที่ทำให้ไร้ประสิทธิภาพทางการเมือง^{๒๓}

คุณสมบัติทั้งสามจะประกอบกันเป็นจริยธรรมของนักการเมืองเป็นพลังที่สร้างบุคลิกภาพ โดยสรุป การที่กิจกรรมทางการเมืองเป็นกิจกรรมของมนุษย์อย่างแท้จริง นักการเมืองจึงจำเป็นต้องมีความรับผิดชอบต่อและมีวิจารณญาณเป็นเครื่องกำกับ ความหลงตัวเอง (vanity) เป็นสิ่งที่คุกคามอาชีพการเมือง ทำให้ขาดความเป็นกลาง ขาดความรับผิดชอบต่อ และจะเป็นไปเพื่อการสร้างภาพของการกระทำทางการเมือง

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ในกรณีของประเทศไทย การที่จะสร้างมาตรฐานทางจริยธรรมทางการเมืองนั้น จำเป็นจะต้องมีแนวทางที่ถูกต้อง และเป็นไปได้ จึงขอเสนอแนวทางดังนี้

^{๒๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๕.

^{๒๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘๐.

๑. มีการศึกษาวิจัยเพื่อวิเคราะห์ทฤษฎี หลักปรัชญาทางจริยศาสตร์ที่สามารถจะนำมาใช้เป็นกรอบทางความคิด (conceptual framework) ในการที่จะวางมาตรฐานและหลักการทางจริยธรรมในทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับระดับการพัฒนาของสังคมไทย

๒. ต้องพิจารณาเรื่องของจริยธรรมทางการเมือง ในฐานะที่เป็นความพยายามประการหนึ่งที่จะตรวจสอบความรับผิดชอบในการใช้อำนาจ และตำแหน่งหน้าที่ของบุคลากรทางการเมือง และการปกครองทุกส่วน ในลักษณะที่เชื่อมโยงกัน ในโครงสร้างของรัฐธรรมนูญ ตลอดจนครอบคลุมถึงเจ้าหน้าที่ระดับล่างที่เกี่ยวข้อง

๓. ประเด็นทางจริยธรรมหลักหลายข้อที่จำเป็นต้องมี แต่เป็นสิ่งที่ไม่เคยปรากฏเป็นแนวคิด หรือวัฒนธรรมทางการเมืองของไทย จำเป็นจะต้องทำให้กระจ่าง เช่น เรื่อง conflict of interest เรื่องการให้และการรับของขวัญ

๔. ต้องแยกออกจากกันให้เห็นชัดระหว่างการกระทำที่เป็นความผิดชัดเจนทางอาญา เช่น การรับสินบน หรือคอร์รัปชันบางประเภท กับการกระทำที่เป็นจริยธรรมที่ไม่สามารถกำหนดเป็นกฎหมาย แต่จัดทำเป็นกฎทางจริยธรรมได้

๕. จะต้องสร้างคู่มือจริยธรรมเป็นแนวทางปฏิบัติให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง จัดตั้งหน่วยงานพัฒนาจริยธรรมและติดตามผล และการปฏิบัติตามกฎ และมีบริการให้คำปรึกษา อีกทั้งมีองค์กรที่มีอำนาจวินิจฉัยลงโทษ ซึ่งจะต้องเป็นอิสระ ไม่อยู่ภายใต้การกดดันทางการเมือง

๖. ขั้นตอนการสอบสวน ไต่สวน การพิจารณา การลงมติ การลงโทษ ต้องเขียนไว้ให้ชัดเจนและมีความยุติธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหา และผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง

๗. จะต้องมีการบวนการพิจารณาพิเศษสำหรับบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งสูงที่กระทำความผิด

๘. จะต้องมีการศึกษาด้านจริยธรรมแก่ผู้เกี่ยวข้องด้วย^{๒๔}

๒.๕ คุณสมบัติและลักษณะของผู้นำทางการเมืองไทย

เจมส์ คัดด์ ปิ่นทอง ได้แสดงข้อคิดบางประการเกี่ยวกับผู้นำสังคมไทยในบทนำพิเศษ หนังสือประมุขศิลป์ของ John W. Gardner ดังนี้

๑. เมื่อพูดถึงผู้นำ หลายคนคิดถึงผู้มีอำนาจไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งการเมืองหรือไม่ก็ตาม อำนาจและผู้นำสัมพันธ์กันง่าย ๆ คือ คนมีตำแหน่ง มีอำนาจก็เป็นผู้นำ ได้อย่างนั้นหรือในความเป็นจริงแล้ว ผู้นำที่แท้จริง ไม่จำเป็นต้องมีตำแหน่งที่มีอำนาจ แต่ตัวของผู้นำที่แท้จริงมีอำนาจซ่อนเร้นที่คนเชื่อถือ เกรงใจอยู่ในตัวของผู้นำเอง

^{๒๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘๘.

๒. ผู้นำ เกิดจาก กลุ่มคนที่มีปัญหาาร่วม ผู้นำจึงเกิดขึ้น โดยธรรมชาติไม่ต้องมีใครแต่งตั้ง ไม่ต้องมีตำแหน่งก็เป็นผู้นำได้ มีผู้ตั้งข้อสังเกตไว้ว่า องค์ประกอบ ๓ ประการ คือ ผู้นำ กลุ่มคน และปัญหาาร่วม มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยถ้าเกิดสองสิ่งจากสามสิ่งข้างต้นย่อมเกิดสิ่งที่เหลือ เช่น ถ้าเกิดกลุ่มคนและปัญหาาร่วม จะเกิดผู้นำ หรือถ้าเกิดผู้นำและกลุ่มคน จะเกิดการคิดค้นปัญหา

๓. อาจเป็นเพราะสังคมไทยนิยมอำนาจ จึงมีคนคิดว่าลักษณะผู้นำคือลักษณะเด็ดขาด ความเป็นเผด็จการอยู่ในที่ จึงมีคนนิยม จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และเผด็จการทหารบางคน แต่ความจริงผู้นำที่แท้จริง คือ ผู้ที่พยายามสร้างสภาวะการเป็นผู้นำให้กับคนอื่น สังคมจะได้มีผู้นำหลายคน หลายประเภท ผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำตามสภาพปัญหาและสถานการณ์แต่เหตุการณ์ปัจจุบันในประเทศไทยดูเหมือนขาดแคลนผู้นำที่จะเป็นผู้นำในอนาคต ศึกษาจากหลายพรรคการเมืองเมื่อหัวหน้าพรรคสิ้นสภาพลง ก็แทบจะหาผู้นำที่จะเป็นผู้นำคนใหม่ได้ยากลำบาก

๔. ระบบการทำงานของคนในสังคมระบบอุปถัมภ์ เช่น สังคมไทย ลูกน้องจะคอยเอาใจ นายว่าต้องการอะไร ชอบอะไร คิดว่าอะไร ผู้เป็นนายก็ไม่คุ้นต่อการให้ลูกน้องมีส่วนร่วมในการคิดถึงปัญหาและแก้ปัญหา จึงไม่เอื้ออำนวยให้เกิดการสร้างผู้นำ ดังนั้นจะพบว่าผู้นำที่เน้นการทำงานเป็นทีม ฟังความเห็นระดับต่าง ๆ เป็นขั้นตอน ก็จะถูกมองว่าไม่เด็ดขาด เชื่องช้า ไม่กล้าตัดสินใจ

๕. คนไทยจำนวนมากนิยมและชมชอบคนมีไหวพริบ แก้ปัญหาเฉพาะหน้า มีลูกเล่น หักเหลี่ยมหักมุม เหมือนอย่างศรีธนญชัย เมื่อผู้ตามนิยมชมชอบเช่นนี้ ผู้นำที่ครองอำนาจก็ไม่จำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์กว้างไกลนัก

๖. ผู้นำทางความคิดของสังคมไทย มักจะไม่ใช่ว่าผู้ที่อยู่ในอำนาจ อาจจะเป็นเพราะผู้นำที่อยู่ในอำนาจ เมื่ออยู่ในระบบอุปถัมภ์ ผู้ตามจะเกรงกลัว ผู้ตามจะเอาใจใส่ แต่ไม่ค่อยไว้วางใจ คนทั่วไปจะระแวงในอำนาจและผลประโยชน์ของผู้นำ สังคมไทยจึงมีผู้นำความคิดจำนวนมากที่ไม่ได้เป็นนักการเมือง

๗. สังคมไทยให้ความสำคัญของผู้นำ จึงมีคนพยายามจัดหลักสูตรฝึกอบรมการเป็นผู้นำ ตั้งโรงเรียนผู้นำก่อให้เกิดคำถามว่า ผู้นำที่แท้จริง สร้างได้จริงหรือ โรงเรียนนายร้อย จ.ป.ร โรงเรียนผู้นำต่าง ๆ เขามุ่งสร้างผู้นำอย่างไร^{๒๕}

^{๒๕}เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง, บทบาทผู้นำประเทศ, (กรุงเทพมหานคร : เออาร์เอสแอนพับลิชชิ่ง, ๒๕๔๑), หน้า ๔๕.

**ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยมาตรฐานการคุณธรรมและจริยธรรมของข้าราชการ
การเมือง พ.ศ.๒๕๔๓**

โดยที่มาตรา ๘๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดให้รัฐต้องจัดทำมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สำหรับข้าราชการการเมืองที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารราชการแผ่นดินนั้น ได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีและข้าราชการการเมือง ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง ฉะนั้น เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในการจัดให้มีมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวต้องบัญญัติขึ้นไว้ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของข้าราชการการเมือง พ.ศ.๒๕๔๓"

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้ "ข้าราชการการเมือง" หมายความว่า นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี และข้าราชการการเมืองอื่นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง

ข้อ ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑

คุณธรรมและจริยธรรมของข้าราชการการเมือง

ข้อ ๕ ข้าราชการการเมืองจักต้องจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เป็นแบบอย่างที่ดีในการเคารพและรักษาระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ข้อ ๖ ข้าราชการการเมืองจักต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการรักษาไว้และปฏิบัติตาม ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ

ข้อ ๗ ข้าราชการการเมืองจักต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการเป็นพลเมืองดี การเคารพ และปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

ข้อ ๘ ข้าราชการการเมืองจักต้องมีอุดมการณ์ในการทำงานเพื่อประเทศชาติและรับใช้ประชาชนอย่างเต็มความสามารถด้วยความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ และยุติธรรม

ข้อ ๙ ข้าราชการการเมืองจักต้องปฏิบัติตนอยู่ในกรอบจริยธรรมคุณธรรมและศีลธรรม ทั้งโดยส่วนตัวและโดยหน้าที่ความรับผิดชอบต่อสาธารณชน ทั้งต้องวางตนให้เป็นที่เชื่อถือศรัทธาของประชาชน

ข้อ ๑๐ ข้าราชการการเมือง จักต้องถือว่าผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนเป็น
สิ่งสูงสุด และปฏิบัติต่อประชาชนทั่วไปอย่างเสมอภาค และปราศจากอคติ

ข้อ ๑๑ ข้าราชการการเมืองจักต้องเคารพสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลของผู้อื่น ไม่แสดงกิริยา
หรือใช้วาจาอัน ไม่สุภาพ อาฆาตมาดร้าย หรือใส่ร้ายหรือเสียดสีบุคคลใด

ข้อ ๑๒ ข้าราชการการเมืองจักต้องไม่ใช้สถานะหรือตำแหน่งการเป็นข้าราชการการเมือง
ไปแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย สำหรับตนเองหรือผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็
นประโยชน์ในทางทรัพย์สินหรือไม่ก็ตาม

ข้อ ๑๓ ข้าราชการการเมืองจักต้องไม่ใช้สถานะหรือตำแหน่งการเป็นข้าราชการการเมือง
เข้าไปก้าวล่วงหรือแทรกแซงการบรรจุแต่งตั้งย้าย โอน เลื่อนตำแหน่ง และเลื่อนขึ้นเงินเดือนของ
ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ และมีไม่ข้าราชการการเมือง พนักงานหรือลูกจ้างของ
หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นหรือให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้
เว้นแต่เป็นการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย

ข้อ ๑๔ ข้าราชการการเมืองจักต้องรักษาความลับของราชการ เว้นแต่เป็นการปฏิบัติตาม
อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย

ข้อ ๑๕ ข้าราชการการเมืองจักต้องไม่คบหาหรือให้การสนับสนุนแก่ผู้ประพฤติผิด
กฎหมายหรือผู้มีความประพฤติหรือมีชื่อในทางเสื่อมเสีย เช่น ผู้เปิดบ่อนการพนัน หรือผู้เกี่ยวข้องกับ
ยาเสพติด อันอาจกระทบกระเทือนต่อความเชื่อถือศรัทธาของประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่
ของตน

ข้อ ๑๖ ข้าราชการการเมืองจักต้องปฏิบัติต่อองค์กรธุรกิจที่ติดต่อทำธุรกิจกับหน่วยงาน
ของรัฐตามระเบียบและขั้นตอนอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่เลือกปฏิบัติ

ข้อ ๑๗ ข้าราชการการเมืองพึงพบปะเยี่ยมเยียนและช่วยเหลือประชาชนอย่างสม่ำเสมอ
เอาใจใส่ทุกข์สุขและรับฟังเรื่องราวร้องทุกข์ของประชาชนและริบหาทางช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน
อย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่เลือกปฏิบัติ

ข้อ ๑๘ ข้าราชการการเมืองจักต้องไม่ยินยอมให้คู่สมรส ญาติสนิทบุคคลในครอบครัว
หรือผู้ใกล้ชิดก้าวล่วงการปฏิบัติหน้าที่ของตนหรือของผู้อื่น และจักต้องไม่ยินยอมให้ผู้อื่นใช้
ตำแหน่งหน้าที่ของตนโดยมิชอบ

ข้อ ๑๙ ข้าราชการการเมืองจักต้องระมัดระวังมิให้การประกอบวิชาชีพ อาชีพหรือการ
งานอื่นใดของคู่สมรส ญาติสนิท หรือบุคคลในครอบครัวของตนมีลักษณะเป็นการ
กระทบกระเทือนต่อความเชื่อถือศรัทธาของประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

ข้อ ๒๐ ข้าราชการการเมืองจกต้องยึดมั่นในกฎหมายและค่านึงถึงระบบคุณธรรมใน การ แต่งตั้งผู้สมควรดำรงตำแหน่งต่าง ๆ

ข้อ ๒๑ ข้าราชการการเมือง จกต้องแสดงความรับผิดชอบตามควรแก่กรณีเมื่อปฏิบัติ หน้าที่บกพร่องหรือผิดพลาดอย่างร้ายแรง

ข้อ ๒๒ ข้าราชการการเมืองจกต้องรักษาทรัพย์สินของราชการ และใช้ทรัพย์สินของ ราชการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์นั้น ๆ เท่านั้น

ข้อ ๒๓ ข้าราชการการเมืองจกต้องไม่ใช้และบิดเบือนข้อมูลข่าวสารของราชการเพื่อให้ ผู้อื่นหรือประชาชนเข้าใจผิดหรือเพื่อผลประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น

ข้อ ๒๔ ข้าราชการการเมืองผู้ใดเมื่อออกหรือพ้นจากตำแหน่งหน้าที่แล้วไปทำงานให้ องค์กรเอกชนต้องไม่นำข้อมูลข่าวสารอันเป็นความลับของราชการซึ่งตนได้มาในระหว่างอยู่ใน ตำแหน่งหน้าที่ไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่องค์กรเอกชนนั้น ทั้งนี้ ภายในกำหนดระยะเวลาสามปี นับจากวันที่ออกหรือพ้นจากตำแหน่งหน้าที่

ข้อ ๒๕ ข้าราชการการเมืองจกต้องไม่ประพฤติตนอันอาจก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อ เกียรติภูมิของชาติ

ข้อ ๒๖ ข้าราชการการเมืองจกต้องเปิดเผยข้อมูลหรือการกระทำที่ทำให้ราชการเสียหาย การฉ้อฉล หลอกลวง การใช้อำนาจในทางที่ผิดและการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการต่อ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

ข้อ ๒๗ ข้าราชการการเมืองจกต้องไม่เรียกร้องของขวัญ ของกำนัลหรือประโยชน์อื่นใด จากบุคคลอื่นเพื่อประโยชน์ต่างๆอันอาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของตน และจะต้องดูแลให้ คู่สมรส ญาติสนิท หรือบุคคลในครอบครัวของตนปฏิบัติเช่นเดียวกันด้วย^{๒๖}

หมวด ๒

การควบคุมให้เป็นไปตามคุณธรรมและจริยธรรม

ข้อ ๒๘ ให้นายกรัฐมนตรีกำกับดูแลการประพฤติปฏิบัติของรัฐมนตรี และข้าราชการ การเมืองอื่นที่นายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง ให้เป็นไปตามคุณธรรมและจริยธรรมตามระเบียบนี้ ในกรณีที่ พบว่ามีการประพฤติปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบนี้ให้นายกรัฐมนตรีดำเนินการตามควรแก่กรณี เพื่อให้มีการดำเนินการ โดยถูกต้องตามระเบียบนี้ต่อไป

^{๒๖}ราชบัณฑิตยสถาน พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด, ๒๕๓๑), หน้า ๒๑๕.

ข้อ ๒๕ ให้รัฐมนตรีกำกับดูแลการประพฤติ ปฏิบัติของข้าราชการการเมืองที่รัฐมนตรีแต่งตั้ง ให้เป็นไปตามคุณธรรมจริยธรรม ตามระเบียบนี้ในกรณีที่พบว่าการประพฤติ ปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบนี้ ให้รัฐมนตรีดำเนินการตามควรแก่กรณีเพื่อให้มีการดำเนินการ โดยถูกต้องตามระเบียบนี้ต่อไปถ้าปรากฏว่ารัฐมนตรีผู้ใดมิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามวรรคหนึ่งนายกรัฐมนตรีอาจแจ้งให้รัฐมนตรีดำเนินการตามที่เห็นสมควรได้

ทฤษฎีจริยธรรมของการเมือง

จริยธรรมของการเมืองนับได้ว่าเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่นักวิชาการทางการเมืองได้ให้ความสนใจศึกษา และพยายามที่จะผลักดันให้เป็นเงื่อนไขสำคัญอันนักการเมืองจะพึงยึดถือปฏิบัติสำหรับคำว่า “จริยธรรม” ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน คือ “กิริยาที่ควรประพฤติ, ธรรมะ หมายถึง คุณความดี คำสั่งสอนในศาสนาหลักประพฤติปฏิบัติในศาสนา ความจริง ความยุติธรรม ความถูกต้องกฎเกณฑ์ กฎหมาย สิ่งทั้งหลาย สิ่งของ จริยธรรม หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติศีลธรรม”^{๒๖}

นักวิชาการได้เสนอแนวทฤษฎีเกี่ยวกับจริยธรรมของการเมืองไว้เป็นจำนวนหลายท่าน ทั้งนักวิชาการที่เป็นคนไทยและคนต่างประเทศ และต่อไปนี้เป็นคือ แนวทฤษฎีของนักวิชาการเหล่านั้น

ความคิดพื้นฐานทางด้านจริยธรรม Plato มาจากความเชื่อที่ว่า “คุณธรรมขึ้นอยู่กับความรู้” โดยเห็นว่าความดีอันมีเป้าหมายนั้นย่อมมีอยู่จริง สามารถใช้เหตุผลค้นพบได้ เราต้องเสาะแสวงหาให้ประจักษ์ มิใช่เพราะมนุษย์ต้องการมันหากแต่เป็นเพราะมันเป็นสิ่งที่ดีงาม หรืออาจกล่าวได้ว่า “มนุษย์จะต้องการอะไร ขึ้นอยู่กับว่าเขาเห็นคุณความดีของมันเพียงไร แต่มิใช่เป็นสิ่งดีอันเนื่องมาจากเราต้องการมัน”^{๒๗}

“คุณธรรมเป็นความดีสูงสุด” รัฐมีหน้าที่ส่งเสริมปลูกฝังคุณธรรมและความสุขให้ประชาราษฎร แต่ผู้ทำหน้าที่ของรัฐจะต้องมีคุณธรรมก่อน นั่นคือ จะต้องมีความดีอยู่ในตน จึงเป็นเหตุให้ประชาราษฎรมีความดี ด้วยอุดมรัฐคือที่สมบูรณ์ด้วยอุดมคติ Plato กล่าวว่า จะต้องมียกปกครองที่เป็นปรัชญาเมธีรัฐนั้นจึงจะสมบูรณ์และความผาสุกก็จะเกิดมิได้

Aristotle กล่าวว่า ความดีมีอยู่ ๒ อย่าง คือ ความดีเป็นเครื่องมือ ได้แก่ อาชีพต่าง ๆ ที่มนุษย์ต้องใช้ในสังคม และความดีที่เป็นเนื้อแท้ ได้แก่ จุดมุ่งหมายของกิจกรรมต่าง ๆ ความดีประเภทนี้สำคัญกว่าความดีประเภทแรก เพราะมุ่งความสุขความสำเร็จที่ตั้งไว้ คนคิดจะกระทำอะไร

^{๒๖} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๑๗.

^{๒๗} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๒๐.

ย่อมมีสติปัญญาเป็นตัวนำ จึงจะเกิดความสุขอย่างแท้จริงได้ เพราะรู้ว่าอะไรถูก อะไรผิด อะไรควร อะไรไม่ควร คือรู้จักประมาณนั่นเอง เพราะการรู้จักประมาณย่อมยังประโยชน์ให้สำเร็จได้ การรู้จักประมาณก็คือทางสายกลางหรือสุวรรณบรรคา ซึ่งจัดว่าเป็นทางอันประเสริฐ

Aristotle ย้ำว่า กฎการดำรงชีวิตแบบทางสายกลาง ทางแห่งความพอเหมาะพอควรอันเป็นหนทางที่นำไปสู่ชีวิตที่สุด เราจำเป็นต้องเป็นคนกล้าหาญแต่มิใช่บ้าบิ่น เราต้องเป็นคนรอบคอบแต่ไม่ใช่คนขลาด เราต้องมีโศกทรัพย์พอเหมาะกับความจำเป็น แต่มิใช่มีมากเกินไปหรือความสะควกสวายในสถานการณ์ต่างๆ เราจะต้องให้เกิดความเหมาะสมพอดีพองาม และสิ่งที่ทำให้เกิดความสะควกสวายในสถานการณ์ต่าง ๆ เราจะต้องหลีกเลี่ยงวิธีแห่งการดำรงชีวิตอันสุดโต่งที่ปราศจากความพอดี^{๒๖}

Zeno เป็นปรัชญาเมธีในกลุ่มสโตอิก ได้เสนอแนวทฤษฎีจริยธรรมของการเมืองไว้ว่า “คุณธรรมมีคุณค่าในตัวเองและคุณธรรมเท่านั้นที่สามารถทำให้มนุษย์มีความสุขที่แท้จริงได้ มนุษย์จึงมีสติสัมปชัญญะอยู่เสมออย่างประมาทในการกระทำในสิ่งใดก็ตาม เพราะการกระทำที่ประมาท เลินเล่อเหลวสดี และปราศจากความรู้ จัดว่าไม่มีคุณธรรม คุณธรรมคือความดีสูงสุดและเป็นความสุขอย่างแท้จริงเพราะว่าชีวิตมีคุณธรรมเท่านั้น จะสามารถให้ชีวิตมีความสุขได้จริง ดังนั้นการมีชีวิตอยู่จะต้องรู้แจ้งชัดในตัวเอง (ฮัตตา) ของตนเอง การที่จะรู้แจ้งชัดในตัวคน ได้อย่างแท้จริงจะต้องปฏิบัติให้ถูกต้อง ตามเหตุผลสากลและต้องกระทำเพื่อจุดหมายสากลด้วย”^{๒๗}

Immanuel Kant เชื่อว่าจุดเริ่มต้นที่เหมาะสมที่สุดสำหรับปรัชญาศีลธรรมก็คือเริ่มต้นจากสิ่งที่เราทุกคนรู้แล้วเกี่ยวกับศีลธรรม และจากนั้นเราก็สามารถดึงเอาหลักการพื้นฐานของศีลธรรมออกมาได้ด้วยเหตุนี้ Kant จึงเริ่มจากการพิจารณาสามัญสำนึกของเราเกี่ยวกับศีลธรรม โดยดูว่าตามสามัญทางศีลธรรมของเราอะไรคือสิ่งที่เรากคิดว่า มีค่าสูงสุดและคำตอบของเขาก็คือ “เจตนาดี”

“ไม่มีอะไรในโลกนี้ หรือนอกโลกนี้ ที่เราอาจจะคิดได้ว่า เป็นสิ่งที่ดีโดยปราศจากเงื่อนไข นอกจากเจตนาดี สติปัญญาดี ไหวพริบดี การตัดสินใจอย่างแน่วแน่ว่าดี รวมพรสวรรค์อื่นๆ ของจิตซึ่งจะเรียกว่าอย่างไรก็แล้วแต่ หรือความกล้าหาญความเด็ดเดี่ยวและความบากบั่น เหล่านี้ก็เป็นสิ่งที่ดีและน่าพึงปรารถนาซึ่งในพรสวรรค์ที่ได้จากธรรมชาติเหล่านี้ และซึ่งได้อำนวยให้ก็เช่นเดียวกัน เช่น อำนาจ ความมั่งคั่ง เกียรติยศ หรือแม้แต่สุขภาพ ความสุขสบายและความพอใจในสภาพของคนที่เราเรียกกัน

^{๒๖} บุญมี แทนแก้ว, ปรัชญาเบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๐), หน้า ๑๘๘-๑๘๙.

^{๒๗} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๖.

ว่าความสุข เกียรติยศ หรือแม้แต่สุขภาพ ความสุขสบายและความพอใจในสภาพของคนที่เรียกกันว่าความสุข เหล่านี้ก็อาจทำให้คนหนึ่งยะโส ถ้าหากไม่มีเจตนาดีมาควบคุมอิทธิพลของมันที่มีจิตใจ และต่อคุณงามความดีของความประพฤติในการที่จะพาจิตไปสู่จุดมุ่งหมายที่ถูกต้องได้ แทบจะไม่ต้องกล่าวได้ว่า การที่เห็นมนุษย์ผู้ปราศจากเค้าของเจตนาดี ที่คิบริสูทท์กำลังเสวยอยู่ ไม่เคยให้ความสบายใจแก่ผู้ซึ่งมีใจเป็นกลาง และมีเหตุผล ดังนั้นดูเหมือนว่าเจตนาดีเป็นเงื่อนไขอันจะขายเสียมิได้ที่จะทำขึ้นแม้จะเป็นเช่นนั้นคุณลักษณะเหล่านี้ก็มีได้มีค่าในตัวเอง โดยปราศจากเงื่อนไข เช่น ความมีใจสงบ การบังคับใจตนเอง และการตัดสินใจอย่างสุขุมเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่ไม่เพียงแต่ในหลาย ๆ ด้านเท่านั้น แต่ยังมีค่าโดยปราศจากเงื่อนไข แต่ก็หาเป็นเช่นนั้นไม่เลย เพราะปราศจากเจตนาดีเสียแล้ว คุณสมบัติเหล่านี้อาจกลายเป็นความชั่วอย่างมากที่สุด ความใจเย็นของผู้ร้ายไม่เพียงแต่ทำให้เขาน่ากลัวขึ้นเท่านั้น แต่ทำให้เราเห็นว่าเขาน่าเกลียดน่าชังมากกว่าที่เมื่อเขามีคุณสมบัตินี้”

การเจตนาดีเป็นสิ่งดีนั้นมิใช่เพราะผลที่มันก่อให้เกิดขึ้นหรือเพราะมันทำให้เราบรรลุเป้าหมายใดเป้าหมายหนึ่ง แต่มันดีเพราะมันมีเจตนาอย่างนั้น กล่าวคือ มันดีในตัวมันเอง เราจะต้องถือว่ามันมีค่าสูงกว่าสิ่งใด ๆ ที่มันก่อให้เกิดขึ้นและดีกว่าแรง โน้มใด ๆ หรือแม้แต่แรงทั้งสี่รวมกันถึงแม้เรื่องจะกลายเป็นว่าโชคร้าย หรือข้อจำกัดโดยธรรมชาติอื่นทำให้เจตนาที่ดีอันนี้ไม่สามารถบรรลุจุดประสงค์ และแม้จะใช้ความพยายามที่สุดแล้ว ก็ยังไม่บรรลุเป้าหมาย (ไม่ใช่อยากได้เลย ๆ โดยไม่ใช้ความสามารถทั้งหมดที่อยู่) แต่มันยังส่องแสงเรืองรองในตัวมันเองประหนึ่งเพชรฉะนั้นความเป็นประโยชน์หรือผลที่มัน ได้ไม่สามารถที่จะบั่นทอนหรือเพิ่มค่าให้แก่มันได้ ความมีประโยชน์ของมันเป็นเพียงสิ่งล่อใจที่ทำให้แก่มันได้ ความมีประโยชน์ของมันเป็นเพียงสิ่งล่อใจที่ทำให้คนยึดมั่นถือมั่น หรือเพียงเพื่อค้ำคู้ให้ผู้ที่ยังไม่รู้จักมันได้มาลิ้มรสของมันเท่านั้นแต่สำหรับผู้รู้จักค่าของมันแล้วก็ไม่มีความหมายอะไร

โดยสรุปก็คือ Kant เชื่อว่าจากสามัญสำนึกของเรา เกี่ยวกับคุณค่าของมันก็ไม่มีวามหมายอะไรเกี่ยวกับแรงจูงใจที่ถูกต้องทางศีลธรรม นั่นก็คือ ความเคารพในศีลธรรมหรือความถูกต้องนั่นเอง

Mill มีความคิดคล้ายกับ Kant คือเชื่อว่าทฤษฎีทางศีลธรรม จะต้องบอกได้ว่าเราควรทำอะไร หรือกระทำอะไรที่ถูกต้องชอบธรรมทางศีลธรรม หรือหน้าที่ทางศีลธรรมของเราคืออะไร และจะบอกเช่นนี้ได้เราจะต้องบอกให้ได้ว่าก่อนว่า “หลักการแรกทางศีลธรรมคืออะไร นอกจากนี้ทั้ง Mill และ Kant เชื่อว่ากฎทางศีลธรรมจะต้องเป็น “กฎคำสั่งเด็ดขาด” แต่ในขณะที่ Kant ลัทธิธรรมอยู่ที่

การตัดสินตัวการกระทำและผลการกระทำ และมีใช้อยู่ที่การตัดสินคนเช่นที่เห็นในความคิด” Kant^{๑๑}

หลักทฤษฎีจริยธรรมของศาสนา มุฮัมมัด นั้น วางอยู่บนหลักคัมภีร์ อัลกุรอาน ซึ่งเป็นพจนานารถของพระเจ้าเป็นเจ้าองค์เดียว เป็นหลักที่เน้นเอกภาพและการกลับคืน (มะอาด) สูพระเจ้าในวันโลกหน้า (อาคิเราะห์) หลักจริยศาสตร์นี้วางอยู่บนกฎแห่งกรรมซึ่งถูกกำหนดโดยอัลลอฮ์ พระผู้เป็นเจ้าว่าสิ่งใดเป็นความดีสิ่งใดเป็นความชั่ว สิ่งใดจริง สิ่งใดเท็จ สิ่งใดผิด สิ่งใดยุติธรรม สิ่งใดอยุติธรรม สิ่งใดบุญ สิ่งใดบาป กฎเหล่านี้ไม่ใช่เป็นสิ่งที่มนุษย์ตั้งขึ้นตามความต้องการ หรือตามยุคตามสมัยของสังคมแต่เป็นกฎสากลของพระเจ้าผู้เป็นเจ้าที่กำหนดมิให้กระทำ ถือว่าผิดศาสนบัญญัติ (หะรอม) และสิ่งซึ่งพึงควรละเว้นอันจะเป็นบุญกุศลแก่ผู้ละเว้น (มักรูห์) อีกทั้งยังกำหนดว่าสิ่งใดเป็นสิ่งสะอาดตามศาสนบัญญัติ และสิ่งใดเป็นสิ่งไม่สะอาดตามศาสนบัญญัติ ตลอดจนหลักการที่ใช้ให้มนุษย์ปฏิบัติส่วนบุคคล ซึ่งเป็นข้อบังคับส่วนบุคคล (ฟิรฎอีน) และบทบัญญัติที่มนุษย์ปฏิบัติต่อสังคม (มูอาลาต) ซึ่งเป็นภาระหน้าที่ต่อสังคมนั้นๆ เรียกว่า บทบัญญัติที่มนุษย์ปฏิบัติต่อท่านศาสดามุฮัมมัด

ทฤษฎีจริยธรรมเหล่านี้ มีหลักประกันในการปฏิบัติโดยใช้หลักคัมภีร์ อัลกุรอานและหลักการประพดปฏิบัติ ของท่านศาสดามุฮัมมัด ที่เรียกว่า ซุนนะฮ์ หลักการเหล่านี้มีผลต่อผู้ปฏิบัติอย่างจริงจัง คือ มีทั้งบทให้รางวัลทั้งในโลกนี้และโลกหน้า และบทลงโทษทั้งโลกนี้และโลกหน้าที่ว่าให้รางวัลนั้นคือ ผู้ปฏิบัติดีจะได้รับรางวัลทันทีจากการปฏิบัติตามพระบัญญัตินั้น ๆ ทำให้ผู้ปฏิบัติสะอาดบริสุทธิ์ เกิดคุณธรรม สติปัญญา ความศรัทธาและความรัก ซึ่งจะเป็นที่โปรดปรานของพระเจ้าผู้เป็นเจ้าและเป็นที่ยรักไว้วางใจแก่มนุษย์ทั่วไป ส่วนในโลกหน้านั้นจะได้รับสวรรค์เป็นผลตอบแทน ซึ่งเป็นกฎในการตอบสนองอย่างแน่นอนแก่ผู้ประพดดีอยู่ในธรรม ตามพระบัญญัติของพระเจ้าผู้เป็นเจ้า ส่วนผู้ที่ปฏิบัติชั่วร้ายก็จะได้รับผลทันทีเหมือนกัน นั่นคือ ความหลงผิดและมีจิตใจบอด ไร้ทางนำเป็นที่ให้โทษแก่ตนเองและผู้อื่น อันจะนำมาซึ่งความเดือดร้อนแก่ผู้ที่ประพดร้าย เช่นนั้น อันเป็นโทษภัยแก่ตนเองและสังคม ส่วนในโลกหน้าจะได้รับการลงโทษในนรกตามโทษทันทีที่ตนประกอบไว้

ด้วยเหตุนี้ หลักจริยธรรมของอิสลามนั้นเป็นกฎข้อบังคับที่แน่นอนตายตัว ไม่ขึ้นกับยุคสมัยหรือตามอารมณ์ของบุคคลใด ไม่มีใครจะเปลี่ยนแปลงหลักการนี้ได้ เพราะเป็นหลักการของผู้เป็นญาติที่ประมาธมาให้แก่ชีวิตมนุษย์ “เป็นพลังงานที่จะนำมนุษย์ออกจากความมืดทั้งหลายมาสู่

^{๑๑}เนื่องน้อย บุญเนตร, จริยศาสตร์ตะวันออก, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ โอเดียน สโตร์, ๒๕๓๐), หน้า ๑๗๒-๑๗๓.

แสงสว่าง นั่นคือ แสงสว่างแห่งความรู้ ความจริง ความยุติธรรม และความรัก หากมนุษย์คือสิ่ง ไม่นำมาปฏิบัติก็จะหลงไหลอยู่ในความมืดมน ซึ่งจะนำไปสู่มหันตโทษทั้งชีวิตตนเองและสังคมทั่วไป”^{๑๒}

คริสต์ศาสนาคำว่าเป็นผู้มีจริยธรรมก็คือ จะต้องเชื่อว่ามีพระเจ้าเป็นเจ้าสูงสุดแต่องค์เดียว เป็นผู้ทรงสร้างสรรพสิ่ง และเป็นเป้าหมายสุดท้ายของชีวิตมนุษย์ จะต้องเชื่อพระเจ้าองค์เดียว พิจารณาได้ ๓ ลักษณะ ซึ่งแต่ละลักษณะมีสถานที่เป็นบุคคล คือ พระบิดา พระบุตร และพระจิต หรือพระวิญญาณบริสุทธิ์ จะต้องเชื่อว่าพระเยซูคือพระบุตรที่มาจากเป็นมนุษย์ เพื่อนำความรอดมาสู่มนุษย์ ความรอดหมายถึงปฏิบัติจนหลีกเลี่ยงบาป เพราะบาปปิดกั้นชีวิตพระเจ้าผู้มีจิตใจบริสุทธิ์ ปราศจากบาป และไม่มีจิตใจผูกพันกับบาปจึงจะมีชีวิตพระเจ้าได้ หากเพเลียงพล้ำทำบาปลงก็ให้ขอโทษพระเจ้าและชดใช้กรรมเสียก็จะคืนต่อพระเจ้าได้ การชดใช้กรรมหมายความว่า จะต้องคืนคดี และชดใช้ความเสียหายแก่เพื่อนมนุษย์ ที่ได้รับความเสียหายจากการทำบาปนั้น ๆ ตลอดจนทำดีถวาย เป็นเครื่องบูชาแก่พระเจ้า เพื่อชดใช้การผิดน้ำพระทัยพระองค์ ผู้ที่หลีกเลี่ยงบาปได้สำเร็จความพอพระทัยแก่พระเจ้าซึ่งเรียกว่า พระหรรษทาน พระหรรษทาน หมายถึง ระดับความพอพระทัยที่พระเจ้าทรงมีบุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งก็ หมายถึง ระดับชีวิตพระเจ้าในตัว

บุคคลนั้นด้วย เพราะผู้ใดทำความพอพระทัยพระเจ้ามามากก็ย่อมมีชีวิตพระเจ้ามากตามส่วน

กรรมดีกระทำโดยการสร้างสัมพันธ์อันดีกับทุกคน ซึ่งพระเยซูได้ทรงวางมาตรฐานไว้ว่า “จงรักผู้อื่น เหมือนรักตนเอง” (มัทธิว ๒๒:๓๙) พระองค์เองได้ทรงขยายความของมาตรฐานนี้ไว้ในหลายลักษณะ และภาพพจน์หลายอย่าง เช่น “ท่านต้องการให้ผู้อื่นทำกับท่านอย่างไร ก็จงทำกับเขาอย่างนั้น” (มัทธิว ๗:๑๒) “ใครในพวกท่านเป็นใหญ่จงบริการผู้อื่นเถิด” (มาระโก ๙:๓๕) “จงรักศัตรู จงทำดีกับคนที่เกลียดชังท่าน จงอวยพรแก่ผู้สาปแช่งท่าน จงภาวนาอุทิศแก่คนที่เคียดแค้นท่าน ถ้าใครตบแก้มขวาจงยื่นแก้มซ้ายให้ตบด้วย ใครเอาเสื้อนอกของท่านไปจงให้เสื้อในแก่เขาด้วย จงให้ทุกคนตามที่ขอ ใครแย่งเอาอะไรก็จงอย่าเอาคืน” (ลูก ๖:๒๗-๓๐) ทั้งนี้ย่อมแสดงให้เห็นว่า คริสต์ชนที่แท้จริงจะต้องบริการทุกคน ไม่ว่าเขาผู้นั้นจะเป็นใคร และอภัยให้ทุกคนที่ปองร้ายและคิดร้าย ดังตัวอย่างที่พระเยซูเองได้ทรงปฏิบัติขณะที่ถูกตรึงบนไม้กางเขน โดยขอพระบิดา ชกโทษแก่ทุกคนที่ปองร้ายพระองค์^{๑๓}

^{๑๒} สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย, เอกสารการสอนชุดวิชาปรัชญาการเมือง หน้าที่ ๑๔, (กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด, ๒๕๓๕), หน้า ๖๕๖.

^{๑๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๑๓-๗๑๔.

หลักจริยธรรมในทางพระพุทธศาสนาเน้นหลักแห่งความจริง ความถูกต้อง ซึ่งมีอยู่ ๓ ระดับ

๑. ระดับต้น หรือระดับพื้นฐาน ซึ่งชาวบ้านทุกคนทุกอาชีพประพฤติกได้สะดวกไม่เลือก กาลเทศะ เวลาและสถานที่ ได้แก่เบญจศีล เบญจธรรม คือ

ก. เบญจศีล คือ รักษากาย วาจา ให้อยู่ในสภาวะปกติเพื่อให้เกิดความดีความงามใน ส่วนภายนอกได้แก่

๑) เว้นจากการฆ่าสัตว์ เบียดเบียนสัตว์ทุกประเภทด้วยตัวเองหรือสั่งให้ผู้อื่นทำ (มีเมตตา)

๒) เว้นจากการลักทรัพย์ แย่งชิงทรัพย์ของผู้อื่นมาเป็นของตน (มีสัมมาอาชีพะ)

๓) เว้นจากการล่วงละเมิดทางกามารมณ์ คือในรูป ในเสียง ในกลิ่น ในรส ใน การสัมผัสถูกต้อง

๔) เว้นจากการพูดเท็จ อันเป็นคำพูดที่ไม่จริง โดยมีเจตนาให้ผู้ฟังเข้าใจไปในทาง ไม่ถูกต้องและเชื่อตามคำพูดนั้น (มีวาจาสัตย์)

๕) การเว้นจากการดื่มสุราเครื่องดองของเมา คือ สุรา เมรัย อันเป็นเหตุให้ ประมาทขาดสติ (มีสติรอบคอบ)^{๓๔}

ผู้เว้นจากโทษ ๕ ประการเหล่านี้ ชื่อว่ามีกาย วาจา เรียบร้อยดีและจัดว่ามีจริยธรรมระดับ ต้น

ข. เบญจธรรม คือผู้ปฏิบัติในหลัก ๕ ประการแล้ว กาย วาจา ก็จะเรียบร้อยเป็นปกติ คือ

๑) มีเมตตา สร้างความรัก ความเห็นใจให้เกิดแก่สัตว์ทุกหมู่เหล่า ไม่เบียดเบียน สัตว์เหล่านั้นด้วยตนเองหรือให้ผู้อื่นเบียดเบียน (เว้นการฆ่าสัตว์)

๒) สัมมาอาชีพ ประกอบอาชีพเลี้ยงชีวิตอย่างถูกต้อง คือ ไม่ลัก ไม่ปล้น ไม่โกง ไม่ฉ้อราษฎร์บังหลวง ได้มาเพื่อเลี้ยงชีพ

๓) มีการสำรวมในกาม คือ อย่าละเมิดหรือหมกมุ่นในรูป เสียง กลิ่น รส การ สัมผัสที่น่าปรารถนา น่าพอใจเกินไปทั้งที่มีเจ้าของหวงแหน ครอบครองและไม่ครอบครองเพราะ ถ้าเกินประมาณย่อมเกิดทุกข์โทษได้

๔) มีวาจาสัตย์ หรือสัตถวาจา คือพูดคำจริงมีประ โยชน์ทั้งแก่ตนและผู้อื่น เพราะ คำจริงหรือสิ่งที่จริงย่อมไม่สลายไปเป็นอมตวาจา

^{๓๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๑๕.

๕) มีสติรอบคอบ คือ มีความระลึกได้เสมอก่อนจะทำจะพูดแล้วจะทำจะพูดสิ่งใด ไม่ผิดพลาด เสียหายเกิดขึ้นได้ สุราเมรัยเป็นเครื่องคองของเมาที่ทำให้ผู้ดื่มซึ่งไม่เคยพูดมากก็พูดมากได้ ไม่เคยแสดงท่าทางต่าง ๆ ก็แสดงได้ คนที่ขี้อายไม่กล้าทำอะไรบางอย่าง แต่เมื่อดื่มลงไปแล้วกล้าทำหรือสามารถทำได้^{๓๕}

เบญจธรรม ๕ ข้อ ผู้มีสมบุรณ์ ประพฤติได้สมบุรณ์จึงถือว่าถึงเบญจธรรมด้วยหรือผู้มีเบญจธรรมก็ชื่อว่ามีเบญจศีลด้วยในตัว จึงไม่ใช่เรื่องยากที่จะปฏิบัติไม่ได้ ทุกคนถ้าดำเนินชีวิตโดยปกติไม่ทำอะไรผิดปกติก็น่าจะปฏิบัติในเบญจศีล เบญจธรรมนั่นเอง

๒. ระดับกลาง ได้แก่ กุศลกรรมบถ คือ ทางปฏิบัติเพื่อให้เกิดความดี มีจริยธรรม ๑๐ ประการ คือ

ก. กายสุจริต ประพฤติดีทางกาย ๓ คือ

๑) เว้นการฆ่าสัตว์ หรือเบียดเบียนสัตว์อื่นด้วยตนเองหรือใช้ให้ผู้อื่นกระทำ

๒) เว้นจากการลักทรัพย์สมบัติของคนอื่นมาเป็นของตน อันเป็นการล่วงละเมิดในสิทธิทรัพย์สินของผู้อื่น

๓) เว้นการประพฤติผิดหรือล่วงละเมิดในทางกายอันเป็นความใคร่ ความอยากมากด้วย ตัณหา จนเกินความพอดีในรู รส กลิ่น เสียง การสัมผัสถูกต้อง

ข. วชิสุจริตประพฤดีทางวาจา ๔ คือ

๑) เว้นจากการพูดปดหรือเท็จ โดยมีเจตนาที่จะให้คลาดเคลื่อนจากความจริง

๒) เว้นจากการพูดส่อเสียด เพื่อให้กระทบกระเทือนใจผู้อื่น ให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อนเสียใจสะเทือนใจ

๓) เว้นจากการพูดคำหยาบ คำไม่สุภาพ ซึ่งแสดงออกถึงลักษณะที่ไม่เรียบร้อยทางวาจา ส่อให้เห็นว่าไม่มีจริยธรรม

๔) เว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ เหลวไหล ไร้สาระ หาจุดยีน หรือคำที่เป็นแก่นสารหรือหลักฐานที่น่าเชื่อไม่ได้

ค. มโนสุจริต ประพฤติดีทางใจ ๓ คือ

๑) เว้นจากความอยากได้ของผู้อื่นมาเป็นของตน ซึ่งตนไม่มีสิทธิจะได้สิ่งเหล่านั้นหรือโลกในสิ่งของที่จะได้มาครอบครองโดยไม่จำเป็นต่อชีวิต

๒) เว้นจากการคิดร้ายหรือพยายามจองเวรผู้อื่นเป็นการสร้างความชั่วร้ายขึ้นในใจของตนเอง ทำให้จิตใจงุ่นงัน ก่อให้เกิดทุกข์หรือเสียสุขภาพจิตด้วย

^{๓๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๑๖.

๓) เว้นจากความเห็นที่ผิด ๆ จากธรรมชาติ คือหลักความจริง พยายามทำความเข้าใจให้ถูกต้อง คือ เห็นว่าทำความดีย่อมได้ดี ทำความชั่วย่อมได้ชั่ว โดยมีเหตุผล

๓. ระดับสูง ได้แก่ การปฏิบัติในอริยมรรค มีองค์ ๘ ประการอันเป็นทางอันประเสริฐทางของผู้ประเสริฐหรือผู้เป็นอริยบุคคลปฏิบัติ หรือทางที่บุคคลปฏิบัติแล้วจะห่างไกลจากข้าศึกหรือศัตรูภายใน คือ กิเลสได้

๑) มีความเห็นหรือทรรศนะที่ถูกต้อง คือ เห็นในอริยสัจ ๔ มีทุกข์ เหตุให้เกิดความทุกข์ และทางปฏิบัติเพื่อให้ดับทุกข์ หรือจะพูดสั้น ๆ ก็คือ เห็นว่าผลย่อมเกิดจากเหตุ ไม่มีเหตุผลจะเกิดขึ้นไม่ได้ (สัมมาทิฐิ)

๒) มีความคิดในทางที่ถูกต้องหรือคิดชอบ คิดดี คือ คิดในการประกอบความดีหลีกเลี่ยงความชั่ว คิดในการจะสละความชั่วร้ายที่มีอยู่ในตนให้หมดสิ้นไป (สัมมาสังกัปปะ)

๓) มีวาจาชอบ ประกอบด้วยเหตุผล ไพเราะอ่อนหวาน จิตใจผู้ฟัง หรือสร้าง ภายใจในทางที่ดีให้แก่ผู้ฟังเป็นการสร้างกัลยาณมิตร และสันติธรรมให้เกิดแก่สังคมได้ (สัมมาวาจา)

๔) ทำการงานหรือหน้าที่โดยชอบ ประกอบกรรมในทางสุจริตยุติธรรม เช่น ไม่ฆ่าหรือเบียดเบียนชีวิตสัตว์อื่น หรือแม้ผู้มีหน้าที่จะต้องปฏิบัติ ไม่ปฏิบัติก็จัดว่าไม่ทำงานโดยชอบด้วย (สัมมากรรมันตะ)

๕) เลี้ยงชีพโดยธรรมหรืออย่างถูกต้อง โดยไม่หาเลี้ยงชีพในทางทุจริต มิฉฉาชีพ เช่น ขี้ปลิ้น ฉกชิงวิ่งราวทรัพย์ของผู้อื่นมาเลี้ยงชีพ การค้าขายของหนีภาษี ค้าขายโดยอยากได้กำไรมาก ออกเงินให้ผู้อื่นก็โดยคิดดอกเบี้ยแพง และอื่น ๆ เพื่อให้ได้เงินมาเลี้ยงชีพ เพื่อความเป็นอยู่อย่างดีในสายตาของผู้อื่นก็ดี จัดว่าไม่เลี้ยงชีพที่ชอบ (สัมมาอาชีวะ)

๖) พยายามในทางที่ชอบ ทางถูกที่ควร คือ พยายามสร้างความดีพยายามรักษาความดีมีอยู่ไม่ให้เสื่อมไป พยายามเว้นจากความชั่วและพยายามกำจัดหรือลดความชั่วที่มีอยู่ให้หมดไปเบาบางลง (สัมมาวายามะ)

๗) ตั้งสติไว้ชอบ ในที่ถูก คือ ตั้งไว้ในกายเรา ตั้งไว้ในความคิด ตั้งไว้ในความรู้สึก และตั้งไว้ในธรรมชาติ คือ ความเป็นจริงในหน้าที่การงานที่ตนประกอบ (สัมมาสติ)

๘) ตั้งสมาธิจิตไว้ชอบ โดยตั้งจิตให้เป็นสมาธิ คือ คิดแต่ในสิ่งดี ไม่คิดฟุ้งซ่านไปตามอารมณ์ต่างๆ (สัมมาสมาธิ)^{๓๖}

อริยมรรคมีองค์ ๘ นี้แม้จะมี ๘ ประการ แต่ผู้ปฏิบัติจะต้องปฏิบัติรวมกันไปให้เป็นอันเดียวกัน เหมือนเชือกเส้นเดียวแต่มี ๘ เกรียว จึงเหมือนเป็นเส้นทางเดียวนั่นเอง

^{๓๖} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๑๗.

อริยมรรค ๘ นี้ ย่อลงเหลือ ๓ คือ

๑. สัมมาทิฐิ	}	๑. ปัญญาสิกขา (ปัญญา)
๒. สัมมาสังกัปปะ		
๓. สัมมาวาจา	}	๒. ศีลสิกขา (ศีล)
๔. สัมมากัมมันตะ		
๕. สัมมาอาชีวะ	}	๓. สมာธิสิกขาหรือจิตตสิกขา (สมาธิ)
๖. สัมมาวายามะ		
๗. สัมมาสติ	}	
๘. สัมมาสมาธิ		

สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะและสัมมาอาชีวะ จัดเป็นศีลสิกขา (ศีล) เพราะเป็นการประพฤติดีทางกายและวาจา สัมมาวายามะ สัมมาสติ และสัมมาสมาธิ จัดเป็นสมာธิสิกขาหรือจิตตสิกขา (สมาธิ) ส่วนสัมมาทิฐิและสัมมาสังกัปปะจัดเป็นปัญญาสิกขา (ปัญญา)

ไตรสิกขา ไตรสิกขาคือ สิ่งที่จะต้องศึกษา สำเนียงและนำไปปฏิบัติ ๓ ประการคือ

๑. ศีลสิกขา (ศีล)
๒. สมာธิสิกขาหรือจิตตสิกขา (สมาธิ)
๓. ปัญญาสิกขา (ปัญญา)^{๓๖}

ดังนั้น ไตรสิกขาก็คือหลักธรรมที่ย่อจากอริยมรรคมีองค์ ๘ หรืออริยมรรค ๘ ย่อลงก็คือ ไตรสิกขานั้นเอง แต่เนื้อหาของพระพุทธธรรมทั้งสองมีความยากง่ายต่างกัน พระพุทธองค์จึงทรงใช้หลักธรรมทั้งสองสั่งสอนบุคคลผู้มีพื้นฐานทางปัญญาหรือวุฒิภาวะต่าง ๆ กัน กล่าวคือ ไตรสิกขา พระพุทธองค์จะทรงสอนบุคคลทั่วไปเพื่อปูพื้นฐานในด้านศีล คือให้มีกาย วาจา เรียบร้อยเป็นแกนก่อนแล้วจึงสอน สมาธิ คือ ให้มีจิตตั้งมั่น จรดจ่อ ในการศึกษาต่อไป พระพุทธองค์จึงสอนให้เกิดปัญญา เป็นอันดับสุดท้าย จึงอาจกล่าวได้ว่า “ไตรสิกขา” นี้เองพระพุทธองค์ทรงแสดงหรือสอนศาสนิกชนบ่อยครั้งที่สุดตลอด ๔๕ ปี ที่พระพุทธองค์ประกาศพระศาสนา เพราะคนส่วนมากยังไม่เป็นปุถุชนคือ มีกิเลสหนา สติปัญญายังด้อยอยู่ ส่วนอริยมรรคมีองค์ ๘ พระองค์จะทรงสอนแก่ผู้มีศีลและสมาธิดีแล้ว เช่น ปัญจวัคคีย์ มีโกณฑัญญะ วัปปะ ภัททิยะ มหานามะ แลอัสดชิ ดังนั้นเรื่องศีลสมาธิ จึงไม่จำเป็นต้องนำมาสั่งสอน ปัญจวัคคีย์ซ้ำอีก จึงต้องสอนเริ่มที่ปัญญาเลยทีเดียว จะเห็นได้เพราะอริยมรรคมีองค์ ๘ เริ่มต้นด้วยปัญญาคือ สัมมาทิฐิ กับสัมมาสังกัปปะ ซึ่งท่านโกณฑัญญะ ได้ฟังธรรมจากพระพุทธองค์ชั่วคราวเท่านั้นก็รู้แจ้ง ได้ดวงตาเห็นธรรม พระพุทธองค์จึงทรง

^{๓๖} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๑๘.

เปล่งวาจาว่า “โกณฑัญญะได้รู้แจ้งในธรรมแล้ว” (อญญาตึ วต โภ โกณฑัญญโณ) และอริยมรรคมีองค์ ๘ พระพุทธองค์จะทรงสอนเฉพาะบุคคลประเภท “อุตมคติปัญญา” “หมายถึงผู้รู้ธรรมได้เร็วเปรียบได้กับดอกบัวที่โผล่น้ำแล้ว เมื่อต้องการแสงอาทิตย์ก็บานได้เลย และบุคคลประเภทนี้ มีน้อย พระพุทธองค์จึงไม่ถ้อยได้แสดงอริยมรรคบ่อนักตลอด ๔๕ ปี ที่พระพุทธองค์ทรงประกาศพระสัจธรรม”^{๙๔}

คุณธรรมทางการเมือง

ขงจื้อได้เสนอแนวคิดด้านคุณธรรมทางการเมือง (Political Virtue) และจริยธรรมทางการเมือง (Political Virtue) เอาไว้ว่า

“นักปกครองต้องแก้ไขความบกพร่องของตนเองก่อน ประชาชนจึงแก้ไขความชั่วความบกพร่องของแต่ละคนก่อน นักปกครองและประชาชนต้องขมจิตขมใจจากการกระทำผิดกระทำความบาปของตนแต่ละคนก่อน คือ ตั้งต้นแต่ควบคุมจิตใจของแต่ละคนเป็นปฐมแล้วขยายออกไปที่ครอบครัว จากครอบครัวขยายไปที่รัฐ ขยายไปที่ชาติ จากรัฐจากชาติก็ขยายไปทั่วโลก

ผู้จะปกครองรัฐได้ “ต้องปกครองตนเองก่อน ต้องปกครองครอบครัวของตนเองให้ได้ก่อน เมื่อปกครองตน ปกครองครอบครัวได้ดีแล้ว ก็จะปกครอง กิจการบริหารให้รัฐประสบสันติสุขได้ เมื่อรัฐมีความสงบเรียบร้อย ผู้นั้นก็จักยังโลกให้มีความสุขความสงบร่มเย็นและไพเราะได้”

ขงจื้อ ยังได้เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับคุณธรรมทางการเมืองต่อไปว่า นับแต่นักปกครองลงมาจนถึงประชาชน “ต้องอบรมตน ควบคุมตน ปกครองตนให้ได้ เพราะการปกครองคนอื่นเป็นปกครองปลายเหตุย่อมไม่สัมฤทธิ์ผล หากปกครองตนเองไม่ได้ คุณควรทำสิ่งที่หนาแต่กลับไปทำให้บาง สิ่งที่ดีควรจะทำให้บางแต่กลับทำให้หนา หากตนเองก็ยังปกครองตนเองไม่ได้แล้วจะไปปกครองคนอื่นได้อย่างไร”^{๙๕}

Montesquieu กล่าวว่า “คุณธรรมทางการเมือง” คือ “การเคารพกฎหมายและการรักประเทศชาติ (Love of Law and Country)

เม่งจื้อ มีรัฐปรัชญาในการปกครองโดยธรรมว่า ให้เริ่มปกครองจิตใจของตนเองแล้วขยายไปสู่ภายนอก โดยเม่งจื้อกล่าวว่า “ธรรมชาติของมนุษย์ในส่วนลึกของจิตใจที่แท้จริง ไม่ต้องการเบียดเบียนกันและกันอยู่แล้ว ฉะนั้นนักบริหาร นักปกครองที่ดี ต้องอาศัยหลักในการ

^{๙๔} บุญมี แทนแก้ว, ปรัชญาเบื้องต้น, อ่างแล้ว, หน้า ๑๘๐-๑๘๑.

^{๙๕} ประยงค์ สุวรรณบุปผา, รัฐปรัชญาแนวคิดตะวันออก-ตะวันตก, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๑), หน้า ๗๖.

ปกครอง ข้อนี้เป็นปทัสถานขยายเป็นรัฐมาวางไว้บนฝ่ามือ สุดแต่จะพลิกจะหมุนไปอย่างไรก็ยอม
ได้”^{๔๐}

ฮินดูมีความเชื่อในหลักทฤษฎีจริยธรรมทางการเมืองว่า นักการเมืองจะต้องคำนึงถึงหลัก
จริยธรรมในประเด็นต่อไปนี้

๑. จริยศาสตร์ในพระเวท ของพราหมณ์หรือฮินดูมุ่งสอนนักปกครองหรือกษัตริย์ให้
ปฏิบัติชอบต่อประชาชนผู้อยู่ในปกครองอย่างพี่น้อง มุ่งให้ประชาชนมีสันติสุข อย่าเบียดเบียนจง
เป็นเพื่อนของประชาชนเข้ากับประชาชนได้

๒. จริยศาสตร์ในพระเวท กล่าวว่า พระพรหมให้หัวใจและศีรยะแก่เจ้า เพื่อมิให้เจ้ามี
ความปรารถนาร้ายต่อผู้อื่น บุคคลจงประพฤติต่อกันด้วยดี มีความสามัคคี มีความรักเหมือนกับ โค
รักลูกโค ขอให้บุตรา บุตรี จงเคารพต่อบิดามารดาของตน ขอให้ภริยาจงใช้ถ้อยคำอ่อนหวาน เป็นที่
ปลอบประโลมใจต่อสามี เมื่อรู้จุดประสงค์ของชีวิตของเจ้าดีแล้ว ก็จงพูดแต่ถ้อยคำที่ควรสรรเสริญ^{๔๑}

ขณะที่คำสอนทางศาสนาอิสลามก็ได้พูดถึงทฤษฎีจริยธรรมว่า นักการเมืองจะต้องปฏิบัติ
ตามหลักของศาสนา คือ

๑. ผู้ปกครองต้องทำงานเพื่อประ โยชน์ต่อส่วนรวมถือเป็นหลักส่วนรวมเป็นใหญ่ เพราะ
ผู้ปกครองเป็นผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งมาจากประชาชนขึ้นมาเป็นผู้ปกครอง เพื่อทดสอบในความเที่ยง
ธรรมของบุคคลที่มีองค์อัลลอฮ์ นั่นเองให้ผู้ปกครองต้องทำงานเพื่อประชาชนในการบำบัดทุกข์
บำรุงสุขแก่ประชาชน ซึ่งในอัลกุรอานได้กล่าวเรื่องนี้ว่า “มะอ์กิน กล่าว เขาเคยได้ยินท่านศาสดา
กล่าวไว้ว่า บุคคลที่อัลลอฮ์ได้ทรงอนุมัติให้เขาปกครองผู้นั้นแล้ว เขามีได้ปฏิบัติงานให้เป็น
ประโยชน์ต่อพวกเขา เขาย่อมจะไม่ได้สูดดมกลิ่นหอมของสวรรค์

๒. ผู้ปกครองจะต้องเป็นผู้รับใช้ประชาชน เป็นผู้บริการประชาชน ซึ่งในอัลหะดีษ (บุคอ
รี ๑๔-๑๕) กล่าวไว้ว่า “อะอิชะฮฺฮอ เล่าว่า เมื่ออาบูบักร์ ได้รับเลือกให้เป็นผู้ปกครองสืบต่อจากท่าน
ศาสดามุฮัมมัดนั้น เขากล่าวว่าประชาชนทั้งหลายก็ย่อมจะรู้ว่า การประกอบอาชีพของฉันนั้น ได้จน
เจือกรอบครัวเป็นอันคืออยู่มิได้มีความเดือดร้อน แต่บัดนี้ฉันได้รับมอบหน้าที่ให้ปฏิบัติงานเพื่อ
มุสลิมทั้งหลาย ดังนั้นต่อจากนี้ครอบครัวของอาบูบักร์จะกินใช้จากเงินที่องค์พระคลังและอาบูบักร์ก็
จะทำงานให้แก่มุสลิมทั้งหลาย”

๓. ผู้ปกครองต้องทำงานรับผิดชอบตามหน้าที่ เพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความ
เดือดร้อน โดยเคลีฟฮอง ได้วางแนวปฏิบัติว่า “สำหรับราชการทุกคนนั้นเป็นผู้บริการประชาชน

^{๔๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๓๕.

^{๔๑} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๕-๓๖.

รับผิดชอบในหน้าที่อย่างแรงต่อพระผู้เป็นเจ้าของเขาในการคิดต่อกับประชาชน การสร้างโมดริจิตให้เกิดความเข้าใจต่อกัน ให้ความยุติธรรมแก่ทุกคนไม่ว่าทางนิติบัญญัติ บริหารหรือตุลาการ

๔. ผู้ปกครองต้องปกครองตามพระคัมภีร์อัลกุรอาน โดยยึดพระอัลลอฮ์เป็นหลักซึ่งก็คือได้ถือความเที่ยงธรรม ตามกฎหมายซึ่งมีพื้นฐานมาจากอัลกุรอาน โดยไม่ให้เห็นแก่อามิสินจ้าง คือไม่คอร์รัปชัน ซึ่งอัลหะคิษ (บุคอรี ๕๔-๑๖) กล่าวว่า “หะซัปกกล่าวว่า อัลลอฮ์ทรงบังคับแก่บรรดาผู้ปกครองบ้านเมืองไว้ว่า พวกเขาจะต้องไม่ทำตามอารมณ์ต่ำ และจะต้องไม่หวั่นกลัวผู้คนและไม่ขัดขืนคำบัญชาของอัลลอฮ์ โดยเห็นอามิสินจ้าง”^{๑๒}

หลักคำสอนของพระพุทธศาสนาได้พูดถึงทฤษฎีเกี่ยวกับจริยธรรมของนักการเมืองไว้มากมาย หลักธรรมอันเป็นคำสอนของพระพุทธเจ้า ตลอด ๔๕ พรรษา ที่ทรงแสดงแก่มหาชนนั้น ถือได้ว่าเป็นหลักจริยธรรมอันสำคัญทั้งสิ้นสำหรับผู้ปกครองทุกระดับชั้น สำหรับในที่นี้จะนำมากล่าวเพียงบางประการเท่านั้น

“มนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐ เพราะอาศัยปัญญา เหตุผล และคุณธรรม เป็นแนวทางดำเนินชีวิต มนุษย์เป็นศูนย์รวมแห่งคุณค่าทั้งปวง ความคิดของมนุษย์เป็นตัวนำโลกมนุษย์เอง ความสุขสมหวังของมวลมนุษย์คือเป้าหมายสูงสุดของความพยายามทางการเมือง มิใช่โดยระบบอัตตาธิปไตย ทั้งมิใช่โดยระบบโลกาธิปไตย หากแต่โดยระบอบธรรมาธิปไตยเท่านั้น ความพยายามทางการเมืองจึงจะสามารถบรรลุเป้าหมายสูงสุดนั้นได้”

ธรรมเป็นตัวคุมครองโลก การเมืองถือกำเนิดขึ้นมาโดยธรรม และอาศัยหลักธรรมดำเนินไปเพื่อความ สุขสมหวังของมวลมนุษย์ ธรรมานุภาพจึงเป็นทั้งหลักการและวิธีการของการเมือง “ธรรมะ” เท่านั้น คือ “ความดี” ที่ทรงอำนาจสูงสุดเหนืออื่นใด ซึ่งมวลมนุษย์ต่างพากันคูร้องหาในทุกยุคทุกสมัย และในทุกสถานที่

การปกครองตน หรือปกครองผู้อื่น หากผู้ปกครอง ผู้บริหาร และนักการเมืองขาดความยุติธรรมขาดความเที่ยงตรงเสียแล้ว ชุมชนนั้น สังคมนั้น และรัฐนั้น ก็จะเกิดความระส่ำระสายเกิดความไม่เรียบร้อย เกิดความกระด้างกระเดื่อง เพราะมีความไม่เสมอหน้ากัน เมื่อมีความไม่เสมอภาคในหมู่ชนที่อยู่ร่วมกันเกิดขึ้นก็จะทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำต่ำสูง เกิดความระส่ำระสายเกิดความอยุติธรรม เกิดความไม่เที่ยงตรง ซึ่งจะก่อให้เกิดการขัดแย้ง ขัดขืน ไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง

^{๑๒} สุโขทัยธรรมาธิราช, มหาวิทยาลัย, เอกสารการสอนชุดวิชาปรัชญาการเมือง หน่วยที่ ๑๔ , อ้างแล้ว, หน้า ๖๕๖.

ข้อบังคับ และระเบียบวินัย ก่อให้เกิดการฝ่าฝืนกฎหมาย ซึ่งจะเป็นอุปสรรคเป็นปัญหาแก่การบริหารและการปกครองอย่างใหญ่หลวง

ฉะนั้น ผู้บริหาร นักการเมือง และผู้ปกครองที่ปกครองผู้อื่น จะต้องใช้ความเที่ยงตรงใช้หลักคุณธรรม งดเว้นไม่ประพฤติสิ่งที่จะก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม ที่จะก่อให้เกิดความ ยุติธรรม คือ ต้องละเว้นจากความลำเอียง (อคติ) ๔ ประการ

๑. ลำเอียงเพราะรักคนนี้มากกว่าคนโน้น (ฉันทาคติ)
๒. ลำเอียงเพราะไม่ชอบหน้า (โทศาคติ)
๓. ลำเอียงเพราะความงี่เงาเบาปัญญาของตนเอง (โมหาคติ)
๔. ลำเอียงเพราะกลัว (ภยาคติ)

เมื่อนักบริหาร นักการเมือง หรือนักปกครอง มีความเที่ยงตรง มีความยุติธรรม โดยงดเว้นจากความลำเอียงทั้ง ๔ นั้น ความเที่ยงตรง ความยุติธรรมก็เกิดขึ้น ในชุมชนนั้น สังคมนั้นและรัฐนั้น ความสงบสันติเกิดขึ้น ไม่เกิดการดูหน้าปะจุมูก หรือเห็นแก่หน้าบุคคลใด

นอกจากหลักคุณธรรมแล้ว ยังมีหลักอื่น ๆ อีกสำหรับเป็นกลไกที่จะนำมาปฏิบัติ หลักเมตตาธรรม ๔ ประการ คือ

๑. มีความรัก ความปรารถนาดี อยากให้ทุกคนมีความสุขและอยู่เป็นสุข (เมตตา)
๒. มีความสงสาร คือ ช่วยเหลือผู้ทุกข์เมื่อผู้อื่นมีทุกข์มีความเดือดร้อน (กรุณา)
๓. มีความพลอยยินดี เมื่อผู้อื่นได้ดีมีความสุข (มุทิตา) และ
๔. วางใจเฉย วางใจเป็นกลาง (อุเบกขา)

หลักคุณธรรมข้อนี้จำเป็นสำหรับนักบริหาร นักปกครอง และนักการเมืองอย่างยิ่ง ต้องมีหลักยึด ๒ ประการ คือ

๑. มีคุณธรรม มีความยุติธรรม ปุณบำเหน็จรางวัลผู้กระทำดี
๒. มีอำนาจ อันเป็นธรรม

หลักทั้ง ๒ นี้ ต้องอยู่ในจิตวิญญาณของนักบริหาร นักปกครอง และนักการเมือง สำหรับหลักพุทธศาสนาก็มีหลักเช่นนี้ คือ

๑. มีการดำหนิ มีการลงโทษ ผู้กระทำผิด สมควรแก่ความผิดเพื่อไม่ให้ผู้อื่นถือเอาเป็นเยี่ยงอย่าง

๒. มีการยกย่องสรรเสริญ และปูนบำเหน็จรางวัลให้ผู้กระทำดีมีความชอบ

เมื่อนักบริหาร นักปกครองมีคุณธรรมเป็นอำนาจ ผสมกับความมีเหตุผล มีสติปัญญา ความเฉลียวฉลาด มีความสามารถรอบรู้ อยู่ในจิตวิญญาณแล้วก็เท่ากับประสบความสำเร็จ มีความ

ยิ่งใหญ่ทางการบริหาร การปกครอง และทางการเมือง ประชาชนก็จงรักภักดีให้ความเชื่อถือและศรัทธา^{๔๓}

รวมความว่านักบริหาร นักการเมือง และนักปกครอง ต้องมีทั้งอำนาจพระเดชและอำนาจพระคุณอยู่ในตัว จังหวะใดควรจะใช้อำนาจใด ก็ให้อยู่ในดุลยพินิจตามความเหมาะสม

หลักในการปกครอง เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในชุมชน ในสังคม และในรัฐ มี ๑๒ ประการ กล่าวคือ เพื่อให้ความคุ้มครองอันเป็นธรรม

๑. แก่พลกาย คือ กองทหารที่อยู่ใต้บังคับบัญชา
๒. แก่ผู้ปกครองอื่น ๆ ที่อยู่ใต้ปกครอง
๓. แก่ผู้ติดตาม หรือบริวารผู้รับใช้ใกล้ชิด
๔. แก่พราหมณ์ (ที่ไม่ใช่ นักบวช)
๕. แก่ผู้ครองเรือน
๖. แก่ประชาชนในคาบนิคมชนบท ต่างจังหวัด
๗. แก่สมณพราหมณ์ (นักบวชบรรพชิต)
๘. แก่เนื้อ (อนุรักษสัตว์ป่า)
๙. แก่นก (อนุรักษนกป่า)
๑๐. ชัดขวางผู้กระทำอันไม่เป็นธรรม
๑๑. เพิ่มทรัพย์ให้แก่ผู้ขาดแคลนทรัพย์
๑๒. เข้าไปหาสมณพราหมณ์ไต่ถามปัญหา (สนใจศาสนาและศีลธรรม)^{๔๔}

ทศพิชราชธรรมถือได้ว่าเป็นหลักจริยธรรมอีกอันหนึ่งสำหรับนักการเมือง ที่จะต้องนำไปปฏิบัติในหน้าที่การงานการปกครอง คุณธรรมทั้ง ๑๐ ประการนั้น สามารถแจกแจงให้เห็นได้ดังนี้

๑. ทาน การสละวัตถุสิ่งของและใช้วิชาความรู้เพื่อเกื้อกูลแก่ผู้อื่น และให้ประการอื่น ๆ เช่น กำล้างกาย กำล้างความคิด ตลอดถึงให้การอบรม แนะนำที่รวม เรียกว่า ธรรมทาน
๒. ศีล คือ ควบคุมพฤติกรรมทางกาย วาจา ตลอดถึงใจให้เป็นปกติเรียบร้อย
๓. ปริจาคะ เสียสละประโยชน์สุขส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม
๔. อาชวาะ ความซื่อตรง ซื่อสัตย์สุจริตยุติธรรม
๕. มัททวะ มีความสุภาพอ่อนโยน

^{๔๓}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๕๕.

^{๔๔}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๗๐.

๖. คบะ มีความเพียรพยายามในหน้าที่การงาน
๗. อักโกธระ ความไม่แสดงอาการเกรี้ยวกราด โกรธแค้นใครๆ
๘. อวิหิงสา ความไม่เบียดเบียนผู้อื่น
๙. ขันติ ความอดทนต่อความยากลำบาก
๑๐. อวิโรธนะ ความไม่ประพฤติปฏิบัติผิด ไปจากทำนองคลองธรรม^{๔๕}

คุณธรรมทั้ง ๑๐ ประการนี้ เมื่อย่อลงโดยถือเอาแต่สาระใจความสำคัญก็เหลือเพียง ๕ ประการ คือ

๑. ทาน บริจาค (การให้ การบริจาค ความเสียสละ)
๒. ศีล อาชวะ (ความซื่อสัตย์ สุจริต)
๓. มัททวะ อักโกธระ อวิหิงสา (ความอ่อนโยน มีไมตรีจิต เอื้ออาทรต่อกัน ไม่เบียดเบียนกัน)
๔. คบะ ขันติ (ความเพียรพยายาม อดทน อดกลั้น)
๕. อวิโรธนะ (ยึดความถูกต้องยุติธรรม)

เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า นักการเมืองคือ ผู้นำทางสังคม กล่าวคือผู้ที่อาสามารับใช้ประชาชน ดังนั้นนักการเมืองจึงเป็นบุคคลที่ได้รับความสนใจจากคนในสังคมโดยทั่วไป นอกจากนั้นนักการเมืองยังเป็นบุคคลที่ปวารณาตัวเข้ามาเพื่อทำประโยชน์ให้กับประเทศชาติอีกด้วย นักการเมืองจึงเป็นประหนึ่งแบบอย่างทุกลักษณะของคน โดยทั่วไป และจะต้องทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี ให้กับสังคมด้วย การกระทำ การพูด และการดำเนินชีวิตของนักการเมือง จึงจำเป็นต้องตระหนักถึงภาวะของความเป็นผู้นำอย่างสูง นั่นคือ นักการเมืองจะต้องสร้างมาตรฐานในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องและเป็นที่ยอมรับของสังคม โดยส่วนรวม

ปัจจัยสำคัญที่นักการเมืองต้องคำนึงถึงสำหรับใช้ประกอบในการดำเนินงานการเมืองให้ มีมาตรฐานที่ดี และเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม ได้ก็คือจริยธรรมทางการเมือง ในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ได้กำหนดให้นักการเมืองจะต้องมีมาตรฐานทางคุณธรรม และจริยธรรม ทั้งนี้ก็เพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ และเสริมสร้างประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติหน้าที่ โดยมีเจตนา เพื่อให้ให้นักการเมืองได้ตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบที่จะต้องกระทำเพื่อมวลชน ที่จะต้องตั้งอยู่บนรากฐานแห่งความถูกต้อง ยุติธรรม ความเสมอภาค ของสังคม

ดังนั้นในการศึกษางานค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ผู้ศึกษาจึงมุ่งที่จะศึกษาให้ทราบว่าประชาชนมีความประสงค์ที่จะให้นักการเมืองในฐานะที่เป็นตัวแทน อาสาเข้าไปบริหารประเทศแทนพวกตน ควรมีจริยธรรมในด้านใดบ้างในการบริหารประเทศ และมีส่วนไหนบ้างที่พวกเขาไม่พึงประสงค์

^{๔๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๗๑.

จะให้เกิดขึ้น โดยใช้มาตรฐานในด้านคุณธรรมจริยธรรมทางการเมืองเป็นตัวแปรในการประเมินทัศนคติของประชาชนในครั้งนี้

เพื่อให้เข้าใจถึงข้อสรุปอันจะมีขึ้นในภาคสุดท้ายของงานค้นคว้าอิสระนี้ ในเบื้องต้นจะขอเสนอความหมาย ข้อเปรียบเทียบ ตลอดจนเอกสารงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้ก่อนหน้านี้ มาแสดงไว้ในส่วนนี้ อนึ่งในงานชิ้นนี้ผู้ศึกษา ขอเสนอแนวคิดและผลงานการศึกษาที่เกี่ยวกับจริยธรรมของนักการเมือง โดยเน้นหนักในหลักจริยธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นส่วนใหญ่

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีผู้กล่าวถึง พฤติกรรมของผู้มีสิทธิออกเสียงไว้ในหลายๆ รูปแบบ ดังนี้

สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พ.ศ. ๒๕๑๐ ศึกษาจากกรณีของเทศบาลเมืองขอนแก่น และมหาสารคาม ซึ่งพอสรุปได้ว่าปัจจัยที่มีส่วนสำคัญในการตัดสินใจใช้หรือไม่ใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ได้แก่ ข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง โดยจากผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้ใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งมีจำนวนสูงกว่าผู้ไม่ใช้สิทธิ ในเรื่องของการทราบ ความสนใจและความเข้าใจต่อข่าวสารการเลือกตั้ง ซึ่งความแตกต่างดังกล่าวนี้ มีเหมือนกันทั้ง ๒ เทศบาล แม้ว่าจะมีลักษณะชุมชนแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังมีข้อสังเกตว่าผู้มีสิทธิที่จังหวัดมหาสารคามที่มีความสนใจ และเข้าใจข่าวสาร การเลือกตั้งมีจำนวนมากกว่าผู้มีสิทธิที่จังหวัดขอนแก่น อันเป็นการสอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่ ปรากฏว่าเทศบาลเมืองมหาสารคามมีจำนวนร้อยละของผู้ใช้สิทธิสูงกว่าและมีการหาเสียงคึกคักกว่าเทศบาลเมืองขอนแก่นซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สิทธิกับข่าวสารการเลือกตั้งอยู่ด้วย อย่างไรก็ตามข่าวสารการเลือกตั้งไม่ได้มีอิทธิพลสำคัญต่อการใช้สิทธิอะไรมากมายนัก ปรากฏว่ามีประมาณครึ่งหนึ่งเท่านั้นที่ให้ความสำคัญ เข้าอกเข้าใจเกี่ยวกับข่าวสารการเลือกตั้งและความเลื่อมใส เชื่อถือคำโฆษณาของผู้สมัครในระดับสูง ประกอบกับความแตกต่างระหว่างจำนวนผู้ใช้สิทธิกับจำนวน ผู้ไม่ใช้สิทธิ ที่ปรากฏในเครื่องบ่งชี้ต่างๆ ภายในตัวแปรนี้ ก็ได้มีมากมายนัก มีอยู่ระหว่างร้อยละ ๑๗ ถึงร้อยละ ๓๕ เป็นอย่างสูง อนึ่ง ข่าวสารที่ได้รับส่วนใหญ่ก็มีลักษณะที่เป็นทางการและเตรียมมา โดยทางระบบราชการและผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพื่อประโยชน์แก่การจูงใจ เพื่อให้ผู้ไปใช้สิทธิหรือเลือกตั้งผู้สมัคร

สุจิต บุญบงการ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว ได้ศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย ซึ่งสรุปแบบแผนพฤติกรรมการเลือกตั้งของคนไทย ไว้ดังนี้

๑. คนไทยไปลงคะแนนเสียงด้วยความสำนึกที่ว่า เป็นหน้าที่มากกว่าเพื่อแสดงออกซึ่งความต้องการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลหรือควบคุมรัฐบาล หรือเพื่อให้คนที่ตนพอใจเข้าไปทำงานเมื่อการไปลงคะแนนเสียงเป็นเรื่องของการกระทำตามหน้าที่โอกาสที่จะชักจูงไปลงคะแนนเสียงย่อมเป็นไปได้โดยง่าย เป็นลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบ “ถูกระดม” ดังนั้นการไปลงคะแนนเสียงในเขตที่มีความล้ำหลังทางเศรษฐกิจและสังคม กลับมีอัตราสูงกว่าเขตที่มีความเจริญ

๒. เมื่อผู้มีสิทธิไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ไปลงคะแนนเพราะความสำนึกในหน้าที่ ความรู้สึกไม่พอใจในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงไม่มีผลต่อการลงคะแนน

๓. นโยบายของรัฐบาลไม่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงของผู้ไปใช้สิทธิผู้ลงคะแนนเสียงไม่สนใจต่อนโยบายมากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนในชนบทมีแนวโน้มเลือกผู้สมัครมากกว่าคำนึงถึงนโยบายทางการเมือง

๔. ปัญหาทางการเมืองที่ได้แย้งกันอยู่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ที่อยู่ในเขตศูนย์กลางการเมือง และผู้ที่มีการศึกษาเท่านั้น ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีความสนใจหรือไม่ได้คำนึงถึงขนาดเป็นตัวผลักดันให้ตัดสินใจอย่างไร

๕. ผู้ที่มีการศึกษาระดับสูงระดับมหาวิทยาลัย มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางขึ้นไปและอาศัยอยู่ในชุมชนนครหลวงจะไปลงคะแนนเสียงโดยสำนึกในหน้าที่พลเมืองน้อยกว่าตัดสินใจเลือกใครได้ช้ากว่า และเลือกโดยคำนึงถึงตัวผู้สมัครเป็นสำคัญ^{๕๖}

กิตติพงษ์ เตชะพันธ์ ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้สิทธิ พบว่า

๑. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม บางลักษณะจะมีความสัมพันธ์กับการใช้สิทธิเลือก (ไปหรือไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง) เช่น อายุ อาชีพ เป็นต้น

๒. ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา จะมีความสัมพันธ์กับการใช้สิทธิเลือกตั้ง ไปหรือไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง) เช่น ความรู้สึกมีประสิทธิภาพการเมืองถือเป็นหน้าที่ความรู้สึกส่วนหนึ่ง ความรู้สึกว่าจะได้รับประโยชน์จากการเลือกตั้ง เป็นต้น^{๕๗}

^{๕๖} สุจิต บุญบงการ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๗), ๑๓๐ หน้า.

^{๕๗} กิตติพงษ์ เตชะพันธ์, “พฤติกรรมกรเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ พ.ศ. ๒๕๓๓ : ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้สิทธิ”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๓๔, ๑๕๒ หน้า.

Almond and Verba ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองโดยเปรียบเทียบใน ๕ ประเทศ คือ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ เยอรมัน อิตาลี และเม็กซิโก พบว่า พวกที่มีการศึกษาในระดับสูง จะมีพฤติกรรมทางการเมืองดังนี้ คือ

๑. มีความระมัดระวังต่ออิทธิพลของรัฐบาลที่มีผลกระทบต่อปัจเจกชนมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาดำ
๒. คิดตามการเมืองและให้ความสนใจต่อกิจกรรมการรณรงค์หาเสียงมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาดำ
๓. มีข่าวสารทางการเมืองมากกว่า
๔. มีความคิดเห็นทางการเมืองและให้ความสนใจการเมืองกว้างขวางกว่า
๕. มักจะเข้าร่วมอภิปรายถกเถียงทางการเมืองมากกว่า
๖. มีความรู้สึกอิสระที่จะอภิปรายถกเถียงทางการเมืองกับบุคคลทั่วไปมากกว่า
๗. มีความรู้สึกว่าตนเองสามารถมีอิทธิพลต่อรัฐบาล
๘. เข้าเป็นสมาชิกขององค์กรต่างๆ ซึ่งจะอยู่ในพวกที่มีความกระตือรือร้น
๙. มีความเชื่อมั่นต่อสภาพแวดล้อม และเชื่อว่าบุคคลทั่วไปเป็นผู้ที่ไว้วางใจได้และมีประโยชน์^{๔๔}

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ จากการศึกษา ได้ทำการวิจัย คุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในหลายประเด็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของ ส.ส. รัฐมนตรี และนายกรัฐมนตรี ผลการสำรวจพบว่า คุณลักษณะที่สำคัญอันเป็นอันดับหนึ่ง คือ มีคุณลักษณะชีวิตที่ดี เช่น มีความซื่อสัตย์ไม่มีประวัติทุจริตประพฤติมิชอบ เป็นคนรักยากำพุด ขยันขันแข็ง มีความเมตตา มีเหตุผลวิจารณ์ญาณ ดังต่อไปนี้

๑. ด้านความสามารถ หมายถึง เป็นคนเก่ง ฉลาดรอบรู้ สามารถบริหารจัดการได้อย่างดีเลิศในด้านการบริหารงาน การบริหารคน บริหารเศรษฐกิจ ทำได้อย่างรวดเร็ว และมี ประสิทธิภาพ
๒. ด้านคุณประโยชน์ หมายถึง ต้องทำทุกสิ่ง โดยเห็นแก่ส่วนรวมเป็นหลัก ทำเพื่อประโยชน์เพื่อประชาชน สังคม ประเทศชาติ ไม่เห็นแก่ส่วนตัว หรือพวกพ้อง ไม่ทำหน้าที่ เพื่อหาผลประโยชน์ส่วนตัว และไม่ประนีประนอมกระทำตามแรงบีบบังคับของพลังกลุ่มหากเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องหรือเป็นผลร้ายต่อประเทศชาติ

^{๔๔}Gabriel A. Almond, and Sidney, Verba, *The Civic Culture : Political Attitude and Democracy in Five Nation*, (Princeton, New Jersey : Princeton University Press, ๑๙๖๓), ๒๑๐ pp.

๓. ด้านคุณวุฒิ หมายถึง เป็นผู้มีความรู้ เป็นผู้ใฝ่ใจในการศึกษาหาความรู้ มีความคิด ความอ่านดี และต้องเป็นคนที่ชอบเรียนรู้ มีลักษณะเป็นนักเรียนตลอดชีวิต ไม่ปฏิเสธ สิ่งใหม่ ต้อง เปิดใจพัฒนาตนเองให้ก้าวทัน โลกตลอดเวลา และมีประสบการณ์การทำงานด้านการบริหารมาเป็นอย่างดี

๔. ด้านคุณทัศนนะ หมายถึง ต้องเป็นคนที่มีความรัก มุ่งอนาคต เป็นคนมีความคิดริเริ่ม ไม่มองอะไรแคบๆ ไม่เป็นคนตัดสินใจด้วยเหตุผลเฉพาะหน้า เป็นคนมีเหตุผล มีทัศนนะที่มีความ เป็นสากลพร้อมๆ กับลักษณะของความเป็นไทย เพื่อสามารถนำประเทศไทยให้มีเอกลักษณ์ใน ความเป็นไทย

๕. ด้านคุณลักษณะชีวิต หมายถึง มีลักษณะพื้นฐานของการดำเนินชีวิตแบบเสมอต้น เสมอปลาย ก่อนเข้ามาดำรงตำแหน่งเป็นอย่างไร เมื่อได้รับตำแหน่งแล้วก็ต้องเป็นเช่นนั้น ไม่ได้ เป็นการเสแสร้ง มีความเมตตา ความกรุณาต่อคนจน คนด้อยโอกาสในสังคม เป็นผู้สนใจและ ยกระดืบในเรื่องของสิทธิมนุษยชน เพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันด้วยความเสมอภาค รู้จักให้อภัย มีความ มั่นคงในอารมณ์ รู้จักอดทนอดกลั้นและรักษาจิตสำนึกให้ถูกต้องและชอบธรรมอยู่เสมอ ไม่ใช่ อำนาจหรืออิทธิพลข่มขู่บังคับผู้ที่ด้อยกว่า มีความสุภาพ อ่อนน้อม ไม่ถือตัว มีความขยันขันแข็ง เป็นคนกล้าหาญ กล้ารับผิดชอบ กล้าตัดสินใจ กล้ายอมรับผิด และเป็นผู้ที่แสดงตัวรับผิดชอบต่อสิ่ง ที่กระทำ

๖. ด้านคุณประวัติ หมายถึง เป็นผู้ที่มีประวัติที่ดี มีการดำเนินชีวิตตั้งแต่อดีตที่โปร่งใส ใน ชีวิตหน้าที่การทำงานจะต้องเป็นผู้ที่มีความหวังดีต่อสาธารณชน และต้องมีชีวิตครอบครัวเป็น แบบอย่าง

๗. ด้านคุณอาชีพ หมายถึง จะต้องเป็นผู้ที่ประกอบแต่สัมมาอาชีพมาตลอด คือ อาชีพที่ไม่ ผิดกฎหมาย ไม่มีประวัติในการดำเนินธุรกิจที่สังคมไม่ยอมรับ ไม่มีกิจการที่เกี่ยวข้องกับการ พนัน หรือธุรกิจที่สร้างปัญหาสังคมมาก่อน

๘. ด้านคุณวาจา หมายถึง ต้องเป็นผู้ที่มีวาทศิลป์ มีคำพูดที่สุภาพ มีเหตุมีผล รักษาคำพูด ไว้ให้มั่นคง ไม่โกหก ไม่กลับกลอก ไม่ปลิ้นปล้อน ไม่เป็นคนที่ชอบให้ร้ายโจมตีผู้อื่น

๙. ด้านคุณกิริยา หมายถึง ต้องเป็นผู้ที่สง่างาม ต้องสามารถสร้างความเชื่อมั่น ชื่นชมต่อ ผู้ที่เข้ามาใกล้ชิดได้ เป็นผู้ที่มีรู้จักกาลเทศะ วางตัวอย่างเหมาะสมเข้ากับคนทุกประเภททุกระดับได้

๑๐. ด้านคุณธรรม หมายถึง เป็นคนที่มีคุณธรรมประจำใจ มีความยุติธรรม เป็นผู้มีจริยธรรม มีความซื่อสัตย์ จริงใจต่อประเทศชาติและประชาชน และประพฤติตนตามระเบียบ^{๔๕}

ประเวศ วะสี ได้ศึกษาเกี่ยวกับจริยธรรมของนักการเมือง และได้เสนอไว้ว่านักการเมืองควรยึดถือหลักแห่งจริยธรรมทางการเมือง ๘ ประการ คือ

๑. เป็นสัตบุรุษ หรือสัตบุคคล ข้อนี้เพราะมีพุทธศาสนสุภาษิตว่า “สภาเป็นที่ประชุมของสัตบุรุษ” ถ้าผู้เข้าประชุมไม่ใช่สัตบุรุษไม่ถือว่าเป็นสภา ข้อนี้หมายถึง การเป็นคนดีมีศีลธรรมเป็นภาพของคนมีจริยธรรมโดยทั่วไป แต่นักการเมืองต้องมีสูงกว่าคนทั่วไป ข้อนี้เป็นข้อรวมที่ครอบคลุมข้ออื่น ๆ ด้วยทั้งหมด

๒. เป็นผู้มัวจิตสุจริต นักการเมืองต้องใช้การพูดเป็นเครื่องมือในการทำงานมาก จึงต้องมีจริยธรรมในการพูดถึง คือ มีวจีสัจจิต วจีสัจจิตตามคำสอนของพระพุทธเจ้าต้องมีลักษณะดังนี้

- ๑) เป็นความจริง มีที่มาที่อ้างอิง ไม่กล่าวความเท็จ
- ๒) เป็นปียวาจา ไม่ให้ร้ายป้ายสี พูดส่อเสียด หรือพูดยู่ให้ร้ายทำให้ร้าย
- ๓) พูดถูกกาลเทศะ
- ๔) พูดแล้วประกอบด้วยประ โยชน์

๓. เว้นขาดจากการแสวงหาหรือรับประโยชน์โดยมิชอบเช่น

- ๑) ห้ามรับของขวัญมูลค่าเกิน ๑๐๐ บาท ไม่ว่าจะด้วยประการใด ๆ
- ๒) ห้ามเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาทางธุรกิจ หรือการเงิน
- ๓) ห้ามซื้อหุ้น เพราะนักการเมืองอยู่ในฐานะจะรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินมากกว่าผู้อื่นจึงไม่ควรใช้ข้อมูลนั้นแสวงหาประโยชน์
- ๔) ไม่ซื้อเสียง หรือขายตัว
- ๕) ไม่เป็นผู้ประพฤติดิฉินในกาม
- ๖) ไม่คิดยาเสพติดให้โทษทำให้ตั้งอยู่ในความประมาท

๗) เป็นผู้มิวิสัยทัศน์ยาวไกล ไม่โง่เขลาเบาปัญญา หมั่นศึกษาเรียนรู้ให้เข้าใจ การน้อยใหญ่ ตั้งแต่เรื่องชุมชนจนถึงโลกาวิทัศน์ให้เข้าใจกับความซับซ้อนของสังคมสมัยใหม่ความโง่เขลาเบาปัญญานำความหายนะมาสู่บ้านเมือง

^{๔๕}เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. เมืองไทยปี ๒๕๖๐ : อนาคตเมืองไทยในสองทศวรรษหน้า, (กรุงเทพมหานคร : ชัคเซสมิเด็ย, ๒๕๖๕), ๑๔๖ หน้า.

๘) มีความเป็นกัลยาณมิตร กล่าวคือ มีความเป็นผู้นำในทางที่ดี ไม่ปิดความ
รับผิดชอบ ไม่โยนความผิดให้ผู้อื่น ชักนำให้เกิดความ “รู้สึกสามัคคี” ร่วมมือกันแก้ไขปัญหาของ
บ้านเมือง^{๕๐}

สุชีพ ปุญญานุภาพ และปรีชา หงส์ไกรเลิศ ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณธรรมของผู้ปกครองโดย
ได้กล่าวว่า พระพุทธศาสนามีหลักธรรมต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้กับการปกครองของรัฐ ใน
อันที่จะก่อให้เกิดความผาสุกของประชาชน อันเป็นจุดมุ่งหมายปลายทางการศึกษาเกี่ยวกับรัฐ
หลักธรรมต่างๆ ในพระพุทธศาสนาสามารถนำมาประยุกต์กับวิชารัฐศาสตร์ในทุกลักษณะ ไม่ว่าจะ
เป็นทฤษฎีรัฐศาสตร์ สถาบันการเมืองกฎหมายสาธารณะ รัฐประศาสนศาสตร์ กระบวนการทาง
การเมือง พรรคการเมือง มติมหาชน ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ฯลฯ ทั้งนี้ก็เพราะ
พระพุทธศาสนา เน้นถึงการใช้ธรรมะที่สามารถนำมาประยุกต์กับการศึกษาเกี่ยวกับรัฐ และ การ
ปกครองรัฐได้เป็นอย่างดี และในการปกครองนั้น พระพุทธศาสนาแสดงคุณธรรมทั้งของผู้ปกครอง
และของประชาชนรวมทั้งการจัดกิจการของรัฐ ทรงแสดง “ทศพิธราชธรรม คือ คุณธรรมของ
ผู้ปกครอง ๑๐ ประการ เพื่อเป็นแนวทางที่กำกับการปฏิบัติตนในการปกครองบริหารบ้านเมือง”^{๕๑}

ประสิทธิ์ ธีบุญพงศ์ชัย ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการมหาวิทยาลัย
เชียงใหม่ ที่มีต่อจริยธรรมของนักการเมืองว่า หลักจริยธรรมสำหรับผู้ปกครองตามที่พระพุทธองค์
ทรงแสดงไว้ นอกจากผู้ปกครองจะต้องปฏิบัติตนให้ดีเท่า ๆ กับคนดีโดยทั่วไปแล้ว ยังมีหลักธรรม
สำหรับถือเป็นแนวปฏิบัติโดยเฉพาะเพิ่มขึ้น เรียกว่า “ทศพิธราชธรรม ข้อธรรมทั้งหลายใน
ทศพิธราชธรรม ก็คือ หลักคุณธรรมซึ่งพระพุทธเจ้าตรัสสอนไว้สำหรับให้ผู้ปกครองได้ยึดถือ
ปฏิบัติ”^{๕๒}

ปรีชา ช่างขวัญยืน ได้กล่าวไว้ในการศึกษาจริยศาสตร์สังคม ในพุทธศาสนาในเชิงวิจารณ์
ว่า หลักธรรมสำคัญสำหรับผู้ปกครองตามที่กำหนดไว้ในพุทธศาสนานั้น นอกจากผู้ปกครองต้อง
ปฏิบัติตนให้ดีเท่า ๆ กับคนดีทั้งหลายแล้ว ยังมีหลักธรรมสำหรับถือเป็นแนวปฏิบัติโดยเฉพาะ

^{๕๐}บุญเลิศ ช่างใหญ่, “จริยธรรมของนักการเมือง”, มติชนรายวัน, (๒๘ มีนาคม ๒๕๔๒) :
๑๖ หน้า.

^{๕๑}สุชีพ ปุญญานุภาพ และปรีชา หงส์ไกรเลิศ, รัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์,
(กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๖), ๑๔๓ หน้า.

^{๕๒}ประสิทธิ์ ธีบุญพงศ์ชัย, “ความคิดเห็นของข้าราชการมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีต่อจริยธรรม
ของนักการเมือง”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่),
๒๕๓๗, ๑๑๐ หน้า.

เรียกว่า ทศพิชราชธรรม ธรรมที่ผู้ปกครองทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นพระราชา พระบรมวงศานุวงศ์ ตลอดจนข้าราชการ แม้แต่ผู้ปกครองอื่น ๆ ซึ่งไม่ใช่ข้าราชการ เช่น หัวหน้างาน หัวหน้าครอบครัวก็พึงยึดถือ^{๕๓}

ท่านพระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) ได้กล่าวถึงหลักจริยธรรมของนักการเมืองไว้ในหนังสือธรรมบุญชีวิต ไพโรจน์ อยู่มณเฑียร ได้รวบรวมมาไว้ในหนังสือ ชื่อ ธรรมเทศนากัณฑ์การเมืองว่า

๑. นักการเมืองจะต้องบำเพ็ญกรรมของจักรพรรดิ คือ ปฏิบัติหน้าที่ของนักปกครองผู้ยิ่งใหญ่ ที่เรียกว่า จักรวรรดิวัตร (ธรรมเนียมหรือหน้าที่ประจำของจักรพรรดิ) ๕ ประการ คือ

๑) ธรรมมาธิปไตย ถือธรรมเป็นใหญ่ เคารพธรรม เคารพธรรมนิยมธรรม ตั้งต้นอยู่ในธรรมประพฤติกุศลด้วยตนเอง

๒) ธรรมการรักษา ให้ความคุ้มครองโดยธรรม คือ จัดอำนาจการรักษาคุ่มครอง ป้องกันอันชอบธรรมแก่ชนทุกหมู่เหล่าในแผ่นดิน คือคนภายใน ข้าราชการฝ่ายทหาร ข้าราชการ ทหาร ข้าราชการฝ่ายปกครอง ข้าราชการพลเรือน นักวิชาการ และคนต่างอาชีพ พ่อค้า เกษตรกร ชาวนิกมชนบท และชนชายแดน พระสงฆ์ และบรรพชิตผู้ทรงศีลทรงคุณธรรม ตลอดจนสัตว์เท่า สัตว์ปีกอันควรสงวนพันธ์ทั้งหลาย

๓) มาอธรรมการ ห้ามกัณฑ์การอันอธรรม คือ จัดการป้องกันแก้ไขมิให้มีการกระทำที่ไม่เป็นธรรม การเบียดเบียนข่มเหงและความผิดความชั่วร้ายเดือดร้อนเกิดขึ้นในบ้านเมืองชักนำประชาชนให้ตั้งมั่นในสุจริตและนิยมธรรม

๔) ธนานุประทาน ปันทรัพย์เฉลี่ยให้แก่ชนผู้ไร้ทรัพย์ มิให้คนขัดสนยากไร้ในแผ่นดินเช่นจัดให้ราษฎรทั้งปวงมีทางหาเลี้ยงชีพ ทำมาหากินได้โดยสุจริต

๕) ปริจจาคา สอบถามปรึกษากับพระสงฆ์และนักปราชญ์ มีที่ปรึกษาที่ทรงวิชาการ ทรงคุณธรรม ผู้ประพฤติดี ประพฤติชอบ ผู้ไม่ประมาทมีเมตตาที่จะช่วยให้เจริญปัญญาและกุศลธรรม หมั่นพบไต่ถามหาความรู้ความจริงและแก้ปัญหาต่างๆ อยู่โดยสม่ำเสมอตามกาลอันควร เพื่อซักซ้อมตรวจสอบตนให้เจริญก้าวหน้า และดำเนินกิจการในทางที่ถูกที่ชอบธรรม ดีงาม และเป็นไปเพื่อประโยชน์สุข

^{๕๓}ปรีชา ข้างขวัญยืน, “การศึกษาจริยศาสตร์สังคมในพุทธศาสนาในเชิงวิจารณ์”, วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), ๒๕๒๐, ๑๘๐ หน้า.

๒. ประกอบราชสังคหะ คือ ทำนุบำรุงประชากรราษฎรด้วยหลักธรรมที่เรียกว่า ราชสังคหะ ๔ ประการ คือ

๑) สัสสมะธ ฉลาดบำรุงธัญญาหาร คือ ปรีชาสามารถในนโยบายที่จะบำรุงพืชพันธุ์ธัญญาหารส่งเสริมการเกษตรให้อุดมสมบูรณ์

๒) ปุริสมะธะ ฉลาดบำรุงข้าราชการ คือ ปรีชาสามารถในนโยบายที่จะบำรุงข้าราชการ ด้วยการส่งเสริมคนดีมีความสามารถ และจัดสวัสดิการให้ดี เป็นต้น

๓) สัมมาปาสะ ผูกประสานปวงประชา คือ ผดุงผสานประชาชนไว้ด้วยนโยบายส่งเสริมอาชีพ เช่น จัดทุนให้คนยากจนยืมไปสร้างตนในพาณิชยกรรม หรือดำเนินกิจการต่าง ๆ ไม่ให้ฐานะเหลื่อมล้ำ ห่างเหินจนแตกแยกกัน

๔) วาจาไปยะ มีวาทาคุดคัมใจ คือ รู้จักพูด รู้จักชี้แจงแนะนำ รู้จักทักทายตามไถ่ทุกข์สุขราษฎรทุกชั้น แม้ปราศรัยก็ไพเราะน่าฟัง ทั้งประกอบด้วยเหตุผล เป็นหลักฐาน มีประโยชน์ เป็นทางแห่งการสร้างสรรค์แก้ไขปัญหาเสริมความสามัคคี ทำให้เกิดความเข้าใจดี ความเชื่อถือ และความนิยมนับถือ^{๕๕}

พัชรี โชติถาวรรัตน์ ได้ศึกษาเกี่ยวกับการปกครองของล้านนาไทย สมัยราชวงศ์มังราย โดยอาศัยธรรมะเป็นแบบในการปกครอง ซึ่งธรรมะต่าง ๆ ได้ปรากฏในกฎหมายคำสอน ตลอดจนตำนาน เพื่อช่วยให้กษัตริย์และผู้ปกครองถือเป็นแบบฉบับและให้เป็นผู้ปกครองที่ดีมีคุณธรรม โดยได้กล่าวถึง “หลักทศพิธราชธรรม ๑๐ ประการ”^{๕๖} ซึ่งเป็นธรรมสำหรับผู้ปกครองบ้านเมืองในการยึดถือปฏิบัติเพื่อให้บังเกิดความสุขความเจริญแก่บ้านเมือง และอาณาประชาราษฎร์ รวมทั้งกล่าวถึงคุณและโทษของผู้ปกครองที่ไม่มีคุณธรรมและมีคุณธรรม

กนลา สุขพานิช-จันทร์ปราบ ได้วิจัยเกี่ยวกับวิวัฒนาการเมืองไทย โดยได้สรุปสาระสำคัญว่า สังคมไทยได้ยอมรับเอาลัทธิความเชื่อบางอย่างจากศาสนาพราหมณ์ และศาสนาพุทธของอินเดียเข้ามาประยุกต์ใช้ในด้านการเมือง การปกครอง อำนาจของผู้ปกครอง และการดำรงชีวิตประจำวันของสมาชิกในสังคมสำหรับอิทธิพลของศาสนาพุทธต่อความคิดทางการเมืองไทยและบทบาทของ

^{๕๕}ไพโรจน์ อยู่มณเฑียร, ธรรมเทศนาถ้อยคำการเมือง, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ศรีอยุธยา, ๒๕๔๐), ๓๗ หน้า.

^{๕๖}พัชรี โชติถาวรรัตน์, “แนวความคิดทางการเมืองของล้านนาไทยสมัยราชวงศ์มังราย”, วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร), ๒๕๓๒, ๑๘๓ หน้า.

ผู้ปกครองได้รับจากหลัก “ทศพิธราชธรรม” โดยเฉพาะในประเด็นที่ให้ความสำคัญต่อการใช้อำนาจในการดำเนินการทางการเมือง^{๕๖}

บุญมี แท่นแก้ว ได้ศึกษาวิชาจริยธรรมกับชีวิต โดยได้ให้ทัศนะในเรื่องของจริยธรรมสำหรับผู้ปกครองไว้ว่า “ทศพิธราชธรรม” เป็นหลักในการปกครองคน ในการเป็นผู้ปกครองคน หรือผู้นำชุมชน^{๕๗}

พงศ์เชษฐ์ รุจิระชูณฑ์ ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องอิทธิพลของพุทธศาสนาต่อความคิดทางการเมือง ของสุลักษณ์ ศิวลักษณ์ พบว่า “สุลักษณ์ มีความเชื่อว่า จริยธรรมจะต้องเป็นกรอบของกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์รวมทั้งเรื่องการเมือง มิฉะนั้นการเมืองจะเป็นเรื่องของความชั่วร้ายเพราะสุลักษณ์ เน้นถึงการมีชีวิตอยู่ในสังคม ต้องเป็นชีวิตที่ดีที่สามารถพัฒนาศักยภาพ ที่ส่งเสริมความเป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพทางจิตใจด้วย เป็นเรื่องของการพัฒนาเหตุผลควบคู่กับอารมณ์ ไม่ใช่คำนึงแต่เหตุผลเพียงด้านเดียว วิธีการกับผลจะต้องไปด้วยกัน”^{๕๘}

ชัยอนันต์ สมุทวณิช ได้ศึกษาเกี่ยวกับจริยธรรมของนักการเมืองว่า มาจากความต้องการที่จะช่วยให้การใช้อำนาจรัฐเป็น โดยถูกต้องตามทำนองคลองธรรมและเป็นไปอย่างมีขอบเขตจำกัด อีกทั้งมีพลังนอกกลไกอำนาจรัฐคอยเหนี่ยวรั้ง ถ่วงดุลอยู่เสมอ ชัยอนันต์ ยังเห็นว่า นักการเมืองควรมีจริยธรรมต่อไปนี้

๑. พึงเป็นผู้รอบรู้ในวิทยาการอย่างลึกซึ้ง
๒. พึงตั้งอยู่ในสุจริตสามประการ คือ กาย วาจา ใจ
๓. พึงมีศรัทธาและความเชื่อมั่นในเกียรติ ศักดิ์ศรี และความสามารถในการเข้าถึงเหตุผลของเพื่อนมนุษย์
๔. พึงมีวิริยะ อุตสาหะ พากเพียร และภักดีต่อชาติและประชาชน
๕. พึงหมั่นศึกษา สัมผัส และสัมพันธ์กับประชาชน
๖. พึงยึดมั่นในหลักนิติธรรมและหลักประชาธิปไตย

^{๕๖}กนลา สุขพานิช-ชันทรปราบ, เอกสารการสอนชุดวิชาวิวัฒนาการทางการเมืองไทย, (นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๓๒), ๗๖๔ หน้า.

^{๕๗}บุญมี แท่นแก้ว, จริยธรรมกับชีวิต, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๕), ๑๘๕ หน้า.

^{๕๘}พงศ์เชษฐ์ รุจิระชูณฑ์, “อิทธิพลของพุทธศาสนาต่อความคิดทางการเมืองของ สุลักษณ์ ศิวลักษณ์”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๗), ๑๕๕ หน้า.

๗. ฟังถือว่าปฏิบัติหรือการใช้อำนาจรัฐเป็นไปเพื่อประชาชน

๘. ฟังถือว่าการปฏิบัติงานตามวิชาชีพเป็นการเลือกรับใช้สาธารณะ

๙. ฟังมีทัศนคติต่ออำนาจรัฐว่าต้องมีอยู่โดยมีพลังที่มาจำกัด และเหนียวรั้งอำนาจนั้นเสมอ

โดยสรุป จะเห็นว่าทุกทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น ล้วนเป็นเป้าหมายไปในทางเดียวกัน คือ มีความต้องการให้ผู้ปกครองหรือนักการเมือง ดำเนินตามหลักการบริหารปกครองที่ดีหรือนักการเมืองมีจริยธรรม มุ่งการสร้างสรรคสังคมมนุษย์ให้เป็นสังคมที่ดี มีระเบียบวินัยอยู่ด้วยกันอย่างสงบสุขและอุดมสมบูรณ์ ทั้งนี้สิ่งทั้งหลายจะเกิดขึ้นได้ นักการเมืองจะต้องตระหนักและสร้างให้เกิดขึ้นทั้งในเรื่องของการได้มาซึ่งอำนาจ การขยายอำนาจ และการรักษาไว้ซึ่งอำนาจ จะต้องกระทำเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนและสังคมโดยรวมมากที่สุด

การที่นักการเมืองจะสามารถเป็นนักการเมืองที่ดีตามหลักทฤษฎีจริยธรรมที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่า นักการเมืองจะต้องเข้าใจและปฏิบัติตามแนวทางต่อไปนี้

๑. นักการเมืองจะต้องรู้หลักจริยธรรม คือ ความเป็นไปของสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง เช่น รู้ และเข้าใจธรรมชาติ เข้าใจความเป็นจริงของเหตุการณ์ทางการเมืองของโลก เข้าใจสภาพทางการเมืองของประเทศ เข้าใจสังคม ระดับความเจริญในด้านต่าง ๆ ของบ้านเมือง เข้าใจสภาวะ และปัญหาเศรษฐกิจ หมายความว่านักการเมืองจะต้องเป็นคนมีปัญหา และใฝ่รู้ มีความเข้าใจสภาพและปัญหาต่าง ๆ อย่างลึกซึ้ง และมีความรอบคอบ

๒. นักการเมืองจะต้องเป็นธรรม คือ เมื่อมีความรู้ ความเข้าใจและจะต้องใช้วิธีการดำเนินการ หรือแก้ปัญหาอย่างเป็นธรรมอย่างถูกต้องตามที่ควร มิใช่แก้ปัญหาตามกระแสโดยไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนของประชาชน หรือดำเนินการไปเพื่อประโยชน์ของพรรคหรือพวกพ้องตนเอง กระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ (กลับมาเป็นรัฐบาล) โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องและเป็นธรรม

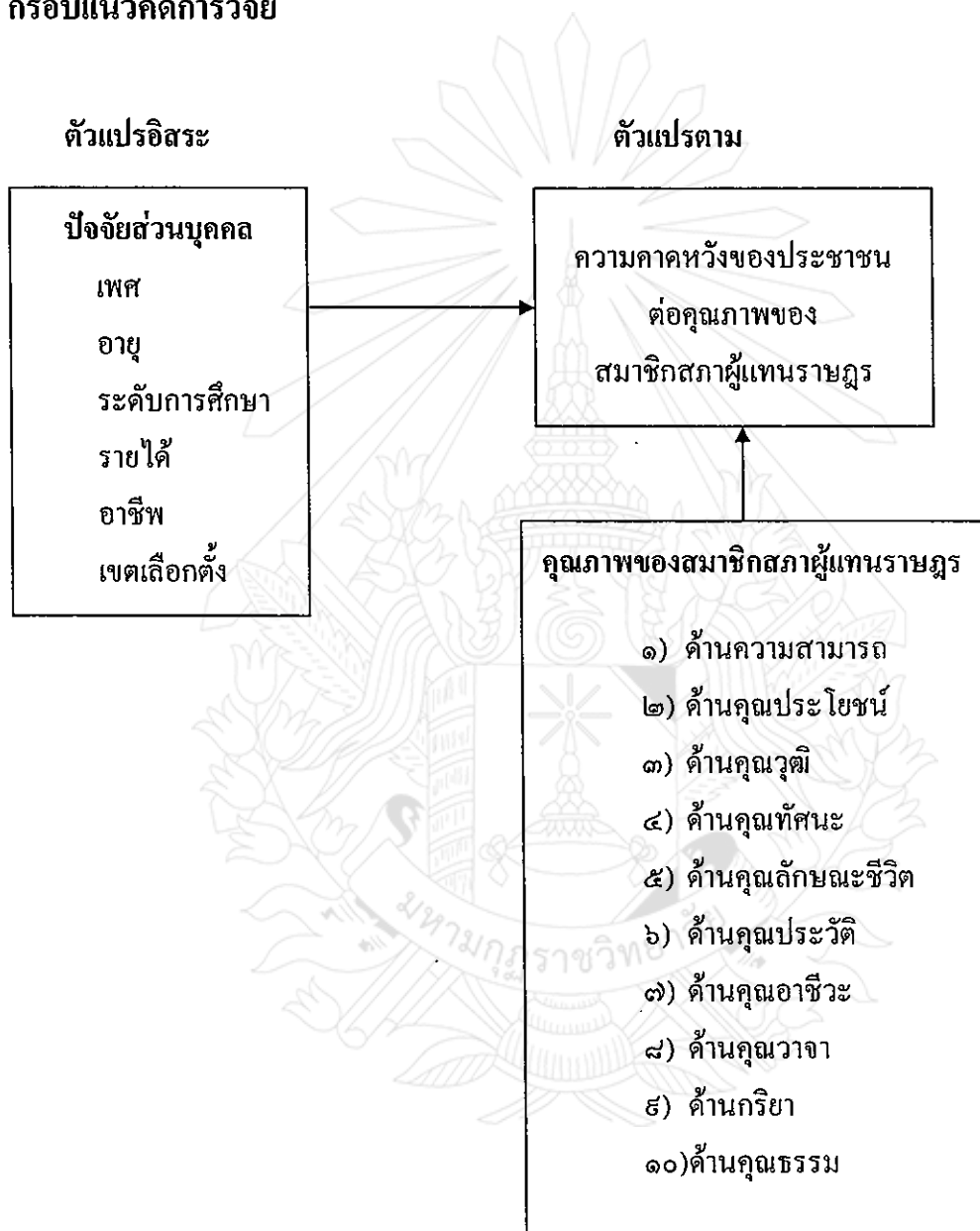
๓. นักการเมืองจะต้องมีจริยธรรม คือ ยึดมั่นในความดีทั้งกาย วาจา ใจ ไม่เบียดเบียนคุกคาม ข่มขู่ หรือประทุษร้ายผู้อื่น ที่เป็นคู่แข่งทางการเมืองของตน ไม่ใส่ร้ายป้ายสี ซึ่งกันและกันเป็นคนซื่อตรง และซื่อสัตย์มีธรรมะเป็นหลักประจำใจ เป็นคนดี มีใจไม่สนับสนุนความชั่วทั้งปวง และต้องทำลายสิ่งชั่วร้ายส่งเสริมสิ่งที่ดี

๔. นักการเมืองจะต้อง เป็นนักปกครองโดยชอบธรรม คือ ทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามกติกาสังคม หรือตามระเบียบแบบแผน กฎหมายอันเป็นที่ยอมรับของสังคม โดยวิธีสุจริต

๕. นักการเมืองจะต้องสร้างธรรม คือ ให้เกิดความเป็นธรรม ในกิจการต่างๆ ของรัฐบาลหรือสังคม

นักการเมืองในฐานะตัวแทนของประชาชนที่ได้รับความไว้วางใจให้ทำหน้าที่แทน จึงจำเป็นต้องอาศัยหลักจริยธรรม เป็นหลักในทางการเมือง เพื่อประโยชน์ของประชาชนและสังคมได้อย่างแท้จริง^{๕๕}

๒.๗ กรอบแนวคิดการวิจัย

^{๕๕} เรื่องเดียวกัน.

บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อศึกษาความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลเมืองกำแพงเพชร จาก ๓ เขตเลือกตั้ง ซึ่งประกอบด้วย ๓๔ หน่วยเลือกตั้ง จำนวน ๒๐,๓๕๖ คน (สำรวจข้อมูลเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๕)

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ คือ ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลเมืองกำแพงเพชร ซึ่งได้มาจากการสุ่มโดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่และมอร์แกน ได้จำนวน ๓๗๕ คน รายละเอียดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เขตเลือกตั้ง	จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	กลุ่มตัวอย่าง
เขตเลือกตั้งที่ ๑	๖,๓๖๒	๑๑๘
เขตเลือกตั้งที่ ๒	๖,๘๕๔	๑๒๗
เขตเลือกตั้งที่ ๓	๗,๑๔๐	๑๓๐
รวม	๒๐,๓๕๖	๓๗๕

๓.๒ วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามแบ่งแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังและสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม อันได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และเขตเลือกตั้ง

ส่วนที่ ๒ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๓.๓ ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการวิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

๑. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร บทความ ตำรา และการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๒. สร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมเนื้อหาคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย

๓. นำเครื่องมือการวิจัยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๕ ท่านตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และสำนวนภาษาที่ใช้ในเครื่องมือการวิจัย ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

๓.๑ รองศาสตราจารย์ ดร.ระมัด โขชัย อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

๓.๒ อาจารย์สุนทร จินดาอินทร์ อคิตสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดกำแพงเพชร

๓.๓ อาจารย์นริศร์ ศรีโพธิ์ อคิตปลัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด (ระดับ๕)

๓.๔ นายวิชัย กันตา ประธานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดกำแพงเพชร

๓.๕ นายภิญโญ ประกอบผล ท้องถิ่นจังหวัดกำแพงเพชร

ในการหาความตรงต่อเนื้อหาใช้วิธีการให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อความกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index of Items Objective Congruence, IOC) แล้วคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ ๐.๕ ขึ้นไป ซึ่งมีข้อคำถามทั้งหมด ๕๕ ข้อ และมีข้อที่มีค่า ๐.๖ – ๐.๑ จำนวน ๕๕ ข้อ แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

๔. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปหาความเชื่อมั่น(Reliability) โดยทดลองใช้ (Try - out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน ๕๐ คน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม ๐.๕๔

๕. นำเครื่องมือที่ได้แก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (ปฐมภูมิ) ผู้วิจัยได้ออกพบปะสอบถามกลุ่มตัวอย่างเพื่อซักซ้อมความเข้าใจในรายละเอียดของแบบสอบถาม โดยมีหนังสือนำจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย แล้วจึงส่งแบบสอบถามให้ผู้ตอบตามที่ได้กำหนดไว้กรอกข้อมูลต่างๆ เอง โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังและสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม อันได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และเขตเลือกตั้ง

ส่วนที่ ๒ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ระยะเวลาในการตอบแบบสอบถามประมาณ ๑ อาทิตย์ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ตอบมีเวลาและมีอิสระในการตอบแบบสอบถาม แล้วจึงทำการรวบรวม แบบสอบถามดังกล่าวกลับคืนมาเพื่อดำเนินการต่อไป

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/FW (Statistical Package for the Social Sciences for Windows) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๑. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

๒. ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

๓. ข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังหรือความต้องการในคุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

๔. ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ F – test

๕. เกณฑ์มาตรฐานในการประเมินคุณภาพประกอบด้วย

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง ๔.๕๑ – ๕.๐๐ หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง ๓.๕๑ – ๔.๕๐ หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง ๒.๕๑ – ๓.๕๐ หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง ๑.๕๑ – ๒.๕๐ หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง ๑.๐๐ – ๑.๕๐ หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้วิจัยได้ศึกษาจากรายการผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลเมืองกำแพงเพชร โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจากการสุ่ม โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่และมอร์แกน ได้จำนวน ๓๗๕ คน ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอผลการวิจัยเป็น ๓ ตอน ดังนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๔.๒.๑ คุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ประชาชนพึงประสงค์

๔.๒.๒ คุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ประชาชนคาดหวัง

๔.๓ ผลทดสอบสมมติฐาน

๔.๑ ผลการวิเคราะห์สภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามในการศึกษาครั้งนี้คือ รายการผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลเมืองกำแพงเพชร จาก ๓๔ หน่วยเลือกตั้ง จำนวน ๓๗๕ คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังปรากฏในตารางที่ ๑ - ๖

ตารางที่ ๑ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	๑๘๖	๔๙.๑๐
หญิง	๑๘๙	๕๐.๙๐
รวม	๓๗๕	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๑ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ๓๗๕ คน เป็นเพศชายจำนวน ๑๘๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๑๐ และเพศหญิง จำนวน ๑๘๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๙๐ ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ๓ คน คิดเป็นมากกว่าร้อยละ ๑.๘๐

ตารางที่ ๒ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

กลุ่มอายุ	จำนวน	ร้อยละ
๑๘ - ๑๙ ปี	๑๖	๔.๒๐
๒๐ - ๓๐ ปี	๖๕	๑๗.๒๐
๓๑ - ๔๐ ปี	๑๔๕	๓๘.๓๐
๔๑ - ๕๐ ปี	๘๘	๒๓.๒๐
๕๐ - ๖๐ ปี	๕๒	๑๓.๗๐
๖๑ ปีขึ้นไป	๙	๒.๔๐
รวม	๓๗๕	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๒ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ๓๗๕ คน ส่วนใหญ่อายุตั้งแต่ ๓๑ ปี - ๔๐ ปี จำนวน ๑๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๓๐ รองลงมาอายุตั้งแต่ ๔๑ ปี - ๕๐ ปี จำนวน ๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๒๐ อายุตั้งแต่ ๒๐ ปี - ๓๐ ปี จำนวน ๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๒๐ อายุตั้งแต่ ๕๐ ปี - ๖๐ ปี จำนวน ๕๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๗๐ อายุตั้งแต่ ๑๘ ปี - ๑๙ ปี จำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๒๐ และอายุ ตั้งแต่ ๖๑ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๒.๔๐

ตารางที่ ๓ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่รู้หนังสือ	๑๗	๔.๕๐
ป.๑ - ป.๖ (หรือเทียบเท่า)	๖๕	๑๗.๒๐
ม.๑ - ม.๖ (หรือเทียบเท่า)	๘๑	๒๑.๕๐
อาชีวศึกษา (ปวช., ปวส., อนุปริญญา)	๑๐๒	๒๖.๙๐
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	๑๑๐	๒๙.๐๐
รวม	๓๗๕	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๓ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ๓๗๕ คน ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า จำนวน ๑๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๐๐ รองลงมา มีวุฒิการศึกษาระดับอาชีวศึกษา (ปวช. ปวส. อนุปริญญา) จำนวน ๑๐๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๙๐ การศึกษา ระดับ ม.๑ – ม.๖ จำนวน ๘๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๔๐ การศึกษาระดับ ป.๑ – ป.๖ จำนวน ๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๒๐ และเป็นผู้ไม่รู้หนังสือ ๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๕๐

ตารางที่ ๔ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้ต่อเดือนโดยประมาณ

รายได้ต่อเดือน(บาท)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท	๓๗	๙.๖๖
๓,๐๐๑ – ๔,๐๐๐ บาท	๔๘	๑๒.๖๗
๔,๐๐๑ – ๖,๐๐๐ บาท	๗๕	๒๐.๘๔
๖,๐๐๑ – ๘,๐๐๐ บาท	๕๕	๑๕.๕๗
๘,๐๐๑ – ๑๐,๐๐๐ บาท	๕๕	๑๕.๕๗
๑๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๙๕	๒๕.๕๕
รวม	๓๗๕	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ๓๗๕ คน ส่วนใหญ่มีรายได้ตั้งแต่ ๑๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป จำนวน ๙๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๕๕ รองลงมา มีรายได้ ตั้งแต่ ๔,๐๐๑ – ๖,๐๐๐ บาท จำนวน ๗๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๘๔ มีรายได้ตั้งแต่ ๖,๐๐๑ – ๘,๐๐๐ บาท และมีรายได้ตั้งแต่ ๘,๐๐๑-๑๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๕๗ มีรายได้ตั้งแต่ ๓,๐๐๑ – ๔,๐๐๐ บาท จำนวน ๔๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๖๗ และมีรายได้ไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท จำนวน ๓๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๖๖

ตารางที่ ๕ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามกลุ่มอาชีพ

กลุ่มอาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกรรวม	๑๕	๓.๕๖
ค้าขาย	๑๕๔	๔๐.๖๓
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	๔๓	๑๑.๓๔
รับจ้างทั่วไป	๑๒๕	๓๔.๐๔
อื่นๆ	๓๘	๑๐.๐๓
รวม	๓๗๕	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๕ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ๓๗๕ คน ส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย จำนวน ๑๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๖๓ รองลงมามีอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน ๑๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๐๔ มีอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ จำนวน ๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๓๔ มีอาชีพอื่น ๆ เช่น แม่บ้าน นักเรียน นักศึกษา ข้าราชการบำนาญ จำนวน ๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๐๓ และมีอาชีพเกษตรกรรวม จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๕๖

ตารางที่ ๖ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามหน่วยหรือเขตเลือกตั้ง

หน่วยหรือเขตเลือกตั้ง	จำนวน	ร้อยละ
บริเวณวัดคูยาง	๑๐๖	๒๘.๐๐
บริเวณตลาดศูนย์การค้า	๑๒๔	๓๒.๗๐
บริเวณลานโพธิ์	๕๕	๑๔.๖๐
บริเวณโรงพยาบาลกำแพงเพชร	๕๐	๑๓.๒๐
รวม	๓๓๕	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๖ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ๓๓๕ คน ส่วนใหญ่อยู่ในหน่วยหรือเขตเลือกตั้งบริเวณตลาดศูนย์การค้า จำนวน ๑๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๗๐ รองลงมามีหน่วยหรือเขตเลือกตั้งบริเวณวัดคูยาง จำนวน ๑๐๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๐๐ มีหน่วยหรือเขตเลือกตั้งบริเวณลานโพธิ์ จำนวน ๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๖๐ และมีหน่วยหรือเขตเลือกตั้งบริเวณโรงพยาบาลกำแพงเพชรจำนวน ๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๒๐

๔.๒ ความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๔.๒.๑ คุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ประชาชนพึงประสงค์

ตารางที่ ๗ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการกำหนดวุฒิการศึกษาของผู้สมัคร ส.ส.

การกำหนดวุฒิการศึกษาของผู้สมัคร ส.ส.	จำนวน	ร้อยละ
ในการรับสมัครควรกำหนดวุฒิการศึกษา	๓๗๓	๕๘.๔๐
ในการรับสมัครไม่ควรกำหนดวุฒิการศึกษา	๖	๑.๖๐
รวม	๓๗๙	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๗ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าควรกำหนดวุฒิการศึกษาของผู้สมัคร ส.ส. ร้อยละ ๕๘.๔๐

ตารางที่ ๘ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับคุณสมบัติทางการศึกษาขั้นต่ำของผู้สมัคร ส.ส.

คุณสมบัติทางการศึกษาขั้นต่ำของผู้สมัคร ส.ส.	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า ป.๖ ลงมา	๑	๐.๓๐
อาชีวศึกษา (ปวช., ปวส., อนุปริญญา)	๒	๐.๕๐
ปริญญาตรี	๒๖๕	๖๙.๙๐
ปริญญาโท	๘๖	๒๒.๗๐
ปริญญาเอก	๒๓	๖.๑๐
อื่นๆ (ระบุ)...	๒	๐.๕๐
รวม	๓๗๙	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๘ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติทางการศึกษาของผู้สมัคร ส.ส. ว่าคุณสมบัติทางการศึกษาขั้นต่ำควรอยู่ในระดับปริญญาตรี มากที่สุด ร้อยละ ๖๙.๙๐ รองลงมา มีความเห็นว่าการศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ ๒๒.๗๐. และมีการศึกษาในระดับปริญญาเอก ร้อยละ ๖.๑๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๕ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของประชาชนเกี่ยวกับความรู้หรือการศึกษา
ของ ส.ส.

ต้องการ ส.ส. ที่มีความรู้หรือจบการศึกษาทางด้าน	จำนวน	ร้อยละ
รัฐศาสตร์	๒๔๕	๖๔.๖๔
นิติศาสตร์	๕๕	๒๖.๑๒
แพทยศาสตร์	๒๔	๖.๓๔
วิศวกรรมศาสตร์	๘	๒.๑๐
อื่น ๆ	๓	๐.๘๐
รวม	๓๗๕	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๕ พบว่า ประชาชนต้องการ ส.ส. ที่มีความรู้หรือจบการศึกษาทางด้าน
รัฐศาสตร์ มากที่สุด ร้อยละ ๖๔.๖๔ รองลงมา ต้องการ ส.ส. ที่มีความรู้หรือจบการศึกษาทางด้าน
นิติศาสตร์ ร้อยละ ๒๖.๑๒ และต้องการ ส.ส. ที่มีความรู้หรือจบการศึกษาทางด้านแพทยศาสตร์
ร้อยละ ๖.๓๔ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๐ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของประชาชนเกี่ยวกับสถาบันการศึกษาที่
ส.ส. จบการศึกษา

สถาบันการศึกษาที่ ส.ส. จบการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ภายในประเทศ	๑๕๐	๓๕.๕๕
จากต่างประเทศ	๔๐	๑๐.๕๕
ทั้งในและต่างประเทศ	๑๘๘	๔๙.๖๐
อื่น ๆ	๑	๐.๓๐
รวม	๓๗๕	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๑๐ พบว่า ประชาชนต้องการ ส.ส. ที่จบการศึกษาจากสถาบันการศึกษาทั้งใน
และต่างประเทศ มากที่สุด ร้อยละ ๔๙.๖๐ รองลงมาต้องการ ส.ส. ที่จบการศึกษาจากสถาบัน
ภายในประเทศ ร้อยละ ๓๕.๕๕ และจบการศึกษาจากสถาบันการศึกษาต่างประเทศ ร้อยละ ๑๐.๕๕
ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๑ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของประชาชนเกี่ยวกับเพศ ของ ส.ส.

ความต้องการของประชาชนเกี่ยวกับเพศ ของ ส.ส.	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	๓๓๔	๘๘.๑๐
หญิง	๔๕	๑๑.๙๐
รวม	๓๗๙	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๑๑ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ต้องการ ส.ส. เพศชาย ร้อยละ ๘๘.๑๐ และต้องการ ส.ส. เพศหญิง ร้อยละ ๑๑.๙๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๒ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับอาชีพที่เหมาะสมกับการเป็น ส.ส.

อาชีพที่เหมาะสมกับการเป็น ส.ส.	จำนวน	ร้อยละ
นักกฎหมาย	๑๕๑	๓๙.๘๐
นักเศรษฐศาสตร์	๔๗	๑๒.๔๐
นักวิชาการ	๖๕	๑๗.๒๐
นักธุรกิจ	๕๐	๑๓.๒๐
นักการศาสนา	๒	๐.๕๐
เกษตรกร	๓	๐.๘๐
นักการเมืองอย่างเดียว	๕๖	๑๔.๘๐
อื่นๆ (ระบุ)...	๕	๑.๓๐
รวม	๓๗๙	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๑๒ พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าอาชีพที่เหมาะสมกับการเป็น ส.ส. คืออาชีพนักกฎหมาย มากที่สุด ร้อยละ ๓๙.๘๐ รองลงมา คืออาชีพนักวิชาการ ร้อยละ ๑๗.๒๐ และเป็นนักการเมืองอย่างเดียว ร้อยละ ๑๔.๘๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๓ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับลักษณะของ ส.ส.
ที่ประชาชนต้องการ

ลักษณะของ ส.ส.ที่ต้องการ	จำนวน	ร้อยละ
เป็นผู้มีอิทธิพล	๑	๐.๓๐
คนจริง พูดจริง ทำจริง	๑๓๖	๓๕.๕๐
คนที่มีการศึกษาสูง	๓๒	๘.๔๐
คนมีคุณธรรม/มีเกียรติประวัติดีสั่งคมให้การยอมรับ	๕๗	๒๕.๖๐
เป็นบุคคลในพื้นที่	๔๕	๑๑.๕๐
คนกว้างขวาง มีคนรู้จักมาก	๘	๒.๑๐
เป็นผู้นำการพัฒนา	๕๕	๑๔.๕๐
ผู้นำท้องถิ่น	๕	๑.๓๐
รวม	๓๗๕	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๑๓ พบว่า ประชาชนต้องการ ส.ส.ที่มีลักษณะเป็นคนจริง พูดจริง ทำจริง มากที่สุด ร้อยละ ๓๕.๕๐ รองลงมา คือต้องการ ส.ส.ที่มีคุณธรรม/มีเกียรติประวัติดีสั่งคมให้การยอมรับ ร้อยละ ๒๕.๖๐ และ ต้องการ ส.ส.ที่มีลักษณะเป็นผู้นำการพัฒนา ร้อยละ ๑๔.๕๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๔ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับลักษณะของ ส.ส.ที่
ประชาชนไม่ต้องการ

ลักษณะของ ส.ส.ที่ไม่ต้องการ	จำนวน	ร้อยละ
เป็นผู้มีอิทธิพล	๓๔๒	๕๐.๒๐
คนจริง พูดจริง ทำจริง	๗	๑.๘๐
คนที่มีการศึกษาสูง	๕	๑.๓๐
ประวัติดี และสั่งคมให้การยอมรับเป็นบุคคลในพื้นที่	๑๑	๒.๕๐
คนกว้างขวาง มีคนรู้จักมาก	๔	๑.๑๐
เป็นผู้นำการพัฒนา	๔	๑.๑๐
มีฐานะร่ำรวย	๖	๑.๖๐
รวม	๓๗๕	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๑๔ พบว่า ลักษณะของ ส.ส.ที่ประชาชนไม่ต้องการมากที่สุด คือ เป็นผู้ที่มีอิทธิพล ร้อยละ ๕๐.๒๐

ตารางที่ ๑๕ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับผลงานของ ส.ส.ที่ประชาชนพอใจ

ผลงานของ ส.ส.ที่ประชาชนพอใจ	จำนวน	ร้อยละ
สร้างถนน	๕	๑.๓๐
สร้างแหล่งน้ำ	๔	๑.๑๐
ติดตั้งไฟฟ้า	๑	๐.๓๐
สร้างโรงพยาบาล	๖	๑.๘๐
สร้างโรงเรียน	๔	๑.๑๐
ช่วยให้ราคาพืชผลดีขึ้น	๓๖	๙.๔๕
ทำนุบำรุงวัด/ศาสนา	๕	๑.๓๐
ส่งเสริมการกีฬาและวัฒนธรรมท้องถิ่น	๒๐	๕.๒๕
ปรับปรุงแก้ไขหรือออกกฎหมายเพื่อประชาชน	๕๐	๑๓.๑๕
ควบคุมการทำงานของฝ่ายบริหารให้คอยแก้ไขความเดือดร้อนของประชาชน	๘๕	๒๓.๔๘
ช่วยเหลือประสานงานกับทางราชการเมื่อประชาชนได้รับความเดือดร้อน	๑๕๘	๔๑.๖๕
รวม	๓๗๕	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๑๕ พบว่า ผลงานของ ส.ส.ที่ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่พอใจ คือช่วยเหลือประสานงานกับทางราชการเมื่อประชาชนได้รับความเดือดร้อน ร้อยละ ๔๑.๖๕ รองลงมาคือควบคุมการทำงานของฝ่ายบริหารให้คอยแก้ไขความเดือดร้อนของประชาชน ร้อยละ ๒๓.๔๘ และการปรับปรุงแก้ไขหรือออกกฎหมายเพื่อประชาชน ร้อยละ ๑๓.๑๕ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๖ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับเหตุผลในการตัดสินใจเลือก ส.ส.

เหตุผลในการตัดสินใจเลือก ส.ส.	จำนวน	ร้อยละ
เป็นผู้มีการศึกษาสูง	๔๔	๑๑.๖๑
เป็นคนพูดเก่ง	๒	๐.๕๓
เคยรับราชการมาก่อน	๓๕	๑๐.๓๐
เป็นนักธุรกิจ หรือมีฐานะดี	๗	๑.๘๐
สังกัดพรรคการเมืองที่มีนโยบายชัดเจนน่าเชื่อถือ	๑๕๓	๔๐.๓๘
เป็นคนในพื้นที่หรือมีถิ่นกำเนิดในจังหวัดกำแพงเพชร	๗๕	๒๐.๘๔
เป็นคนที่มีโอกาสเป็นผู้บริหารประเทศ	๒๒	๕.๘๐
มีบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ หน้าตาดี	๑๐	๒.๖๔
เป็นผู้มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักหรือเป็นคนกว้างขวาง	๒๓	๖.๑๐
รวม	๓๗๕	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๑๖ พบว่า เหตุผลในการตัดสินใจเลือก ส.ส. มากที่สุด คือ สังกัดพรรคการเมือง ที่มีนโยบายชัดเจนน่าเชื่อถือ ร้อยละ ๔๐.๓๘ รองลงมา คือ เป็นคนในพื้นที่หรือมีถิ่นกำเนิดในจังหวัดกำแพงเพชร ร้อยละ ๒๐.๘๔ และเป็นผู้มีการศึกษาสูง ร้อยละ ๑๑.๖๑ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๗ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ได้รับเลือกเป็น ส.ส.ในเขตของท่านเมื่อเลือกตั้งคราวก่อน (๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘)

คุณสมบัติของผู้ได้รับเลือกเป็น ส.ส. ในครั้งนี้	จำนวน	ร้อยละ
มีคุณสมบัติตามที่ท่านคาดหวังไว้ทุกคน	๑๓๒	๓๔.๘๐
มีคุณสมบัติตามที่ท่านคาดหวังไว้เพียง ๒ คน	๓๗	๙.๘๐
มีคุณสมบัติตามที่ท่านคาดหวังไว้เพียงคนเดียว	๗๒	๑๙.๐๐
ไม่มีคนใดมีคุณสมบัติตามที่ท่านคาดหวังไว้	๑๓๘	๓๖.๔๐
รวม	๓๗๙	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๑๗ พบว่า เมื่อเลือกตั้งคราวก่อน (๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘) ประชาชนมีความเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ได้รับเลือกเป็น ส.ส. ว่าไม่มีคนใดมีคุณสมบัติตามที่ท่านคาดหวังไว้ มากที่สุด ร้อยละ ๓๖.๔๐ รองลงมา คือมีคุณสมบัติตามที่ท่านคาดหวังไว้ทุกคน ร้อยละ ๓๔.๘๐ และมีคุณสมบัติตามที่ท่านคาดหวังไว้เพียงคนเดียว ร้อยละ ๑๙.๐๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๘ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับคุณสมบัติ ของ ส.ส. ในการเลือกตั้งครั้งต่อไป

คุณสมบัติของผู้ได้รับเลือกเป็น ส.ส. ในตั้งต่อไป	จำนวน	ร้อยละ
ตัวบุคคลเป็นหลัก	๑๐๙	๒๘.๗๖
พรรคการเมืองและนโยบายพรรคเป็นหลัก	๗๓	๑๙.๒๖
ตัวบุคคล พรรคการเมือง และนโยบายพรรค ประกอบกัน	๑๙๓	๕๐.๙๒
อื่นๆ	๔	๑.๐๖
รวม	๓๗๙	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๑๘ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ได้รับเลือกเป็น ส.ส. ในตั้งต่อไป คือ จะเลือกตัวบุคคล พรรคการเมือง และนโยบายพรรค ประกอบกัน มากที่สุด ร้อยละ ๕๐.๙๒ รองลงมาคือ เลือกตัวบุคคลเป็นหลัก ร้อยละ ๒๘.๗๖ และ เลือกพรรคการเมืองและนโยบายพรรคเป็นหลัก ร้อยละ ๑๙.๒๖ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๕ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับคุณสมบัติที่จะ
พิจารณาในกรณีการเลือกตั้ง ส.ส. คราวถัดไป

คุณสมบัติที่จะพิจารณาในกรณีการเลือกตั้ง ส.ส.ในคราวถัดไป	จำนวน	ร้อยละ
เป็นผู้มีการศึกษาสูง	๓๕	๑๐.๒๕
เป็นคนพูดเก่ง	๕	๑.๓๐
เคยรับราชการมาก่อน	๒๕	๗.๓๐
เป็นคนร่ำรวย	๒	๐.๕๓
เป็นคนที่มีความซื่อสัตย์สุจริตน่าเชื่อถือ	๔๗	๑๒.๔๐
เป็นผู้มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จัก เป็นคนกว้างขวาง	๓๐	๗.๕๒
เป็นบุคคลที่ผู้นำหมู่บ้านหรือญาติพี่น้องแนะนำ	๕	๑.๓๐
จะพิจารณาที่คุณสมบัติในกรณีการเลือกตั้ง ส.ส.ในคราวถัดไป	๑๑๕	๓๐.๓๔
เป็นผู้มีโอกาสเป็นรัฐมนตรี/หรือเป็นฝ่ายรัฐบาล	๑๔	๓.๖๕
สังกัดพรรคการเมืองที่มีนโยบายชัดเจนน่าเชื่อถือ	๕๓	๑๔.๕๓
รวม	๓๗๕	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๑๕ พบว่า คุณสมบัติที่ประชาชนจะพิจารณาในกรณีการเลือกตั้ง ส.ส.ในคราวถัดไป มากที่สุด คือ จะพิจารณาที่คุณสมบัติในกรณีการเลือกตั้ง ส.ส.ในคราวถัดไป ร้อยละ ๓๐.๓๔ รองลงมา คือ สังกัดพรรคการเมืองที่มีนโยบายชัดเจนน่าเชื่อถือ ร้อยละ ๑๔.๕๓ และเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์สุจริตน่าเชื่อถือ ร้อยละ ๑๒.๔๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๐ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการติดตามผลงาน
ของ ส.ส. ในเขตเลือกตั้ง แต่ละครั้ง

การติดตามผลงานของ ส.ส.	จำนวน	ร้อยละ
ติดตามมาโดยตลอด	๑๔๕	๓๘.๒๖
สนใจบ้างเป็นบางครั้ง	๒๑๕	๕๗.๗๕
ไม่ได้ติดตามผลงาน	๑๔	๓.๖๕
อื่น ๆ	๑	๐.๓๐
รวม	๓๗๕	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๒๐ พบว่า ประชาชนมีการติดตามผลงานของ ส.ส. บ้างเป็นบางครั้ง ร้อยละ ๕๗.๗๕ รองลงมาคือติดตามมาโดยตลอด ร้อยละ ๓๘.๒๖ และไม่ได้ติดตามผลงาน ร้อยละ ๓.๖๕ ตามลำดับ

๔.๒.๒ คุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ประชาชนคาดหวัง

ในการศึกษาความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใน ๑๐ ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถ ด้านคุณประโยชน์ ด้านคุณวุฒิ ด้านคุณทัศนะ ด้านคุณลักษณะชีวิต ด้านคุณประวัติ ด้านคุณอาชีพ ด้านคุณวาจา ด้านกริยา และด้านคุณธรรม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางที่ ๒๑ - ๓๑

ตารางที่ ๒๑ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ภาพรวม

คุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับความ คาดหวัง
๑. ด้านความสามารถ	๔.๔๑	๐.๖๔	มาก
๒. ด้านคุณประโยชน์	๔.๔๖	๐.๖๗	มากที่สุด
๓. ด้านคุณวุฒิ	๔.๓๔	๐.๗๐	มาก
๔. ด้านคุณทัศนะ	๔.๔๔	๐.๕๕	มาก
๕. ด้านคุณลักษณะชีวิต	๔.๔๔	๐.๖๖	มาก
๖. ด้านคุณประวัติ	๔.๓๕	๐.๗๑	มาก
๗. ด้านคุณอาชีพ	๔.๓๕	๐.๕๕	มาก
๘. ด้านคุณวาจา	๔.๔๕	๐.๖๔	มาก
๙. ด้านกริยา	๔.๒๕	๐.๖๗	มาก
๑๐. ด้านคุณธรรม	๔.๕๕	๐.๕๖	มากที่สุด
รวม	๔.๔๒	๐.๖๔	มาก

จากตารางที่ ๒๑ พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๔๒$) เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ประชาชนมีความคาดหวัง
ต่อคุณภาพสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในด้านคุณประโยชน์ ($\bar{x} = ๔.๔๖$) และด้านคุณธรรม
($\bar{x} = ๔.๕๕$) อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ ๒๒ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านความสามารถ

คุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านความสามารถ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับความ คาดหวัง
๑. เป็นคนเก่ง ฉลาดรอบรู้	๔.๖๐	๐.๖๕	มากที่สุด
๒. สามารถบริหารจัดการได้อย่างดีเลิศในด้านการ บริหารงาน	๔.๒๕	๐.๕๕	มาก
๓. สามารถบริหารจัดการได้อย่างดีเลิศในด้านการ บริหารคน	๔.๒๘	๐.๕๘	มาก
๔. สามารถบริหารจัดการได้อย่างดีในด้านการบริหาร เศรษฐกิจ	๔.๓๗	๐.๖๑	มาก
๕. ทำงานได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ	๔.๔๕	๐.๖๐	มาก
รวม	๔.๔๑	๐.๕๕	มาก

จากตารางที่ ๒๒ พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ในด้านความสามารถในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๔๑$) โดยข้อที่ประชาชนมีความคาดหวัง
มากที่สุดคือเป็นคนเก่ง ฉลาดรอบรู้ ($\bar{x} = ๔.๖๐$) รองลงมาคือทำงานได้อย่างรวดเร็วและมี
ประสิทธิภาพ ($\bar{x} = ๔.๔๕$) และสามารถบริหารจัดการได้อย่างดีในด้านการบริหารเศรษฐกิจ
($\bar{x} = ๔.๓๗$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๓ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านคุณประโยชน์

คุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านคุณประโยชน์	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับความ คาดหวัง
๑. ทำทุกสิ่ง โดยเห็นแก่ส่วนรวมเป็นหลัก	๔.๔๕	๐.๖๒	มาก
๒. ทำเพื่อประโยชน์เพื่อประชาชน สังคม ประเทศชาติ	๔.๕๔	๐.๖๐	มากที่สุด
๓. ไม่เห็นแก่ส่วนตัวหรือพวกพ้อง	๔.๔๘	๐.๖๒	มาก
๔. ไม่ทำหน้าที่เพื่อหาผลประโยชน์ส่วนตัว	๔.๔๕	๐.๖๕	มาก
๕. ไม่ประนีประนอมกระทำตามแรงบีบบังคับของพลัง กลุ่มหากเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องหรือเป็นผลร้ายต่อ ประเทศชาติ	๔.๓๕	๐.๖๘	มาก
รวม	๔.๔๖	๐.๖๗	มากที่สุด

จากตารางที่ ๒๓ พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในด้านคุณประโยชน์ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๔๖$) โดยข้อที่ประชาชนมีความคาดหวังมากที่สุด คือ การทำเพื่อประโยชน์ของประชาชน สังคม และประเทศชาติ ($\bar{x} = ๔.๕๔$) รองลงมา คือ ไม่ทำหน้าที่เพื่อหาผลประโยชน์ส่วนตัว ($\bar{x} = ๔.๔๕$) และไม่เห็นแก่ส่วนตัวหรือพวกพ้อง ($\bar{x} = ๔.๔๘$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๔ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านคุณวุฒิ

คุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านคุณวุฒิ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับความ คาดหวัง
๑. เป็นผู้ใฝ่ใจในการศึกษาหาความรู้ที่ชอบเรียนรู้	๔.๓๒	๐.๗๑	มาก
๒. เป็นผู้มีความคิดความอ่านดี	๔.๓๔	๐.๗๐	มาก
๓. มีประสบการณ์การทำงานด้านการบริหารมาเป็นอย่างดี	๔.๓๗	๐.๗๐	มาก
รวม	๔.๓๔	๐.๗๐	มาก

จากตารางที่ ๒๔ พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในด้านคุณวุฒิในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๓๔$) โดยข้อที่ประชาชนมีความคาดหวังมากที่สุดคือ มีประสบการณ์การทำงานด้านการบริหารมาเป็นอย่างดี ($\bar{x} = ๔.๓๗$) รองลงมาคือ เป็นผู้มีความคิดความอ่านดี ($\bar{x} = ๔.๓๔$) และเป็นผู้ใฝ่ใจในการศึกษาหาความรู้ที่ชอบเรียนรู้ ($\bar{x} = ๔.๓๒$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๕ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านคุณลักษณะ

คุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านคุณลักษณะ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับความ คาดหวัง
๑. เป็นคนที่มีวิสัยทัศน์ มองอนาคต	๔.๖๑	๐.๕๖	มากที่สุด
๒. เป็นคนมีความคิดริเริ่ม	๔.๔๘	๐.๕๖	มาก
๓. เป็นคนมีเหตุผลไม่เป็นคนตัดสินใจด้วยเหตุผลเฉพาะหน้า	๔.๓๔	๐.๕๖	มาก
๔. มีทัศนคติที่มีความเป็นสากลพร้อมๆ กับลักษณะของความเป็นไทย	๔.๓๔	๐.๖๑	มาก
รวม	๔.๔๔	๐.๕๕	มาก

จากตารางที่ ๒๕ พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในด้านคุณลักษณะในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๔๔$) โดยข้อที่ประชาชนมีความคาดหวังมากที่สุดคือเป็นคนที่มีวิสัยทัศน์ มองอนาคต ($\bar{x} = ๔.๖๑$) รองลงมาคือเป็นคนมีความคิดริเริ่ม ($\bar{x} = ๔.๔๘$) เป็นคนมีเหตุผลไม่เป็นคนตัดสินใจด้วยเหตุผลเฉพาะหน้า และมีทัศนคติที่มีความเป็นสากลพร้อมๆ กับลักษณะของความเป็นไทย ($\bar{x} = ๔.๓๔$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๖ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านคุณลักษณะชีวิต

คุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านคุณลักษณะชีวิต	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับความ คาดหวัง
๑. มีลักษณะพื้นฐานของการดำเนินชีวิตแบบเสมอต้นเสมอปลาย	๔.๓๔	๐.๗๓	มาก
๒. มีความเมตตา ความกรุณาต่อคนจน คนด้อยโอกาสในสังคม	๔.๔๑	๐.๖๕	มาก
๓. เป็นผู้สนใจและขบถระดับในเรื่องของสิทธิมนุษยชน เพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันด้วยความเสมอภาค	๔.๔๔	๐.๖๔	มาก
๔. รู้จักให้อภัย มีความมั่นคงในอารมณ์ รู้จักกอดคอกอดก้นและรักษาจิตสำนึกให้ถูกต้องและชอบธรรมอยู่เสมอ	๔.๓๖	๐.๖๔	มาก
๕. ไม่ใช่อำนาจหรืออิทธิพลข่มขู่บังคับผู้ที่ด้อยกว่า	๔.๕๑	๐.๖๕	มากที่สุด
๖. มีความสุภาพ อ่อนน้อม ไม่ถือตัว	๔.๔๐	๐.๖๘	มาก
๗. มีความขยันขันแข็ง	๔.๕๐	๐.๖๓	มาก
๘. เป็นคนกล้าหาญ กล้ารับผิดชอบ กล้าตัดสินใจ กล้ายอมรับผิด	๔.๔๘	๐.๖๔	มาก
รวม	๔.๔๓	๐.๖๖	มาก

จากตารางที่ ๒๖ พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในด้านคุณลักษณะชีวิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๔๓$) โดยข้อที่ประชาชนมีความคาดหวังมากที่สุดคือ ไม่ใช่อำนาจหรืออิทธิพลข่มขู่บังคับผู้ที่ด้อยกว่า ($\bar{x} = ๔.๕๑$) รองลงมาคือมีความขยันขันแข็ง ($\bar{x} = ๔.๕๐$) และเป็นคนกล้าหาญ กล้ารับผิดชอบ กล้าตัดสินใจ กล้ายอมรับผิด ($\bar{x} = ๔.๔๘$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๗ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านประวัติ

คุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านประวัติ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับความ คาดหวัง
๑. เป็นผู้ที่มีประวัติที่ดี	๔.๓๓	๐.๗๑	มาก
๒. มีการดำเนินชีวิตตั้งแต่อดีตที่โปร่งใส	๔.๓๔	๐.๗๑	มาก
๓. ต้องเป็นผู้ที่มีความหวังดีต่อสาธารณชน	๔.๓๕	๐.๗๑	มาก
๔. มีชีวิตครอบครัวเป็นแบบอย่างที่ดี	๔.๓๓	๐.๗๔	มาก
รวม	๔.๓๕	๐.๗๑	มาก

จากตารางที่ ๒๗ พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในด้านคุณประวัติ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๓๕$) โดยข้อที่ประชาชนมีความคาดหวังมากที่สุดคือต้องเป็นผู้ที่มีความหวังดีต่อสาธารณชน ($\bar{x} = ๔.๓๕$) รองลงมาคือมีการดำเนินชีวิตตั้งแต่อดีตที่โปร่งใส ($\bar{x} = ๔.๓๔$) เป็นผู้ที่มีประวัติที่ดีและมีชีวิตครอบครัวเป็นแบบอย่างที่ดี ($\bar{x} = ๔.๓๓$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๘ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านสัมมาอาชีพ

คุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านสัมมาอาชีพ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับความ คาดหวัง
๑. เป็นผู้ที่ประกอบแต่สัมมาอาชีพมาตลอด คือประกอบอาชีพที่ไม่ผิดกฎหมายไม่มีประวัติในการดำเนินธุรกิจที่ล้มเหลวไม่ยอมรับ	๔.๔๐	๐.๕๕	มาก
๒. ไม่มีกิจการที่เกี่ยวข้องกับการพนันหรือธุรกิจที่สร้างปัญหาสังคมมาก่อน	๔.๓๘	๐.๕๕	มาก
รวม	๔.๓๕	๐.๕๕	มาก

จากตารางที่ ๒๘ พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในด้านสัมมาอาชีพในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๓๕$) โดยข้อที่ประชาชนมีความคาดหวังมากที่สุดคือเป็นผู้ที่ประกอบแต่สัมมาอาชีพมาตลอด คือประกอบอาชีพที่ไม่ผิดกฎหมายไม่มีประวัติในการดำเนินธุรกิจที่ล้มเหลวไม่ยอมรับ ($\bar{x} = ๔.๔๐$) และไม่มีกิจการที่เกี่ยวข้องกับการพนันหรือธุรกิจที่สร้างปัญหาสังคมมาก่อน ($\bar{x} = ๔.๓๘$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๘ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านคุณวาท

คุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านคุณวาท	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับความ คาดหวัง
๑. เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ มีคำพูดที่สุภาพ	๔.๕๕	๐.๗๐	มากที่สุด
๒. มีเหตุมีผล รักษาคำพูดไว้ให้มั่นคง ไม่โกหก ไม่กลับกลอกไม่ปลิ้นปล้อน	๔.๔๔	๐.๖๐	มาก
๓. ไม่เป็นคนที่ชอบให้ร้ายโจมตีผู้อื่น	๔.๓๖	๐.๖๑	มาก
รวม	๔.๔๕	๐.๖๔	มาก

จากตารางที่ ๒๘ พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ในด้านคุณวาทในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๔๕$) โดยข้อที่ประชาชนมีความคาดหวังมาก
ที่สุดคือเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ มีคำพูดที่สุภาพ ($\bar{x} = ๔.๕๕$) รองลงมาคือ มีเหตุมีผล รักษาคำพูดไว้ให้
มั่นคง ไม่โกหก ไม่กลับกลอกไม่ปลิ้นปล้อน ($\bar{x} = ๔.๔๔$) และไม่เป็นคนที่ชอบให้ร้ายโจมตีผู้อื่น
($\bar{x} = ๔.๓๖$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๓๐ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านคุณกริยา

คุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านคุณกริยา	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับความ คาดหวัง
๑. เป็นผู้ที่สง่างาม	๔.๒๑	๐.๗๒	มาก
๒. สามารถสร้างความเชื่อมั่นชื่นชมต่อผู้ที่เข้ามา ใกล้ชิดได้	๔.๒๕	๐.๗๓	มาก
๓. เป็นผู้ที่รู้จักกาลเทศะ วางตัวอย่างเหมาะสม	๔.๓๗	๐.๖๗	มาก
๔. เข้ากับคนทุกประเภททุกระดับได้	๔.๓๔	๐.๖๕	มาก
รวม	๔.๒๘	๐.๖๗	มาก

จากตารางที่ ๓๐ พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านคุณกริยาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๒๘$) โดยข้อที่ประชาชนมีความคาดหวังมากที่สุด คือ เป็นผู้ที่รู้จักกาลเทศะ วางตัวอย่างเหมาะสม ($\bar{x} = ๔.๓๗$) รองลงมาคือ เข้ากับคนทุกประเภททุกระดับได้ ($\bar{x} = ๔.๓๔$) และสามารถสร้างความเชื่อมั่นชื่นชมต่อผู้ที่เข้ามาใกล้ชิดได้ ($\bar{x} = ๔.๒๕$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๓๑ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านคุณธรรม

คุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้านคุณธรรม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับความคาดหวัง
๑. เป็นคนมีความยุติธรรม มีคุณธรรม จริยธรรม ประจำใจ	๔.๕๘	๐.๕๗	มากที่สุด
๒. มีความซื่อสัตย์ จริงใจต่อประเทศชาติและประชาชน	๔.๖๑	๐.๕๓	มากที่สุด
๓. ประพฤติตนตามระเบียบว่าด้วย “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของข้าราชการการเมือง พ.ศ.๒๕๔๓”	๔.๕๗	๐.๖๑	มากที่สุด
รวม	๔.๕๕	๐.๕๖	มากที่สุด

จากตารางที่ ๓๑ พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในด้านคุณธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๕๕$) โดยข้อที่ประชาชนมีความคาดหวังมากที่สุดคือ มีความซื่อสัตย์ จริงใจต่อประเทศชาติและประชาชน ($\bar{x} = ๔.๖๑$) รองลงมาคือเป็นคนที่มีความยุติธรรม มีคุณธรรม จริยธรรม ประจำใจ ($\bar{x} = ๔.๕๘$) และประพฤตินตามระเบียบว่าด้วย “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของข้าราชการการเมือง พ.ศ.๒๕๔๓” ($\bar{x} = ๔.๕๗$) ตามลำดับ

๔.๓ ผลทดสอบสมมติฐาน

จากการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ และเขตเลือกตั้ง ทดสอบโดยใช้สถิติ F-test พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลไม่มีผลทำให้ ความคาดหวังต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางที่ ๓๒

ตารางที่ ๓๒ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลการทดสอบสมมติฐาน

ปัจจัยส่วนบุคคล	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	Sig
เพศ	๑.๕๑	๐.๕๐	๒.๕๓๔	๐.๐๐๐
อายุ	๓.๓๑	๑.๑๒		
ระดับการศึกษา	๓.๕๘	๑.๒๑		
รายได้ต่อเดือน	๓.๕๑	๑.๖๗		
อาชีพ	๓.๐๖	๑.๑๔		
เขตเลือกตั้ง	๒.๒๕	๑.๐๑		
รวม	๒.๘๔	๑.๑๐		

$p < ๐.๐๕$

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างกัน

จากการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ และเขตเลือกตั้ง ทดสอบโดยใช้สถิติ F-test พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลไม่มีผลทำให้ ความคาดหวังต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งจากทดสอบพบว่า ได้ค่า F เท่ากับ ๒.๕๓๔ ระดับนัยสำคัญเท่ากับ ๐.๐๐๐ เป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

บทที่ ๕

บทสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้วิจัย ได้ศึกษาจากรายการผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลเมืองกำแพงเพชร กลุ่มตัวอย่างคือ รายการผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลเมืองกำแพงเพชร ได้จำนวน ๓๗๕ คน ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะไว้ ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ผลการวิเคราะห์สภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ๓๗๕ คน เป็นเพศชายจำนวน ๑๘๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๖๐ และเพศหญิง จำนวน ๑๘๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๔๐ ส่วนใหญ่อายุตั้งแต่ ๓๑ ปี – ๔๐ ปี จำนวน ๑๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๖๖ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า จำนวน ๑๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๐๐ ส่วนใหญ่มีรายได้ตั้งแต่ ๑๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป จำนวน ๘๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๕๘ ส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย จำนวน ๑๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๐๖ ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ๓๗๕ คน ส่วนใหญ่อยู่ในหน่วยหรือเขตเลือกตั้งบริเวณตลาดศูนย์การค้า จำนวน ๑๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๗๖ รองลงมา มีหน่วยหรือเขตเลือกตั้งบริเวณวัดกุยยาง จำนวน ๑๐๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๐๐ มีหน่วยหรือเขตเลือกตั้งบริเวณลานโพธิ์ จำนวน ๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๑๐ และมีหน่วยหรือเขตเลือกตั้งบริเวณโรงพยาบาลกำแพงเพชรจำนวน ๕๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๑๕

๕.๑.๒ ความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๑. คุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ประชาชนพึงประสงค์

- ๑) ประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าควรกำหนดวุฒิการศึกษาของผู้สมัคร ส.ส.
- ๒) ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติทางการศึกษาของผู้สมัคร ส.ส. ว่าวุฒิทางการศึกษาขั้นต่ำควรอยู่ในระดับปริญญาตรี มากที่สุด ร้อยละ ๖๕.๕๐ รองลงมา มีความเห็นว่าควรมีการศึกษาขั้นต่ำอยู่ในระดับปริญญาโท ร้อยละ ๒๒.๗๐ และมีการศึกษาในระดับปริญญาเอก ร้อยละ ๖.๑๐ ตามลำดับ

๓) ประชาชนต้องการ ส.ส. ที่มีความรู้หรือจบการศึกษาทางด้านรัฐศาสตร์ มากที่สุด ร้อยละ ๖๔.๖๔ รองลงมา ต้องการ ส.ส. ที่มีความรู้หรือจบการศึกษาทางด้านนิติศาสตร์ ร้อยละ ๒๖.๑๒ และต้องการ ส.ส. ที่มีความรู้หรือจบการศึกษาทางด้านแพทยศาสตร์ ร้อยละ ๖.๓๔ ตามลำดับ

๔) ประชาชนต้องการ ส.ส. ที่จบการศึกษาจากสถาบันการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ มากที่สุด ร้อยละ ๔๕.๖๐ รองลงมาต้องการ ส.ส. ที่จบการศึกษาจากสถาบันภายในประเทศ ร้อยละ ๓๕.๕๕ และจบการศึกษาจากสถาบันการศึกษาต่างประเทศ ร้อยละ ๑๐.๕๕ ตามลำดับ

๕) ประชาชนส่วนใหญ่ต้องการ ส.ส. เพศชาย ร้อยละ ๘๘.๑๐ และต้องการ ส.ส. เพศหญิง ร้อยละ ๑๑.๙๐ ตามลำดับ

๖) ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าอาชีพที่เหมาะสมกับการเป็น ส.ส. คือ อาชีพนักกฎหมาย มากที่สุด ร้อยละ ๓๕.๘๐ รองลงมา คืออาชีพนักวิชาการ ร้อยละ ๑๗.๒๐ และเป็นนักการเมืองอย่างเคียว ร้อยละ ๑๔.๘๐ ตามลำดับ

๗) ประชาชนต้องการ ส.ส. ที่มีลักษณะเป็นคนจริง พุดจริง ทำจริง มากที่สุด ร้อยละ ๓๕.๙๐ รองลงมา คือต้องการ ส.ส. ที่มีคุณธรรม/มีเกียรติประวัติดีสังคมให้การยอมรับ ร้อยละ ๒๕.๖๐ และ ต้องการ ส.ส.ที่มีลักษณะเป็นผู้นำการพัฒนา ร้อยละ ๑๔.๕๐ ตามลำดับ

๘) ลักษณะของ ส.ส.ที่ประชาชนไม่ต้องการมากที่สุด คือ เป็นผู้มีอิทธิพล ร้อยละ ๕๐.๒๐

๙) ผลงานของ ส.ส.ที่ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่พอใจ คือควบคุมการทำงานของฝ่ายบริหารให้คอยแก้ไขความเดือดร้อนของประชาชน ร้อยละ ๒๓.๔๘ รองลงมาคือการปรับปรุงแก้ไขหรือออกกฎหมายเพื่อประชาชน ร้อยละ ๑๓.๑๕ และช่วยให้ราคาพืชผลดีขึ้น ร้อยละ ๙.๔๕ ตามลำดับ

๑๐) เหตุผลในการตัดสินใจเลือก ส.ส. มากที่สุด คือ สังกัดพรรคการเมืองที่มีนโยบายชัดเจนน่าเชื่อถือ ร้อยละ ๔๐.๓๘ รองลงมา คือ เป็นคนในพื้นที่หรือมีถิ่นกำเนิดในจังหวัดกำแพงเพชร ร้อยละ ๒๐.๘๔ และเป็นผู้มีการศึกษาสูง ร้อยละ ๑๑.๖๑ ตามลำดับ

๑๑) เมื่อเลือกตั้งคราวก่อน (๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘) ประชาชนมีความเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ได้รับเลือกเป็น ส.ส. ว่าไม่มีคนใดมีคุณสมบัติตามที่ท่านคาดหวังไว้ มากที่สุด ร้อยละ ๓๖.๔๐ รองลงมา คือมีคุณสมบัติตามที่ท่านคาดหวังไว้ทุกคน ร้อยละ ๓๔.๘๐ และมีคุณสมบัติตามที่ท่านคาดหวังไว้เพียงคนเดียว ร้อยละ ๑๕.๐๐ ตามลำดับ

๑๒) ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ได้รับเลือกเป็น ส.ส. ในครั้งต่อไป คือ จะเลือกตัวบุคคล พรรคการเมือง และนโยบายพรรค ประกอบกัน มากที่สุด ร้อยละ

๕๐.๕๒ รองลงมาคือ เลือกว่าบุคคลเป็นหลัก ร้อยละ ๒๘.๗๖ และเลือกพรรคการเมืองและนโยบายพรรคเป็นหลัก ร้อยละ ๑๕.๒๖ ตามลำดับ

๑๓) คุณสมบัติที่ประชาชนจะพิจารณาในกรณีการเลือกตั้ง ส.ส.ในคราวถัดไปมากที่สุด คือ จะพิจารณาที่คุณสมบัติในกรณีการเลือกตั้ง ส.ส.ในคราวถัดไป ร้อยละ ๓๐.๓๔ รองลงมา คือ สังกัดพรรคการเมืองที่มีนโยบายชัดเจนน่าเชื่อถือ ร้อยละ ๒๔.๕๓ และเป็นคนที่มีบุคลิกลักษณะน่าเชื่อถือ ร้อยละ ๑๒.๔๐ ตามลำดับ

๑๔) ประชาชนมีการติดตามผลงานของ ส.ส.บ้างเป็นบางครั้ง ร้อยละ ๕๗.๑๕ รองลงมาคือติดตามมาโดยตลอด ร้อยละ ๓๘.๒๖ และไม่ได้ติดตามผลงาน ร้อยละ ๓.๖๕ ตามลำดับ

๒. คุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ประชาชนคาดหวัง

ประชาชนมีความคาดหวังต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๔๒$) เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อคุณภาพสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในด้านคุณประโยชน์ ($\bar{x} = ๔.๔๖$) และด้านคุณธรรม ($\bar{x} = ๔.๕๕$) อยู่ในระดับมากที่สุด

๑) ด้านความสามารถ

ประชาชนมีความคาดหวังต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในด้านความสามารถในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๔๑$) โดยข้อที่ประชาชนมีความคาดหวังมากที่สุดคือเป็นคนเก่ง ฉลาดรอบรู้ ($\bar{x} = ๔.๖๐$) รองลงมาคือทำงานได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ($\bar{x} = ๔.๔๕$) และสามารถบริหารจัดการได้อย่างดีในด้านการบริหารเศรษฐกิจ ($\bar{x} = ๔.๓๗$) ตามลำดับ

๒) ด้านคุณประโยชน์

ประชาชนมีความคาดหวังต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในด้านคุณประโยชน์ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๔๖$) โดยข้อที่ประชาชนมีความคาดหวังมากที่สุดคือ การทำเพื่อประโยชน์ของประชาชน สังคม และประเทศชาติ ($\bar{x} = ๔.๕๔$) รองลงมาคือ ไม่ทำหน้าที่เพื่อหาผลประโยชน์ส่วนตัว ($\bar{x} = ๔.๔๕$) และไม่เห็นแก่ส่วนตัวหรือพวกพ้อง ($\bar{x} = ๔.๔๘$) ตามลำดับ

๓) ด้านคุณวุฒิ

ประชาชนมีความคาดหวังต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในด้านคุณวุฒิ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๓๔$) โดยข้อที่ประชาชนมีความคาดหวังมากที่สุดคือ มีประสบการณ์การทำงานด้านการบริหารมาเป็นอย่างดี ($\bar{x} = ๔.๓๗$) รองลงมาคือ เป็นผู้มีความรู้ มีความคิดความอ่านดี ($\bar{x} = ๔.๓๔$) และเป็นผู้ใส่ใจในการศึกษาหาความรู้ที่ชอบเรียนรู้ ($\bar{x} = ๔.๓๒$) ตามลำดับ

๔) ด้านคุณทัศนะ

ประชาชนมีความคาดหวังต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในด้านคุณทัศนะในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.44$) โดยข้อที่ประชาชนมีความคาดหวังมากที่สุดคือ เป็นคนที่มีวิสัยทัศน์ มองอนาคต ($\bar{x} = 4.61$) รองลงมาคือเป็นคนมีความคิดริเริ่ม ($\bar{x} = 4.48$) เป็นคนมีเหตุผล ไม่เป็นคนตัดสินใจด้วยเหตุผลเฉพาะหน้า และมีทัศนะที่มีความเป็นสากลพร้อมๆ กับลักษณะของความเป็นไทย ($\bar{x} = 4.34$) ตามลำดับ

๕) ด้านคุณลักษณะชีวิต

ประชาชนมีความคาดหวังต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในด้านคุณลักษณะชีวิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.41$) โดยข้อที่ประชาชนมีความคาดหวังมากที่สุดคือ ไม่ใช้อำนาจหรืออิทธิพลข่มขู่บังคับผู้ที่ด้อยกว่า ($\bar{x} = 4.51$) รองลงมาคือมีความขยันขันแข็ง ($\bar{x} = 4.50$) และเป็นคนกล้าหาญ กล้ารับผิดชอบ กล้าตัดสินใจ กล้ายอมรับผิด ($\bar{x} = 4.48$) ตามลำดับ

๖) ด้านคุณประวัติ

ประชาชนมีความคาดหวังต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในด้านคุณประวัติ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.35$) โดยข้อที่ประชาชนมีความคาดหวังมากที่สุดคือต้องเป็นผู้ที่มีความหวังดีต่อสาธารณชน ($\bar{x} = 4.38$) รองลงมาคือมีการดำเนินชีวิตตั้งแต่อดีตที่โปร่งใส ($\bar{x} = 4.34$) เป็นผู้ที่มีประวัติที่ดีและมีชีวิตครอบครัวเป็นแบบอย่างที่ดี ($\bar{x} = 4.31$) ตามลำดับ

๗) ด้านสัมมาอาชีพ

ประชาชนมีความคาดหวังต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในด้านสัมมาอาชีพในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.38$) โดยข้อที่ประชาชนมีความคาดหวังมากที่สุดคือเป็นผู้ที่ประกอบแต่สัมมาอาชีพมาตลอด คือประกอบอาชีพที่ไม่ผิดกฎหมายไม่มีประวัติในการดำเนินธุรกิจที่สังคมไม่ยอมรับ ($\bar{x} = 4.40$) และไม่มีกิจการที่เกี่ยวข้องกับการพนันหรือธุรกิจที่สร้างปัญหาสังคมมาก่อน ($\bar{x} = 4.38$) ตามลำดับ

๘) ด้านคุณวาจา

ประชาชนมีความคาดหวังต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในด้านคุณวาจาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.45$) โดยข้อที่ประชาชนมีความคาดหวังมากที่สุดคือเป็นผู้ที่มีวาทศิลป์ มีคำพูดที่สุภาพ ($\bar{x} = 4.55$) รองลงมาคือ มีเหตุมีผล รักษาคำพูดไว้ให้มั่นคง ไม่โกหก ไม่กลับกลอก ไม่ปลิ้นปล้อน ($\bar{x} = 4.44$) และไม่เป็นคนที่ชอบให้ร้ายโจมตีผู้อื่น ($\bar{x} = 4.36$) ตามลำดับ

๘) ด้านคุณกริยา

ประชาชนมีความคาดหวังต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้านคุณกริยาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๒๕$) โดยข้อที่ประชาชนมีความคาดหวังมากที่สุดคือ เป็นผู้ที่รู้จักกาลเทศะ วางตัวอย่างเหมาะสม ($\bar{x} = ๔.๓๗$) รองลงมาคือ เข้ากับคนทุกประเภททุกระดับได้ ($\bar{x} = ๔.๓๔$) และสามารถสร้างความเชื่อมั่นขึ้นชมต่อผู้ที่เข้ามาใกล้ชิดได้ ($\bar{x} = ๔.๒๕$) ตามลำดับ

๑๐) ด้านคุณธรรม

ประชาชนมีความคาดหวังต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในด้านคุณธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๕๕$) โดยข้อที่ประชาชนมีความคาดหวังมากที่สุดคือ มีความซื่อสัตย์ จริงใจต่อประเทศชาติและประชาชน ($\bar{x} = ๔.๖๑$) รองลงมาคือ เป็นคนมีความยุติธรรม มีคุณธรรม จริยธรรม ประจําใจ ($\bar{x} = ๔.๕๘$) และประพฤติตนตามระเบียบว่าด้วย “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของข้าราชการการเมือง พ.ศ.๒๕๔๗” ($\bar{x} = ๔.๕๗$) ตามลำดับ

๕.๒ อภิปรายผล

ในการศึกษาวิจัย เรื่องการศึกษาความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร ผู้วิจัยอภิปรายผลตามประเด็นต่อไปนี้

๑. ประชาชนมีความคาดหวังต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากในปัจจุบันการมีส่วนร่วมทางการเมืองนับเป็นสิ่งสำคัญ และสิ่งหนึ่งที่ประชาชนพึงทำได้คือการใช้สิทธิในการเลือกผู้แทนราษฎร ดังนั้นประชาชนจึงมีความคาดหวังอย่างมากต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ตนเป็นผู้เลือกเข้าไป และเมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อคุณภาพสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในด้านคุณประโยชน์มากที่สุดซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของเจดศักดิ์ เปลี่ยนแปลงศรี ที่กล่าวไว้ว่า ผู้แทนราษฎรที่ดีจะต้องทำทุกสิ่งโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ทำเพื่อประโยชน์ของประชาชน สังคม ประเทศชาติ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ดังนั้นจึงทำให้ประชาชนมีความคาดหวังต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้านคุณประโยชน์ มากที่สุด เนื่องจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องเป็นตัวแทนของประชาชน ต้องกระทำเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนและสังคมโดยรวมมากที่สุด เป็นต้น

๑.๑ ด้านความสามารถ

ประชาชนมีความคาดหวังต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในด้านความสามารถในภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่ประชาชนมีความคาดหวังมากที่สุดคือเป็นคนเก่ง ฉลาดรอบรู้ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะความเป็นผู้นำ ที่สตีจอกคิด ได้ศึกษาและจำแนกคุณลักษณะของภาวะผู้นำไว้ ๖ ประการ ได้แก่ ลักษณะทางกาย ภูมิหลังทางสังคม สติปัญญา ความรู้ความสามารถ บุคลิกภาพ ลักษณะงานที่เกี่ยวกับงาน และลักษณะต่าง ๆ ทางสังคม ซึ่งคนเก่ง ฉลาดรอบรู้ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นคุณลักษณะหนึ่งของผู้นำในด้านสติปัญญาความรู้ความสามารถ

๑.๒ ด้านคุณประโยชน์

ประชาชนมีความคาดหวังต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในด้านคุณประโยชน์ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่ประชาชนมีความคาดหวังมากที่สุดคือ การทำเพื่อประโยชน์ของประชาชน สังคม และประเทศชาติ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากในปัจจุบันประชาชนมีความสนใจและมีจิตสำนึกส่วนรวมมากยิ่งขึ้น และมีความตระหนักในความเป็นชาติไทยดังนั้นจึงทำให้มีความคาดหวังต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในด้านคุณประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประโยชน์ของประชาชน สังคม และประเทศชาติ

๑.๓ ด้านคุณวุฒิ

ประชาชนมีความคาดหวังต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในด้านคุณวุฒิในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่ประชาชนมีความคาดหวังมากที่สุดคือ มีประสบการณ์การทำงานด้านการบริหารมาเป็นอย่างดี สอดคล้องกับที่เกียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปคุณสมบัติน และแนวทางการคัดเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และคณะรัฐมนตรีไว้ ซึ่งหนึ่งในนั้นคือคุณสมบัตินของการเป็นผู้มีความสามารถ เป็นคนเก่ง ฉลาดรอบรู้ ที่สำคัญจะต้องเป็นนักบริหารที่มีความสามารถบริหารจัดการได้อย่างดีเลิศใน ๓ ด้าน คือบริหารงาน บริหารคน บริหารเศรษฐกิจ เพื่อให้สามารถนำประเทศเข้าสู่โลกได้อย่างทัดเทียมประเทศอื่น

๑.๔ ด้านคุณทัศนนะ

ประชาชนมีความคาดหวังต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในด้านคุณทัศนนะในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่ประชาชนมีความคาดหวังมากที่สุดคือเป็นคนที่มีความวิสัยทัศน์ มองอนาคต เนื่องจากรัฐมนตรีในยุคโลกาภิวัตน์จำเป็นต้องเป็นคนที่มีความวิสัยทัศน์ มองอนาคต เป็นคนมีความคิดริเริ่ม ไม่มองอะไรแคบ ๆ ไม่เป็นคนคิดสั้น ๆ ไม่ตัดสินใจโดยเหตุผลเฉพาะหน้า

๑.๕ ด้านคุณลักษณะชีวิต

ประชาชนมีความคาดหวังต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในด้านคุณลักษณะชีวิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่ประชาชนมีความคาดหวังมากที่สุดคือไม่ใช่อำนาจหรืออิทธิพลข่มขู่บังคับผู้ที่ด้อยกว่า เดิมสังคมไทยนิยมอำนาจ จึงมีคนคิดว่าลักษณะผู้นำคือลักษณะที่เด็ดขาด มีความเป็นเผด็จการอยู่ในที่ จึงมีคนนิยม จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และเผด็จการทหารบางคน แต่ความจริงแล้วในยุคปัจจุบัน ผู้ที่พยายามสร้างสถานะการเป็นผู้นำจะต้องเป็นคนที่มีความเป็นกันเองมีความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้ร่วมงานที่จะเสริมสร้างให้เกิดรูปแบบการจ้องการที่เหมาะสมดังนั้นประชาชนจึงไม่ต้องการผู้แทนราษฎรที่ใช้อำนาจหรืออิทธิพลข่มขู่บังคับผู้ที่ด้อยกว่า และต้องมาจากการเลือกโดยฐานของมวลชน ไม่ใช่มาจากกลุ่มอิทธิพล

๑.๖ ด้านคุณประวัติ

ประชาชนมีความคาดหวังต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในด้านคุณประวัติ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่ประชาชนมีความคาดหวังมากที่สุดคือต้องเป็นผู้ที่มีความหวังดีต่อสาธารณชน รองลงมาคือมีการดำเนินชีวิตตั้งแต่อดีตที่โปร่งใส เนื่องจากการเป็นผู้นำต้องเป็นที่ยอมรับของประชาชนต้องมีภาพลักษณ์ที่ดีต่อสายตาประชาชน ดังนั้นจึงต้องเป็นผู้ที่มีประวัติและความประพฤติที่ดีงามเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือในสายตาของประชาชน

๑.๗ ด้านสัมมาอาชีพ

ประชาชนมีความคาดหวังต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในด้านสัมมาอาชีพในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่ประชาชนมีความคาดหวังมากที่สุดคือเป็นผู้ที่ประกอบแต่สัมมาอาชีพมาตลอด คือประกอบอาชีพที่ไม่ผิดกฎหมายไม่มีประวัติในการดำเนินธุรกิจที่สังคมไม่ยอมรับ เนื่องจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นจะต้องเป็นผู้ที่อยู่ในสายตาของประชาชนและจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีต่อประชาชน ดังนั้นการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงต้องเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพสุจริต และต้องเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์เนื่องจากจะต้องเป็นตัวแทนของประชาชนในการรักษาผลประโยชน์ของประชาชน ดังนั้นประชาชนจึงให้ความสำคัญและคาดหวังว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องประกอบอาชีพที่ไม่ผิดกฎหมาย และไม่มีประวัติในการดำเนินธุรกิจที่สังคมไม่ยอมรับ

๑.๘ ด้านคุณวาจา

ประชาชนมีความคาดหวังต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในด้านคุณวาจาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่ประชาชนมีความคาดหวังมากที่สุดคือเป็นผู้ที่มีวาจาพิถีพิถันมีคำพูดที่สุภาพ รองลงมาคือ มีเหตุมีผล รักษาคำพูดไว้ให้มั่นคง ไม่โกหกไม่กลับกลอกไม่ปลิ้นปล้อน ซึ่งสอดคล้องกับที่เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ ได้ทำการวิจัย ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากในช่วงการหา

เสี่ยงก่อนการเลือกตั้ง ผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่มีการแถลงนโยบายให้ประชาชนได้รับรู้ เหมือนกับการสัญญากับประชาชนไว้ ดังนั้นประชาชนจึงคาดหวังว่าเมื่อผู้แทนที่ตนเลือกเข้าไปเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้วจะรักษาคำพูดไว้ให้มั่นคง ไม่โกหกไม่กลับกลอกไม่ปลิ้นปล้อน เป็นต้น

๑.๕ ด้านคุณกริยา

ประชาชนมีความคาดหวังต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้านคุณกริยา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่ประชาชนมีความคาดหวังมากที่สุดคือ เป็นผู้ที่มีรู้จักกาลเทศะ วางตัวอย่างเหมาะสม รองลงมาคือ เข้ากับคนทุกประเภททุกระดับได้ เนื่องจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นหมายถึงการเป็นตัวแทนของประชาชน ดังนั้นเพื่อให้ทราบถึงความต้องการของประชาชน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงต้องใกล้ชิดกับประชาชน ดังนั้นจึงส่งผลให้ประชาชนมีความคาดหวังต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการวางตัวอย่างเหมาะสม นอกจากนี้แล้วยังต้องเป็นบุคคลที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้ทุกระดับเพื่อจะได้ทราบความต้องการและความยากลำบากของประชาชน และนำกลับไปกำหนดนโยบายร่วมกันและกลับมาให้ความช่วยเหลือต่อไป

๑.๑๐ ด้านคุณธรรม

ประชาชนมีความคาดหวังต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในด้านคุณธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่ประชาชนมีความคาดหวังมากที่สุดคือ มีความซื่อสัตย์ จริงใจต่อประเทศชาติและประชาชน รองลงมาคือเป็นคนมีความซื่อสัตย์ มีคุณธรรม จริยธรรม ประจําใจ ดังที่ประเวศ วะสี ได้ศึกษาเกี่ยวกับจริยธรรมของนักการเมือง และได้เสนอไว้ว่านักการเมืองควรยึดถือหลักแห่งจริยธรรมทางการเมือง ๘ ประการ คือ ๑) เป็นสัตบุรุษ หรือสัตบุคคล คือการเป็นคนดีมีศีลธรรมเป็นภาพของคนมีจริยธรรมโดยทั่วไป แต่นักการเมืองต้องมีสูงกว่าคนทั่วไป ๒) เป็นผู้มีวิจิตจริต คือต้องเป็นผู้พูดความจริง ไม่ให้ร้ายป้ายสี พูดถูกกาลเทศะ พูดแล้วประกอบด้วยประโยชน์ ๓) เว้นขาดจากการแสวงหาหรือรับประโยชน์โดยมิชอบ ๔) ไม่ซื้อเสียงหรือขายตัว ๕) ไม่เป็นผู้ประพฤตินอกกฎหมาย ๖) ไม่ติดยาเสพติดให้โทษทำให้ตั้งอยู่ในความประมาท ๗) เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ยาวไกล และ ๘) มีความเป็นกัลยาณมิตร ซึ่งทั้งหมด เป็นความคาดหวังต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในด้านคุณธรรมที่ประชาชนคาดหวัง

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. ผู้เกี่ยวข้องควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการวิเคราะห์ถึงแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงด้านคุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

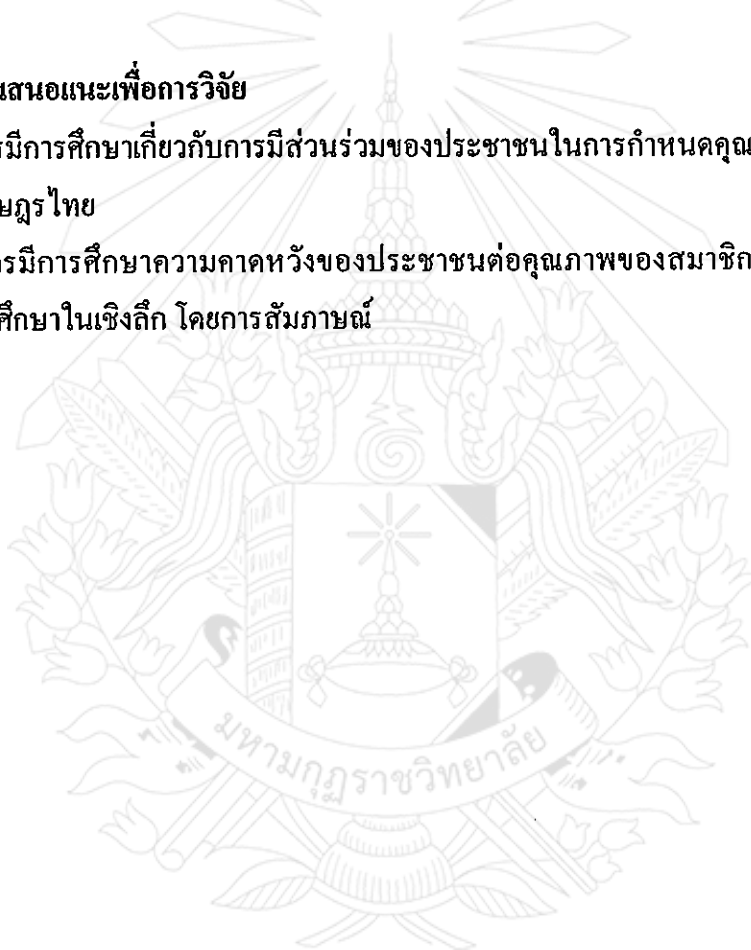
๒. ผลการวิจัยสามารถนำไปวิเคราะห์ปัจจัยด้านคุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยที่มีต่อการพัฒนาและปฏิรูปการเมืองไทยต่อไปได้

๓. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดคุณลักษณะของนักการเมืองสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายในการพัฒนานักการเมืองให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนได้

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

๑. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดคุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทย

๒. ควรมีการศึกษาความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยใช้วิธีการศึกษาในเชิงลึก โดยการสัมภาษณ์

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

๑) หนังสือทั่วไป

กนก วงษ์ตระหง่าน. ดร. ศ. การเมืองในสภาผู้แทนราษฎร. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๐.

กมล สุขพานิช-ชันชุปราบ. เอกสารการสอนชุดวิชาวิวัฒนาการทางการเมืองไทย. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๓๒.

กิติ ตย์คานนท์. เทคนิคการสร้างภาวะผู้นำ. กรุงเทพมหานคร : เศรษฐการพิมพ์, ๒๕๓๑.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. ดร.ศ. เมืองไทยปี ๒๕๖๐ : อนาคตเมืองไทยในสองทศวรรษหน้า. กรุงเทพมหานคร : ชักเชสมิเดีย, ๒๕๓๕.

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. บทบาทผู้นำประเทศ. กรุงเทพมหานคร : เออาร์เอสแอนพับลิชชิ่ง, ๒๕๔๑.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช.ดร. อนาคตการเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันนโยบายศึกษา, ๒๕๔๑.

ณรงค์ สินสวัสดิ์. ผู้นำการเมือง : แนวทางวิเคราะห์และกรณีศึกษา. กรุงเทพมหานคร : วัชรินทร์การพิมพ์, ๒๕๓๗.

เนื่องน้อย บุญยเนตร. จริยศาสตร์ตะวันออก. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๐.

บุญมี แทนแก้ว. จริยธรรมกับชีวิต. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๕.

_____. ปรัชญาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๐.

ประยงค์ สุวรรณบุบผา. รัฐปรัชญาแนวคิดตะวันออก-ตะวันตก. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๑.

ไพโรจน์ อยู่มณเฑียร. ธรรมเทศนากัณฑ์การเมือง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สร้อยทอง, ๒๕๔๐.

ราชบัณฑิตยสถาน พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพมหานคร : บริษัท อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด, ๒๕๓๑.

เลขาธิการวุฒิสภา, สำนักงาน. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, ๒๕๔๗.

วริยา ชินวรรณ โฉ. จริยธรรมในวิชาชีพ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, ๒๕๔๕.

วิเชียร วิทยอุดม. ภาวะผู้นำ. นนทบุรี : บริษัท ริระฟิล์ม และไซเท็กซ์ จำกัด, ๒๕๔๘.

สุโขทัยธรรมมาธิราช. มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชาปรัชญาการเมือง หน่วยที่ ๑๔. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด, ๒๕๓๕.

สุจิต บุญบงการ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๗.

สุชีพ บุญญาอนุภาพ และปรีชา หงส์ไกรเลิศ. รัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์. กรุงเทพมหานคร :

สำนักพิมพ์โอเคียนสโตร, ๒๕๒๖.

๒) บทความในหนังสือพิมพ์

บุญเลิศ ช่างใหญ่. “จริยธรรมของนักการเมือง”, มติชนรายวัน. (๒๘ มีนาคม ๒๕๔๒) : ๖.

๓) วิทยานิพนธ์

กิตติพงษ์ เตชะพันธ์. “พฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ พ.ศ. ๒๕๓๓ : ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้สิทธิ”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๓๔.

เจดศักดิ์ เปลี่ยนแปลงศรี. “ปัญหาของคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดเชียงใหม่ในการบริหารจัดการและควบคุมการเลือกตั้ง : กรณีศึกษาการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.๒๕๔๓”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย เชียงใหม่), ๒๕๔๔.

ประสิทธิ์ ัญญพงษ์ชัย. “ความคิดเห็นของข้าราชการมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีต่อจริยธรรมนักการเมือง”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๓๗.

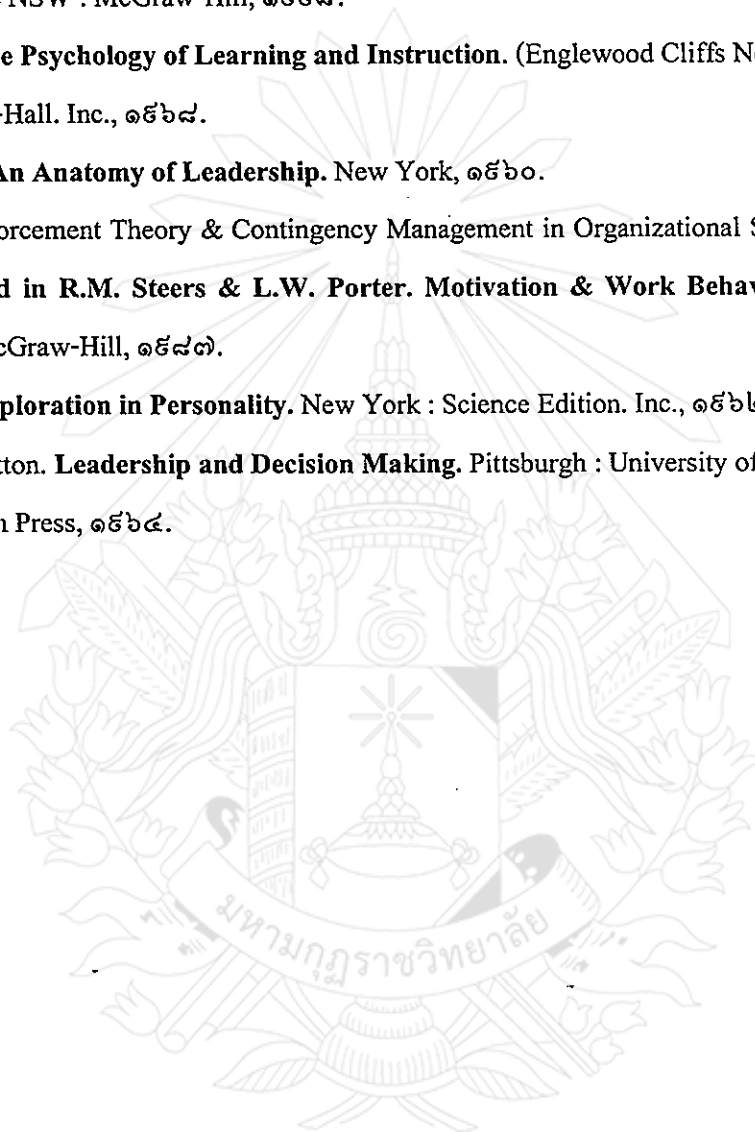
ปรีชา ช่างขวัญยืน. “การศึกษาจริยศาสตร์สังคมในพุทธศาสนาในเชิงวิจารณ์”. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐.

พงศ์เชษฐรุจิระชุนห์. “อิทธิพลของพุทธศาสนาต่อความดีทางการเมืองของ สุลักษณ์ ศิวลักษณ์”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๗.

พัชรี โชติถาวรรัตน์. “แนวความคิดทางการเมืองของลานนาไทยสมัยราชวงศ์มังราย”. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๓๒.

ภาษาอังกฤษ

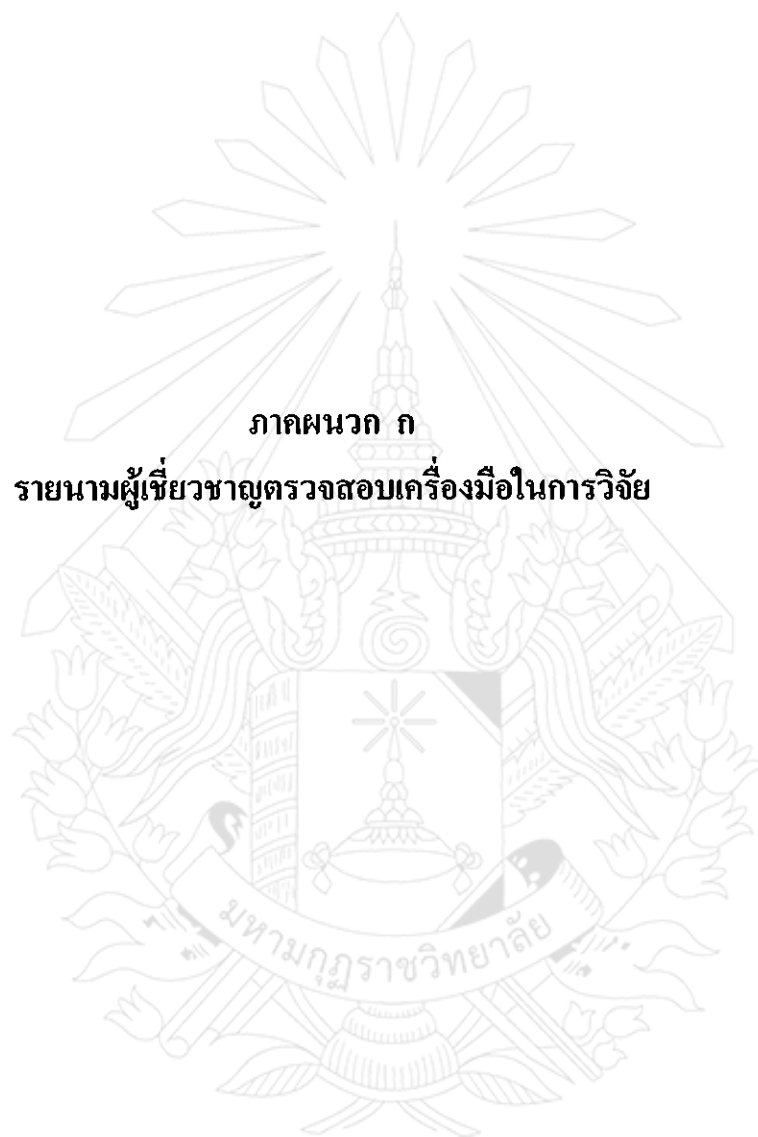
- Almond, Gabriel A. and Sidney, Verba. **The Civic Culture : Political Attitude and Democracy in Five Nation.** Princeton. New Jersey : Princeton University Press, ๑๙๖๓.
- Bartol, K. D. Martin, M. Tien and G. Matthews. **Management: A Pacific Rim Focus.** (๒nd ed.) (Roseville NSW : McGraw-Hill, ๑๙๙๘.
- De Cecco, John P. **The Psychology of Learning and Instruction.** (Englewood Cliffs New Jersey : Prentice-Hall. Inc., ๑๙๖๘.
- Jennings, Eugene E. **An Anatomy of Leadership.** New York, ๑๙๖๐.
- Hanner, W.C. "Reinforcement Theory & Contingency Management in Organizational Settings. " Reprinted in R.M. Steers & L.W. Porter. **Motivation & Work Behavior.** New York : McGraw-Hill, ๑๙๘๗.
- Murray, Henry A. **Exploration in Personality.** New York : Science Edition. Inc., ๑๙๖๒.
- Vroom, V. and P. Yetton. **Leadership and Decision Making.** Pittsburgh : University of Pittsburgh Press, ๑๙๖๔.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

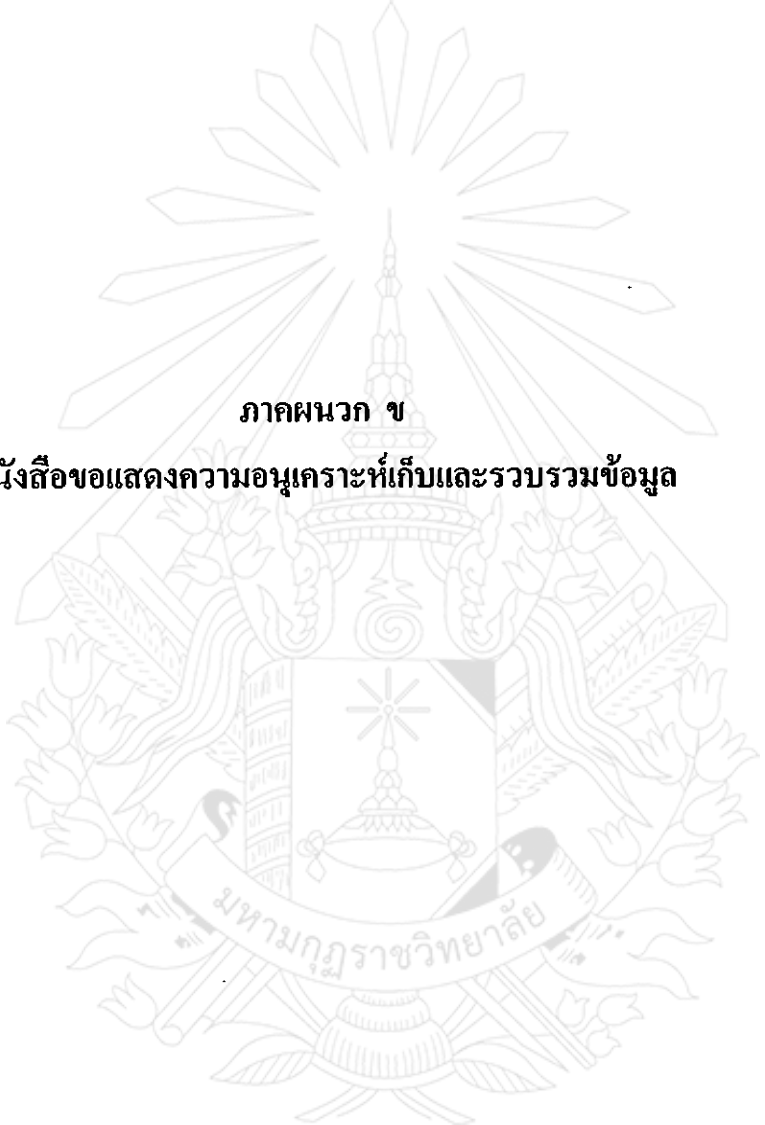
ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

รศ.ดร. ระมัด โชชัย	(Ph.D in Physical chemistry) ตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ระดับ ๕ อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
อาจารย์สุนทร จินดาอินทร์	นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เนติบัณฑิตไทย อดีตสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดกำแพงเพชร อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อาจารย์พิเศษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
อาจารย์สุนทร ศรีโพธิ์	ปริญญาการศึกษาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิชญะโลก ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์) (พบ.ม.) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) อดีตปลัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด (ระดับ 9) จังหวัดร้อยเอ็ด อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
นายวิชัย กันตา	ปริญญานิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประธานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดกำแพงเพชร
นายภิญโญ ประกอบผล	ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์การปกครอง) มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) ตำแหน่งท้องถิ่นจังหวัดกำแพงเพชร (เจ้าพนักงานปกครอง 8 ว)

ภาคผนวก ข
หนังสือขอแสดงความอนุเคราะห์เก็บและรวบรวมข้อมูล

24 ตุลาคม 2549

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน รศ.ดร.ระมัด โชชัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบเครื่องมือวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายไตรรงค์ แก้วมัน รหัสประจำตัว 481204065 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัยศูนย์การศึกษากำแพงเพชร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ความคาดหวังของประชาชน ต่อคุณภาพสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : ศึกษาเฉพาะกรณี ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองกำแพงเพชร

ในการนี้ มหาวิทยาลัย พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ และประสบการณ์ เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบเครื่องมือวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว ดังแบบเครื่องมือวิจัยที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมาพร้อมนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร. ศรีณย์ วงศ์คำจันทร์)

ผู้ประสานงาน และปฏิบัติหน้าที่
หัวหน้าศูนย์การศึกษากำแพงเพชร

สำนักงานศูนย์การศึกษากำแพงเพชร

โทร. 055 - 722340

24 ตุลาคม 2549

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์สุนทร จินดาอินทร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบเครื่องมือวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายไตรรงค์ แก้วมัน รหัสประจำตัว 481204065 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัยศูนย์การศึกษากำแพงเพชร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ความคาดหวังของประชาชน ต่อคุณภาพสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : ศึกษาเฉพาะกรณี ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองกำแพงเพชร

ในการนี้ มหาวิทยาลัย พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ และประสบการณ์ เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบเครื่องมือวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว ดังแบบเครื่องมือวิจัยที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมาพร้อมนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร. ศรีธย์ วงศ์คำจันทร์)

ผู้ประสานงาน และปฏิบัติหน้าที่
หัวหน้าศูนย์การศึกษากำแพงเพชร

สำนักงานศูนย์การศึกษากำแพงเพชร

โทร. 055 - 722340

24 ตุลาคม 2549

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์นริศ ศรีโพธิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบเครื่องมือวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายไตรรงค์ แก้วมัน รหัสประจำตัว 481204065 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัยศูนย์การศึกษากำแพงเพชร มหาวิทยาลัยราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ความคาดหวังของประชาชน ต่อคุณภาพสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : ศึกษาเฉพาะกรณี ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองกำแพงเพชร

ในการนี้ มหาวิทยาลัย พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ และประสบการณ์ เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบเครื่องมือวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว ดังแบบเครื่องมือวิจัยที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมาพร้อมนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร. ศรีณีย์ วงศ์คำจันทร์)

ผู้ประสานงาน และปฏิบัติหน้าที่

หัวหน้าศูนย์การศึกษากำแพงเพชร

24 ตุลาคม 2549

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายวิชัย กันทา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบเครื่องมือวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายไตรรงค์ แก้วมัน รหัสประจำตัว 481204065 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัยศูนย์การศึกษาท่าแพงเพชร มหาวิทยาลัยราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ความคาดหวังของประชาชน ต่อคุณภาพสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : ศึกษาเฉพาะกรณี ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองท่าแพงเพชร

ในการนี้ มหาวิทยาลัย พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ และประสบการณ์ เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบเครื่องมือวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว ดังแบบเครื่องมือวิจัยที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมาพร้อมนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร. ศรีนัย วงศ์คำจันทร์)

ผู้ประสานงาน และปฏิบัติหน้าที่
หัวหน้าศูนย์การศึกษาท่าแพงเพชร

24 ตุลาคม 2549

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายภิญโญ ประกอบผล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบเครื่องมือวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายไตรรงค์ แก้วมัน รหัสประจำตัว 481204065 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัยศูนย์การศึกษากำแพงเพชร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ความคาดหวังของประชาชน ต่อคุณภาพสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : ศึกษาเฉพาะกรณี ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองกำแพงเพชร

ในการนี้ มหาวิทยาลัย พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ และประสบการณ์ เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบเครื่องมือวิจัยของนักศึกษาดังกล่าว ดังแบบเครื่องมือวิจัยที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมาพร้อมนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร. ศรีชัย วงศ์คำจันทร์)
ผู้ประสานงาน และปฏิบัติหน้าที่
หัวหน้าศูนย์การศึกษากำแพงเพชร

สำนักงานศูนย์การศึกษากำแพงเพชร

โทร. 055 - 722340

ที่ ว. 205 / 2549 พิเศษ

มหาวิทยาลัยมหจุลราชวิทยาลัย
ศูนย์การศึกษากำแพงเพชร วัฒนาศาสตร์ โสภณ
อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร 62000
โทร. 055-713265 โทรสาร. 055-722340

24 ตุลาคม 2549

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ประธานชุมชนเกาะทิว พัฒนาท้องถิ่น อนันตสิงห์ วัดกะโลทัย เกาะแขก ปีนด้าริห์
ร่วมใจพัฒนา ประชาहरรษา ป่ามะปราง วัดคูยาง โรงเรียนเทศบาล 4 เพชรทรายทอง
วัดทุ่งสวน ทรัพย์ทวี ท่อทองแดง เพชรชูทรัพย์ เพชรกระรัต วิจิตร รวม 18 ชุมชน

ด้วย นายไตรรงค์ แก้วมัน รหัสประจำตัว 481204065 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชา รัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหจุลราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษา
กำแพงเพชร ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ความคาดหวังของประชาชน ต่อคุณภาพ
สมาชิก สภาผู้แทนราษฎร : ศึกษาเฉพาะกรณี ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองกำแพงเพชร

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหจุลราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษากำแพงเพชร จึงใคร่ขอ
ความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้นายไตรรงค์ แก้วมัน ได้เก็บรวบรวมข้อมูลใน 18 ชุมชน
จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหจุลราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษา
กำแพงเพชร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

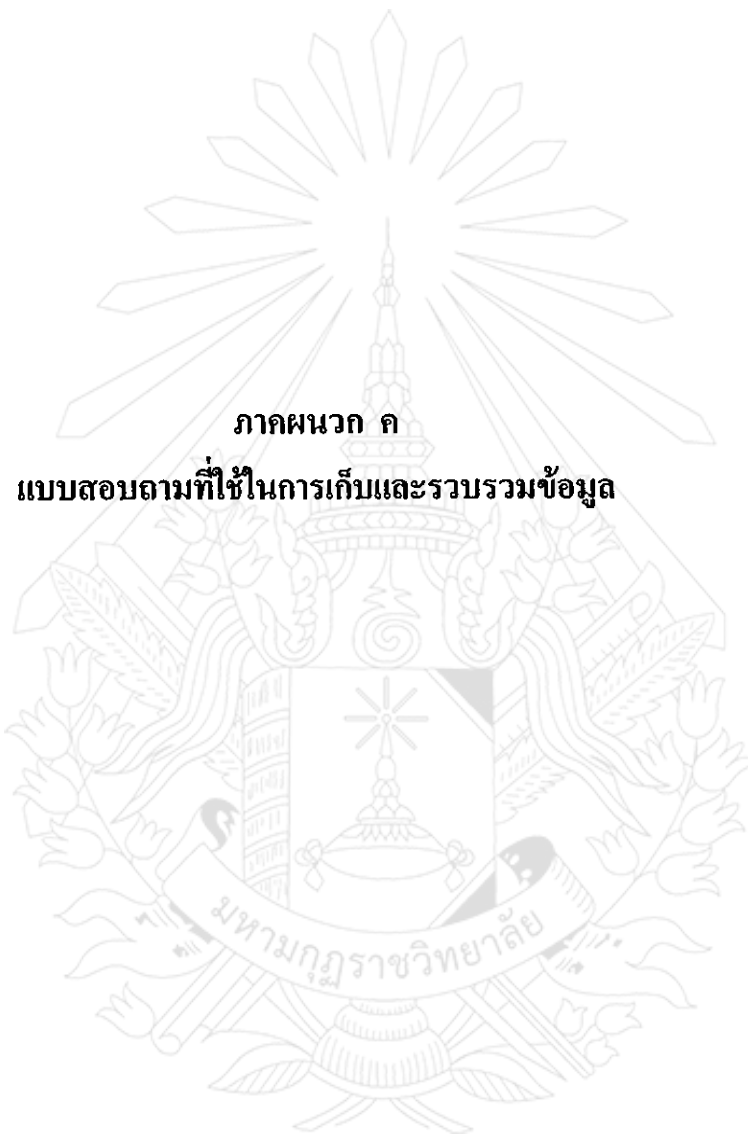
ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรัณย์ วงศ์คำจันทร์)

ผู้ประสานงาน และปฏิบัติหน้าที่
หัวหน้าศูนย์การศึกษากำแพงเพชร

สำนักงานศูนย์การศึกษากำแพงเพชร

โทร. 055 - 722340

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บและรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : ศึกษาเฉพาะกรณี
ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองกำแพงเพชร

ตอนที่ ๑ สภาพทั่วไป

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อความลงในช่องว่าง หรือกาเครื่องหมาย ลงในวงเล็บ ( ) หน้าข้อความที่
เห็นว่าถูกต้อง

๑. เพศ

- ( ) ๑. ชาย ( ) ๒. หญิง

๒. อายุ

- ( ) ๑. ๑๘ - ๑๙ ปี ( ) ๒. ๒๐ - ๓๐ ปี
( ) ๓. ๓๑ - ๔๐ ปี ( ) ๔. ๔๑ - ๕๐ ปี
( ) ๕. ๕๐ - ๖๐ ปี ( ) ๖. ๖๑ ปีขึ้นไป

๓. ระดับการศึกษา

- ( ) ๑. ไม่รู้หนังสือ
( ) ๒. ป.๑ - ป.๖ (หรือเทียบเท่า)
( ) ๓. ม.๑ - ม.๖ (หรือเทียบเท่า)
( ) ๔. อาชีวศึกษา (ปวช., ปวส., อนุปริญญา)
( ) ๕.ปริญญาตรีหรือสูงกว่า

๔. รายได้ต่อเดือนโดยประมาณ

- ( ) ๑. ไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท ( ) ๒. ๓,๐๐๑ - ๔,๐๐๐ บาท
( ) ๓. ๔,๐๐๑ - ๖,๐๐๐ บาท ( ) ๔. ๖,๐๐๑ - ๘,๐๐๐ บาท
( ) ๕. ๘,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐ บาท ( ) ๖. ๑๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป

๕. อาชีพ

- ( ) ๑. เกษตรกรรม ( ) ๒. ค้าขาย
( ) ๓. รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ( ) ๔. รับจ้างทั่วไป
( ) ๕. อื่นๆ (ระบุ).....

๖. หน่วยเลือกตั้งของท่านอยู่ใกล้สถานที่ใด

- ( ) ๑. บริเวณวัดคูยาง ( ) ๒. บริเวณตลาดศูนย์การค้า
( ) ๓. บริเวณลานโพธิ์ ( ) ๔. บริเวณโรงพยาบาลกำแพงเพชร

ตอนที่ ๒ ความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๒.๑ คุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ประชาชนพึงประสงค์

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย/ ใน ( ) ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ท่านพึงประสงค์มากที่สุด

๑. ในการรับสมัครผู้สมัครเป็น ส.ส. ควรกำหนดวุฒิการศึกษา หรือไม่

( ) ๑. ควรกำหนด ( ) ๒. ไม่ควรกำหนด

๒. ท่านต้องการผู้สมัคร ส.ส. ที่มีคุณสมบัติทางการศึกษาขั้นต่ำในระดับใด

( ) ๑. ต่ำกว่า ป.๖ ลงมา ( ) ๒. อาชีวศึกษา (ปวช., ปวส., อนุปริญญา)

( ) ๓. ปริญญาตรี ( ) ๔. ปริญญาโท

( ) ๕. ปริญญาเอก ( ) ๖. อื่นๆ (ระบุ).....

๓. ท่านต้องการ ส.ส. ที่มีความรู้หรือจบการศึกษาทางด้านใดมากที่สุด

( ) ๑. รัฐศาสตร์ ( ) ๒. นิติศาสตร์

( ) ๓. แพทยศาสตร์ ( ) ๔. วิศวกรรมศาสตร์

( ) ๕. นักศาสนา ( ) ๖. อื่นๆ (ระบุ).....

๔. ท่านต้องการ ส.ส. ที่จบการศึกษาจากที่ใด

( ) ๑. ภายในประเทศ ( ) ๒. จากต่างประเทศ

( ) ๓. ทั้งในและต่างประเทศ ( ) ๔. อื่นๆ (ระบุ).....

๕. ท่านมีความต้องการ ส.ส. ที่ท่านเลือกตั้งเป็นเพศใดมากที่สุด

( ) ๑. ชาย ( ) ๒. หญิง

๖. ท่านคิดว่าอาชีพใดเหมาะสมที่จะเป็น ส.ส. มากที่สุด

( ) ๑. นักกฎหมาย ( ) ๒. นักเศรษฐศาสตร์

( ) ๓. นักวิชาการ ( ) ๔. นักธุรกิจ

( ) ๕. นักการศาสนา ( ) ๖. เกษตรกร

( ) ๗. นักการเมืองอย่างเดียว ( ) ๘. อื่นๆ (ระบุ).....

๗. ลักษณะของ ส.ส. ต่อไปนี้ ท่านชอบข้อใดมากที่สุด

( ) ๑. เป็นผู้มีอิทธิพล ( ) ๒. คนจริง พูดจริง ทำจริง ( ) ๓. คนที่มีการศึกษาสูง

( ) ๔. คนมีคุณธรรม/มีเกียรติประวัติดี และสังคมให้การยอมรับ

( ) ๕. เป็นบุคคลในพื้นที่ ( ) ๖. คนกว้างขวาง มีคนรู้จักมาก

( ) ๗. เป็นผู้นำการพัฒนา ( ) ๘. มีฐานะร่ำรวย

( ) ๙. ผู้นำท้องถิ่น ( ) ๑๐. อื่นๆ (ระบุ).....

๑๔. ท่านไม่ชอบลักษณะข้อใดของ ส.ส. มากที่สุด

- ( ) ๑. เป็นผู้มีอิทธิพล ( ) ๒. คนจริง พูดจริง ทำจริง
 ( ) ๓. คนที่มีการศึกษาสูง
 ( ) ๔. คนมีคุณธรรม / มีเกียรติประวัติดี และสังคมให้การยอมรับ
 ( ) ๕. เป็นบุคคลในพื้นที่ ( ) ๖. คนกว้างขวาง มีคนรู้จักมาก
 ( ) ๗. เป็นผู้นำการพัฒนา ( ) ๘. มีฐานะร่ำรวย
 ( ) ๙. อื่นๆ (ระบุ).....

๑๕. ท่านพอใจผลงานของ ส.ส. ในข้อใดมากที่สุด

- ( ) ๑. สร้างถนน ( ) ๒. สร้างแหล่งน้ำ
 ( ) ๓. ติดตั้งไฟฟ้า ( ) ๔. สร้างโรงพยาบาล
 ( ) ๕. สร้างโรงเรียน ( ) ๖. ช่วยลดราคาพืชผลค้ำขึ้น
 ( ) ๗. ทำนุบำรุงวัด/ศาสนา ( ) ๘. ส่งเสริมการกีฬาและวัฒนธรรมท้องถิ่น
 ( ) ๙. ปรับปรุงแก้ไขหรือออกกฎหมายเพื่อประชาชน
 ( ) ๑๐. ควบคุมการทำงานของฝ่ายบริหารให้คอยแก้ไขความเดือดร้อนของประชาชน
 ( ) ๑๑. ช่วยเหลือประสานงานกับทางราชการเมื่อประชาชนได้รับความเดือดร้อน

๑๖. ลักษณะข้อใดที่ท่านได้ใช้เป็นเหตุผลในการตัดสินใจเลือก ส.ส.

- ( ) ๑. เป็นผู้มีการศึกษาสูง
 ( ) ๒. เป็นคนพูดเก่ง
 ( ) ๓. เคยรับราชการมาก่อน
 ( ) ๔. เป็นนักธุรกิจ หรือมีฐานะดี
 ( ) ๕. สังกัดพรรคการเมืองที่มีนโยบายชัดเจนน่าเชื่อถือ
 ( ) ๖. เป็นคนในพื้นที่หรือมีถิ่นกำเนิดในจังหวัดกำแพงเพชร
 ( ) ๗. เป็นคนที่มีโอกาสเป็นผู้บริหารประเทศ
 ( ) ๘. มีบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ หน้าตาดี
 ( ) ๙. เป็นผู้ที่มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักหรือเป็นคนกว้างขวาง
 ( ) ๑๐. เป็นผู้มีอิทธิพลในพื้นที่

๑๗. ท่านเห็นว่าผู้ได้รับเลือกเป็น ส.ส. ในเขตของท่านเมื่อเลือกตั้งคราวก่อน (๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘)

เป็นผู้มีคุณสมบัติเช่นใด

- ( ) ๑. มีคุณสมบัติตามที่ท่านคาดหวังไว้ทุกคน
- ( ) ๒. มีคุณสมบัติตามที่ท่านคาดหวังไว้เพียง ๒ คน
- ( ) ๓. มีคุณสมบัติตามที่ท่านคาดหวังไว้เพียงคนเดียว
- ( ) ๔. ไม่มีคนใดมีคุณสมบัติตามที่ท่านคาดหวังไว้

๑๘. ในการเลือกตั้งครั้งต่อไป ท่านคิดว่าท่านจะเลือก ส.ส. จากคุณสมบัติข้อใด

- ( ) ๑. ตัวบุคคลเป็นหลัก
- ( ) ๒. พรรคการเมืองและนโยบายพรรคเป็นหลัก
- ( ) ๓. ตัวบุคคล พรรคการเมือง และนโยบายพรรค ประกอบกัน
- ( ) ๔. อื่นๆ (ระบุ).....

๑๙. ในกรณีที่ท่านจะเลือกตั้ง ส.ส. คราวถัดไป ท่านจะพิจารณาเลือก ส.ส. จากคุณสมบัติข้อใดมากที่สุด

- ( ) ๑. เป็นผู้มีการศึกษาสูง
- ( ) ๒. เป็นคนพูดเก่ง
- ( ) ๓. เคยรับราชการมาก่อน
- ( ) ๔. เป็นคนร่ำรวย
- ( ) ๕. เป็นคนที่มีบุคลิกลักษณะน่าเชื่อถือ
- ( ) ๖. เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ เป็นที่รู้จัก เป็นคนกว้างขวาง
- ( ) ๗. เป็นบุคคลที่ผู้นำหมู่บ้านหรือญาติพี่น้องแนะนำ
- ( ) ๘. เป็นคนในพื้นที่หรือมีถิ่นกำเนิดในจังหวัดกำแพงเพชร
- ( ) ๙. เป็นผู้มีโอกาสเป็นรัฐมนตรี/หรือเป็นฝ่ายรัฐบาล
- ( ) ๑๐. สังกัดพรรคการเมืองที่มีนโยบายชัดเจนน่าเชื่อถือ

๒๐. ในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง ท่านได้ติดตามผลงานของ ส.ส. ในเขตเลือกตั้งของท่านอย่างไร

- ( ) ๑. ติดตามมาโดยตลอด
- ( ) ๒. สนใจบ้างเป็นบางครั้ง
- ( ) ๓. ไม่ได้ติดตามผลงาน
- ( ) ๔. อื่นๆ (ระบุ).....

๒.๒ สอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นการสอบถามความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งแบ่งออกเป็น ๕ ระดับ ดังนี้

- ๕ หมายถึง ท่านมีความคาดหวังต่อคุณภาพของ ส.ส. มากที่สุด
๔ หมายถึง ท่านมีความคาดหวังต่อคุณภาพของ ส.ส. มาก
๓ หมายถึง ท่านมีความคาดหวังต่อคุณภาพของ ส.ส. ปานกลาง
๒ หมายถึง ท่านมีความคาดหวังต่อคุณภาพของ ส.ส. น้อย
๑ หมายถึง ท่านมีความคาดหวังต่อคุณภาพของ ส.ส. น้อยที่สุด

คุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	ระดับความคาดหวัง				
	มากที่สุด ๕	มาก ๔	ปานกลาง ๓	น้อย ๒	น้อยที่สุด ๑
ด้านความสามารถ					
๑. เป็นคนเก่ง ฉลาดรอบรู้					
๒. สามารถบริหารจัดการได้อย่างดีเลิศในด้านการบริหารงาน					
๓. สามารถบริหารจัดการได้อย่างดีเลิศในด้านการบริหารคน					
๔. สามารถบริหารจัดการได้อย่างดีในด้านการบริหารเศรษฐกิจ					
๕. ทำงานได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ					
ด้านคุณประโยชน์					
๖. ทำทุกสิ่งโดยเห็นแก่ส่วนรวมเป็นหลัก					
๗. ทำเพื่อประโยชน์เพื่อประชาชน สังคม ประเทศชาติ					
๘. ไม่เห็นแก่ส่วนตัวหรือพวกพ้อง					
๙. ไม่ทำหน้าทีเพื่อหาผลประโยชน์ส่วนตัว					
๑๐. ไม่ประนีประนอมกระทำตามแรงบีบบังคับของพลังกลุ่ม หากเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องหรือเป็นผลร้ายต่อประเทศชาติ					
ด้านคุณวุฒิ					
๑๑. เป็นผู้ใฝ่ใจในการศึกษาหาความรู้ที่ชอบเรียนรู้					
๑๒. เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ มีความคิดความอ่านดี					
๑๓. มีประสบการณ์การทำงานด้านการบริหารมาเป็นอย่างดี					

คุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	ระดับความคาดหวัง				
	มากที่สุด ๕	มาก ๔	ปานกลาง ๓	น้อย ๒	น้อยที่สุด ๑
ด้านคุณลักษณะ					
๑๔. เป็นคนที่มีวิสัยทัศน์ มองอนาคต					
๑๕. เป็นคนมีความคิดริเริ่ม					
๑๖. เป็นคนมีเหตุผลไม่เป็นคนตัดสินใจด้วยเหตุผลเฉพาะหน้า					
๑๗. มีทักษะที่มีความเป็นสากลพร้อมๆ กับลักษณะของความเป็นไทย					
ด้านคุณลักษณะชีวิต					
๑๘. มีลักษณะพื้นฐานของการดำเนินชีวิตแบบเสมอต้นเสมอปลาย					
๑๙. มีความเมตตา ความกรุณาต่อคนจน คนด้อยโอกาสในสังคม					
๒๐. เป็นผู้สนใจและยกระดับในเรื่องของสิทธิมนุษยชนเพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันด้วยความเสมอภาค					
๒๑. รู้จักให้อภัย มีความมั่นคงในอารมณ์ รู้จักอดทนอดกลั้น และรักษาจิตสำนึกให้ถูกต้องและชอบธรรมอยู่เสมอ					
๒๒. ไม่ใช่อำนาจหรืออิทธิพลข่มขู่บังคับผู้ที่ด้อยกว่า					
๒๓. มีความสุภาพ อ่อนน้อม ไม่ถือตัว					
๒๔. มีความขยันขันแข็ง					
๒๕. เป็นคนกล้าหาญ กล้ารับผิดชอบ กล้าตัดสินใจ กล้ายอมรับผิด					
ด้านคุณประวัติ					
๒๖. เป็นผู้ที่มีประวัติที่ดี					
๒๗. มีการดำเนินชีวิตตั้งแต่อดีตที่โปร่งใส					
๒๘. ต้องเป็นผู้ที่มีความหวังดีต่อสาธารณชน					
๒๙. มีชีวิตครอบครัวเป็นแบบอย่างที่ดี					

คุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	ระดับความคาดหวัง				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	๕	๔	๓	๒	๑
ด้านคุณอาชีพะ					
๓๐. เป็นผู้ที่ประกอบแต่สัมมาอาชีพมาตลอด คืออาชีพที่ไม่ผิดกฎหมาย ไม่มีประวัติในการดำเนินธุรกิจที่สังคมไม่ยอมรับ					
๓๑. ไม่มีกิจการที่เกี่ยวข้องกับการพนัน หรือธุรกิจที่สร้างปัญหาสังคมมาก่อน					
ด้านคุณวาจา					
๓๒. เป็นผู้ที่มีวาทศิลป์ มีคำพูดที่สุภาพ					
๓๓. มีเหตุมีผล รักษาคำพูดไว้ให้มั่นคง ไม่โกหกไม่กลับกลอก ไม่ปลิ้นปล้อน					
๓๔. ไม่เป็นคนที่ชอบให้ร้ายโจมตีผู้อื่น					
ด้านคุณกริยา					
๓๕. เป็นผู้ที่สง่างาม					
๓๖. สามารถสร้างความเชื่อมั่นชื่นชมต่อผู้ที่เข้ามาใกล้ชิดได้					
๓๗. เป็นผู้ที่รู้จักกาลเทศะ วางตัวอย่างเหมาะสม					
๓๘. เข้ากับคนทุกประเภททุกระดับได้					
ด้านคุณธรรม					
๓๙. เป็นคนมีความยุติธรรม มีคุณธรรม จริยธรรม ประจําใจ					
๔๐. มีความซื่อสัตย์ จริงใจต่อประเทศชาติและประชาชน					
๔๑. ประพฤติตนตามระเบียบว่าด้วย "ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของข้าราชการการเมือง พ.ศ.๒๕๔๓ "					

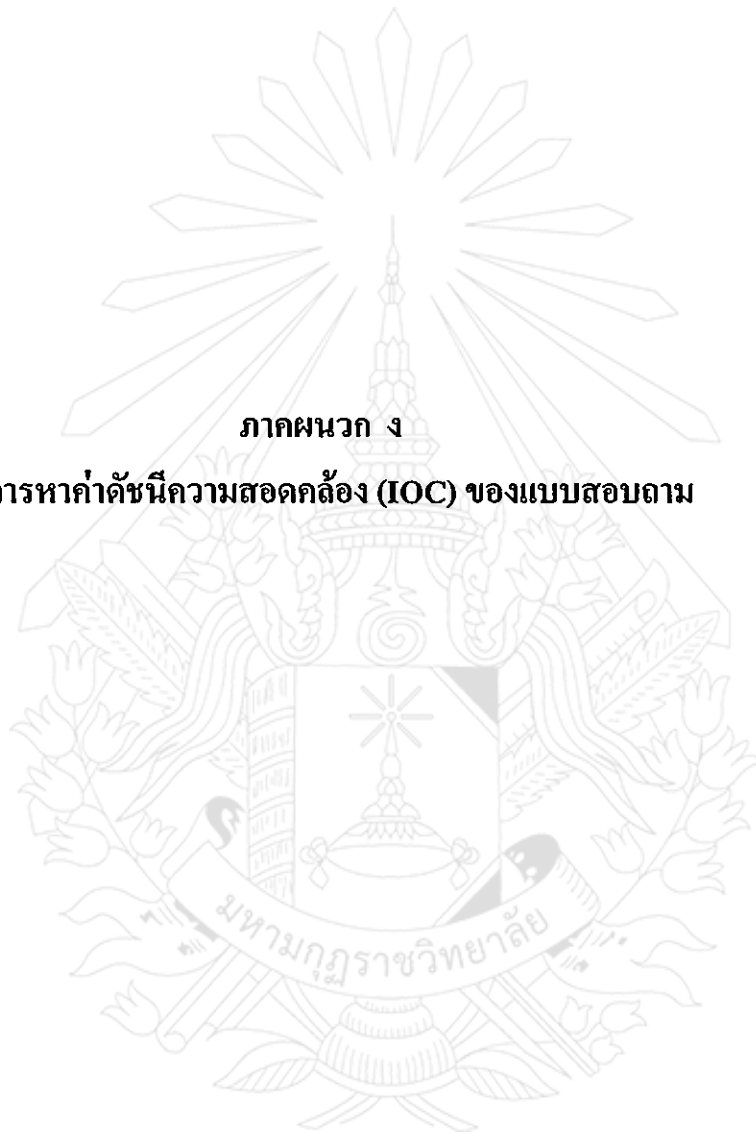
ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง
ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

เรื่อง ความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : ศึกษาเฉพาะกรณี

ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองกำแพงเพชร

ตอนที่ ๒ ความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๒.๑ คุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ประชาชนพึงประสงค์

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย/ ใน ( ) ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ท่านพึงประสงค์มากที่สุด

คุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	ผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC
	คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	คนที่ ๔	คนที่ ๕	
๑. ควรกำหนดวุฒิการศึกษาของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็น ส.ส. หรือไม่ ( )๑. ควรกำหนด ( )๒. ไม่ควรกำหนด	๑	๑	๑	๑	๑	๐.๖
๒. ท่านต้องการผู้สมัคร ส.ส. ที่มีคุณสมบัติทางการศึกษาขั้นต่ำในระดับใด ( )๑. ต่ำกว่า ป.๖ ลงมา ( )๒. อาชีวศึกษา (ปวช., ปวส., อนุปริญญา) ( )๓. ปริญญาตรี ( )๔. ปริญญาโท ( )๕. ปริญญาเอก ( )๖. อื่นๆ	๐	๑	๑	๑	๑	๐.๘
๓. ท่านต้องการ ส.ส. ที่มีความรู้หรือจบการศึกษาทางด้านใดมากที่สุด ( )๑. รัฐศาสตร์ ( )๒. นิติศาสตร์ ( )๓. แพทยศาสตร์ ( )๔. วิศวกรรมศาสตร์ ( )๕. นักศาสนา ( )๖. อื่นๆ (ระบุ...)	๑	๑	๑	๑	๑	๑
๔. ท่านต้องการ ส.ส. ที่จบการศึกษาจากที่ใด ( )๑. ภายในประเทศ ( )๒. จากต่างประเทศ ( )๓. ทั้งในและต่างประเทศ ( )๔. อื่นๆ	๑	๑	๑	๐	๑	๐.๘

คุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	ผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC
	คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	คนที่ ๔	คนที่ ๕	
๕. ท่านมีความต้องการ ส.ส. ที่ท่านเลือกตั้งเป็นเพศใดมากที่สุด ( ) ๑. ชาย ( ) ๒. หญิง	๐	๑	๑	๐	๑	๐.๖
๖. ท่านคิดว่าอาชีพใดเหมาะสมที่จะเป็น ส.ส. มากที่สุด ( ) ๑. นักกฎหมาย ( ) ๒. นักเศรษฐศาสตร์ ( ) ๓. นักวิชาการ ( ) ๔. นักธุรกิจ ( ) ๕. นักการศาสนา ( ) ๖. เกษตรกร ( ) ๗. นักการเมืองอย่างเดียว ( ) ๘. อื่นๆ	๑	๑	๑	๑	๑	๑
๗. ลักษณะของ ส.ส. ต่อไปนี้ ท่านชอบข้อใดมากที่สุด ( ) ๑. เป็นผู้มีอิทธิพล ( ) ๒. คนจริง พูดจริงทำจริง ( ) ๓. คนที่มีการศึกษาสูง ( ) ๔. คนมีคุณธรรม/มีเกียรติประวัติดี และ สังกมให้การยอมรับ ( ) ๕. เป็นบุคคลในพื้นที่ ( ) ๖. คนกว้างขวาง มีคนรู้จักมาก ( ) ๗. เป็นผู้นำการพัฒนา ( ) ๘. มีฐานะร่ำรวย ( ) ๙. ผู้นำท้องถิ่น ( ) ๑๐. อื่นๆ	๐	๑	๑	๐	๑	๐.๖

คุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	ผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC
	คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	คนที่ ๔	คนที่ ๕	
๘. ท่านไม่ชอบลักษณะข้อใดของ ส.ส. มากที่สุด ☐ ๑. เป็นผู้มีอิทธิพล ☐ ๒. คนจริง พุดจริง ทำจริง ☐ ๓. คนที่มีการศึกษาสูง ☐ ๔. คนมีคุณธรรม / มีเกียรติประวัติดี และ สังกมให้การยอมรับ ☐ ๕. เป็นบุคคลในพื้นที่ ☐ ๖. คนกว้างขวาง มีคนรู้จักมาก ☐ ๗. เป็นผู้นำการพัฒนา ☐ ๘. มีฐานะร่ำรวย ☐ ๙. อื่นๆ	๐	๐	๑	๑	๑	๐.๖
๙. ท่านพอใจผลงานของ ส.ส. ในข้อใดมากที่สุด ☐ ๑. สร้างถนน ☐ ๒. สร้างแหล่งน้ำ ☐ ๓. ติดตั้งไฟฟ้า ☐ ๔. สร้างโรงพยาบาล ☐ ๕. สร้างโรงเรียน ☐ ๖. ช่วยให้ราคาพืชผลดีขึ้น ☐ ๗. ทำนุบำรุงวัด/ศาสนา ☐ ๘. ส่งเสริมการกีฬาและวัฒนธรรมท้องถิ่น ☐ ๙. ปรับปรุงแก้ไขหรือออกกฎหมายเพื่อ ประชาชน ☐ ๑๐. ควบคุมการทำงานของฝ่ายบริหารให้คอย แก้ไขความเดือดร้อนของประชาชน ☐ ๑๑. ช่วยเหลือประสานงานกับทางราชการ เมื่อประชาชนได้รับความเดือดร้อน	๑	๑	๑	๐	๑	๐.๘

คุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	ผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC
	คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	คนที่ ๔	คนที่ ๕	
<p>๑๐. ลักษณะข้อใดที่ท่านได้ใช้เป็นเหตุผลในการตัดสินใจเลือก ส.ส.</p> <p>( ) ๑. เป็นผู้มีการศึกษาสูง</p> <p>( ) ๒. เป็นคนพูดเก่ง</p> <p>( ) ๓. เคยรับราชการมาก่อน</p> <p>( ) ๔. เป็นนักธุรกิจ หรือมีฐานะดี</p> <p>( ) ๕. สังกัดพรรคการเมืองที่มีนโยบายชัดเจน</p> <p>น่าเชื่อถือ</p> <p>( ) ๖. เป็นคนในพื้นที่หรือมีถิ่นกำเนิดในจังหวัด</p> <p>กำแพงเพชร</p> <p>( ) ๗. เป็นคนที่มีโอกาสเป็นผู้บริหารประเทศ</p> <p>( ) ๘. มีบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ หน้าตาดี</p> <p>( ) ๙. เป็นผู้ที่มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักหรือเป็นคนกว้างขวาง</p> <p>( ) ๑๐. เป็นผู้ที่มีอิทธิพลในพื้นที่</p>	-๑	๑	๑	๑	๑	๐.๖
<p>๑๑. ท่านเห็นว่าผู้ได้รับเลือกเป็น ส.ส. ในเขตของท่านเมื่อเลือกตั้งคราวก่อน(๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘)เป็นผู้มีคุณสมบัติเช่นใด</p> <p>( ) ๑. มีคุณสมบัติตามที่ท่านคาดหวังไว้</p> <p>( ) ๒. มีคุณสมบัติตามที่ท่านคาดหวังไว้เพียง ๒ คน</p> <p>( ) ๓. มีคุณสมบัติตามที่ท่านคาดหวังไว้เพียงคนเดียว</p> <p>( ) ๔. ไม่มีคุณสมบัติตามที่คาดหวังไว้</p>	๐	๑	๐	๑	๑	๐.๖

คุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	ผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC
	คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	คนที่ ๔	คนที่ ๕	
<p>๑๒. ในการเลือกตั้งครั้งต่อไป ท่านคิดว่าท่านจะเลือก ส.ส. จากคุณสมบัติข้อใด</p> <p>( ) ๑. ตัวบุคคลเป็นหลัก</p> <p>( ) ๒. พรรคการเมืองและนโยบายพรรคเป็นหลัก</p> <p>( ) ๓. ตัวบุคคล พรรคการเมือง และนโยบายพรรค ประกอบกัน</p> <p>( ) ๔. อื่นๆ (ระบุ).....</p>	๑	๑	๑	๑	๑	๑
<p>๑๓. ในกรณีที่ท่านจะเลือกตั้ง ส.ส. คราวถัดไป ท่านจะพิจารณาเลือก ส.ส. จากคุณสมบัติข้อใด มากที่สุด</p> <p>( ) ๑. เป็นผู้มีการศึกษาสูง</p> <p>( ) ๒. เป็นคนพูดเก่ง</p> <p>( ) ๓. เคยรับราชการมาก่อน</p> <p>( ) ๔. เป็นคนร่ำรวย</p> <p>( ) ๕. เป็นคนที่มีบุคลิกลักษณะน่าเชื่อถือ</p> <p>( ) ๖. เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ เป็นที่รู้จัก เป็นคนกว้างขวาง</p> <p>( ) ๗. เป็นบุคคลที่ผู้นำหมู่บ้านหรือญาติพี่น้องแนะนำ</p> <p>( ) ๘. เป็นคนในพื้นที่หรือมีถิ่นกำเนิดใน จ. กำแพงเพชร</p> <p>( ) ๙. เป็นผู้มีโอกาสเป็นรัฐมนตรีหรือเป็นฝ่ายรัฐบาล</p> <p>( ) ๑๐. สังกัดพรรคการเมืองที่มีนโยบายชัดเจน</p> <p>น่าเชื่อถือ</p>	-๑	๑	๑	๑	๑	๐.๖
<p>๑๔. ในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง ท่าน ได้ติดตามผลงานของ ส.ส. ในเขตเลือกตั้งของท่านอย่างไร</p> <p>( ) ๑. ติดตามมาโดยตลอด</p> <p>( ) ๒. สนใจบ้างเป็นบางครั้ง</p> <p>( ) ๓. ไม่ได้ติดตามผลงาน</p> <p>( ) ๔. อื่นๆ (ระบุ).....</p>	-๑	๑	๑	๑	๑	๐.๖

๒.๒ สอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นการสอบถามความคาดหวังของประชาชนต่อคุณภาพของ
 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

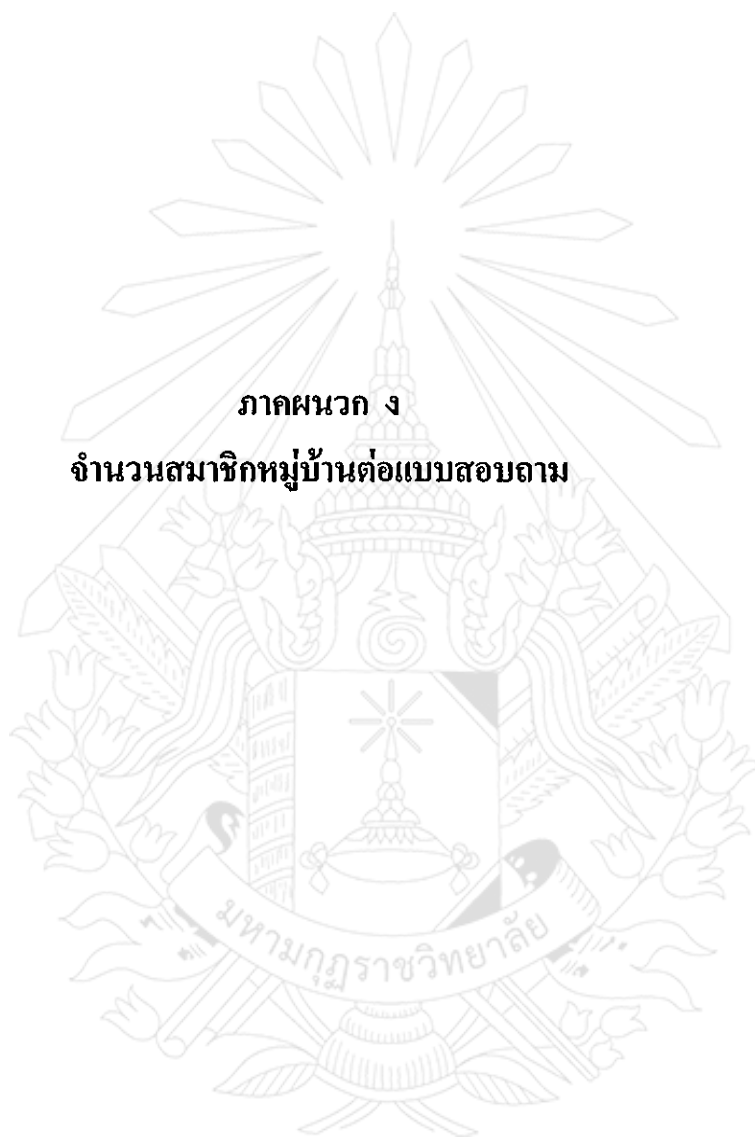
คุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	ผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC
	คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	คนที่ ๔	คนที่ ๕	
ด้านความสามารถ						
๑. เป็นคนเก่ง ฉลาดรอบรู้	๑	๑	๑	๑	๑	๑
๒. สามารถบริหารจัดการได้อย่างดีเลิศในด้าน การบริหารงาน	๐	๐	๑	๑	๑	๐.๖
๓. สามารถบริหารจัดการได้อย่างดีเลิศในด้าน การบริหารคน	๐	๐	๑	๑	๑	๐.๖
๔. สามารถบริหารจัดการได้อย่างดีในด้าน การบริหารเศรษฐกิจ	๐	๐	๑	๑	๑	๐.๖
๕. ทำงานได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ	๑	๐	๑	๑	๑	๐.๘
ด้านคุณประโยชน์						
๖. ทำทุกสิ่งโดยเห็นแก่ส่วนรวมเป็นหลัก	๑	๑	๑	๑	๑	๑
๗. ทำเพื่อประโยชน์เพื่อประชาชน สังคม ประเทศชาติ	๑	๑	๑	๑	๑	๑
๘. ไม่เห็นแก่ส่วนตัวหรือพวกพ้อง	-๑	๑	๑	๑	๑	๐.๖
๙. ไม่ทำหน้าที่เพื่อหาผลประโยชน์ส่วนตัว	-๑	๑	๑	๑	๑	๐.๖
๑๐. ไม่ประนีประนอมกระทำตามแรงบีบบังคับของ พลังกลุ่มหากเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องหรือเป็นผลร้ายต่อ ประเทศชาติ	-๑	๑	๑	๑	๑	๐.๖
ด้านคุณวุฒิ						
๑๑. เป็นผู้ใฝ่ใจในการศึกษาหาความรู้ที่ชอบเรียนรู้	๐	๐	๑	๑	๑	๐.๖
๑๒. เป็นผู้มีความรู้ มีความคิดความอ่านดี	๐	๐	๑	๑	๑	๐.๖
๑๓. มีประสบการณ์การทำงานด้านการบริหารมา เป็นอย่างดี	๑	-๑	๑	๑	๑	๐.๖

คุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	ผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC
	คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	คนที่ ๔	คนที่ ๕	
ด้านคุณลักษณะ						
๑๔. เป็นคนที่มีวิสัยทัศน์ มองอนาคต	๐	๑	๑	๑	๑	๐.๘
๑๕. เป็นคนมีความคิดริเริ่ม	๑	๑	๑	๑	๑	๑
๑๖. เป็นคนมีเหตุผล ไม่เป็นคนตัดสินใจด้วยเหตุผลเฉพาะหน้า	๐	๑	๑	๐	๑	๐.๖
๑๗. มีทักษะที่มีความเป็นสากลพร้อมๆ กับลักษณะของความเป็นไทย	๑	๑	๑	๑	๑	๑
ด้านคุณลักษณะชีวิต						
๑๘. มีลักษณะพื้นฐานของการดำเนินชีวิตแบบเสมอต้นเสมอปลาย	๑	๑	๑	๑	๑	๑
๑๙. มีความเมตตา ความกรุณาต่อคนจน คนด้อยโอกาสในสังคม	๑	๑	๑	๑	๑	๑
๒๐. เป็นผู้สนใจและยกระดับในเรื่องของสิทธิมนุษยชนเพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันด้วยความเสมอภาค	๐	๑	๑	๑	๑	๐.๘
๒๑. รู้จักให้อภัย มีความมั่นคงในอารมณ์ รู้จักอดทน อดกลั้นและรักษาจิตสำนึกให้ถูกต้องและชอบธรรม อยู่เสมอ	๑	๐	๑	๑	๑	๐.๘
๒๒. ไม่ใช่อำนาจหรืออิทธิพลข่มขู่บังคับผู้ที่ด้อยกว่า	-๑	๑	๑	๑	๑	๐.๖
๒๓. มีความสุภาพ อ่อนน้อม ไม่ถือตัว	๑	๑	๑	๑	๑	๑
๒๔. มีความขยันขันแข็ง	๑	๑	๑	๑	๑	๑
๒๕. เป็นคนกล้าหาญ กล้ารับผิดชอบ กล้าตัดสินใจ กล้ายอมรับผิด	๑	๑	๑	๑	๑	๑
ด้านคุณประวัติ						
๒๖. เป็นผู้ที่มีประวัติที่ดี	-๑	๑	๑	๑	๑	๐.๖
๒๗. มีการดำเนินชีวิตตั้งแต่อดีตที่โปร่งใส	๐	๑	๑	๑	๑	๐.๘
๒๘. ต้องเป็นผู้ที่มีความหวังดีต่อสาธารณชน	๐	๑	๑	๑	๑	๐.๘

คุณภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	ผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC
	คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	คนที่ ๔	คนที่ ๕	
๒๕. มีชีวิตครอบครัวเป็นแบบอย่างที่ดี	๑	๑	๑	๑	๑	๑
ด้านคุณอาชีวะ ๓๐. เป็นผู้ที่ประกอบแต่สัมมาอาชีพมาตลอด คือ อาชีพที่ไม่ผิดกฎหมายไม่มีประวัติในการดำเนินธุรกิจที่สังคมไม่ยอมรับ	๐	๑	๑	๑	๑	๐.๘
๓๑. ไม่มีกิจการที่เกี่ยวข้องกับการพนัน หรือธุรกิจที่สร้างปัญหาสังคมมาก่อน	๑	๑	๑	๑	๑	๑
ด้านคุณวาจา ๓๒. เป็นผู้ที่มีวาทศิลป์ มีคำพูดที่สุภาพ	๑	๑	๑	๑	๑	๑
๓๓. มีเหตุมีผล รักษาคำพูดไว้ให้มั่นคง ไม่โกหกไม่กลับกลอกไม่เปลี่ยนปลี่ยน	๐	๑	๑	๑	๑	๐.๘
๓๔. ไม่เป็นคนที่ชอบให้ร้ายโจมตีผู้อื่น	๑	๑	๐	๑	๑	๐.๘
ด้านคุณกริยา ๓๕. เป็นผู้ที่สง่างาม	๑	๑	๑	๑	๑	๑
๓๖. สามารถสร้างความเชื่อมั่นชื่นชมต่อผู้ที่เข้ามาใกล้ชิดได้	-๑	๑	๑	๑	๑	๐.๖
๓๗. เป็นผู้ที่รู้จักกาลเทศะ วางตัวอย่างเหมาะสม	-๑	๑	๑	๑	๑	๐.๖
๓๘. เข้ากับคนทุกประเภททุกระดับได้	๑	๑	๑	๑	๑	๑
ด้านคุณธรรม ๓๙. เป็นคนมีความยุติธรรม มีคุณธรรม จริยธรรม ประจักษ์ใจ	๑	๑	๑	๑	๑	๑
๔๐. มีความซื่อสัตย์ จริงใจต่อประเทศชาติและประชาชน	๐	๑	๑	๑	๑	๐.๘
๔๑. ประพฤติตนตามระเบียบว่าด้วย "ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของข้าราชการการเมือง พ.ศ.๒๕๕๓"	๑	๑	๑	๑	๑	๑

ภาคผนวก ง
จำนวนสมาชิกหมู่บ้านต่อแบบสอบถาม

จำนวนสมาชิกชุมชนในเขตเทศบาลเมืองกำแพงเพชร

ลำดับที่	ตำบล	ชาย	หญิง	จำนวนสมาชิก	จำนวนแบบสอบถาม
๑	เกาะทวี	๕๐๕	๕๘๕	๑,๐๙๔	๑๕
๒	พัฒนาท้องถิ่น	๕๔๔	๖๒๑	๑,๑๖๕	๒๓
๓	อนันตสิงห์	๕๗๑	๖๕๓	๑,๒๒๔	๒๔
๔	วัดกะโลทัย	๕๒๒	๖๐๕	๑,๑๒๗	๒๑
๕	เกาะแขก	๔๕๓	๕๘๕	๑,๐๓๘	๑๕
๖	ปิ่นคำริห์	๕๔๔	๖๒๕	๑,๑๖๙	๒๓
๗	ร่วมใจพัฒนา	๕๒๕	๖๐๗	๑,๑๓๒	๒๑
๘	ประชาธรรมา	๕๓๗	๖๑๕	๑,๑๕๒	๒๓
๙	ป่ามะปราง	๕๓๐	๖๑๐	๑,๑๔๐	๒๑
๑๐	วัดคูยาง	๕๓๓	๖๒๐	๑,๑๕๓	๒๓
๑๑	โรงเรียนเทศบาล ๔	๕๐๑	๕๕๕	๑,๐๕๖	๑๕
๑๒	เพชรทรายทอง	๕๓๕	๖๐๐	๑,๑๓๕	๒๑
๑๓	วัดทุ่งสวน	๕๓๘	๖๑๘	๑,๑๕๖	๒๓
๑๔	ทรัพย์ทวี	๕๐๖	๕๘๖	๑,๐๙๒	๑๕
๑๕	ท่อทองแดง	๔๕๕	๕๕๘	๑,๐๑๓	๑๘
๑๖	เพชรชูทรัพย์	๕๔๐	๖๒๔	๑,๑๖๔	๒๓
๑๗	เพชรกะรัต	๕๔๒	๕๕๘	๑,๑๐๐	๒๑
๑๘	วิจิตร	๔๘๕	๖๑๓	๑,๐๙๘	๑๘
	รวม	๕,๔๕๘	๖,๐๓๘	๑๑,๔๙๖	๓๗๕

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล	นายไตรรงค์ แก้วมัน
วัน เดือน ปีเกิด	๑ มกราคม ๒๕๕๖
สถานที่เกิด	ตำบลพยุหะ อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์
ที่อยู่ปัจจุบัน	๓/๕๕ บ้านการเกษ หมู่ ๑๓ ถนนพหลโยธิน ตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ๖๒๐๐๐
ประวัติการศึกษา	พ.ศ.๒๕๒๖ ปริญญาตรี (กศ.บ.วิชาเอกภาษาไทย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิชญโลก
หน้าที่ทำกรงาน	พ.ศ. ๒๕๔๒ ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการกองการศึกษา ระดับ ๗ (นักบริหารการศึกษา๗) ปัจจุบัน หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กองการศึกษา เทศบาลเมืองกำแพงเพชร อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

